

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ОСВІТИ, КУЛЬТУРИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ З ДІАСПОРОЮ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Олеся ПАЛІНСЬКА

КРОК 2

КНИГА ДЛЯ СТУДЕНТА

українська мова як іноземна

БАЗОВИЙ РІВЕНЬ
B1

Львів 2013

УДК
ББК
у

Рецензенти:

Ірина КОЧАН, доктор філологічних наук, професор, Львівський національний університет імені Івана Франка;

Ірина КОЗЛОВСЬКА, доктор педагогічних наук, професор, Закарпатський державний університет;

Анна ХРАНЮК, викладач української мови, Університет імені Адама Міцкевича, Познань, Польща.

Дизайн – Олеся ПАЛІНСЬКА

Ілюстрації – Інна МАРТИНЕЦЬ

Фото - Валентина СЕРДЮК

Палінська О.

У 45 Крок-2 (рівень В1). Українська мова як іноземна : книга для студента / Олеся Палінська. – Львів :. – 135 с. : кольор. іл.

ISBN

Навчальний посібник для студента «КРОК-2» призначений для вивчення української мови як іноземної на середньому рівні (згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти – рівень В1).

Основне завдання навчального посібника – сформувати комунікативну компетенцію студента-іноземця.

УДК

ББК

Різне :)

Усі права застережено; жодна частина цієї публікації не може бути передрукована або використана жодним іншим способом – електронним, механічним, як фотокопія і т.д., без попередньої письмової згоди авторів.

ISBN

© Палінська О., автор, 2013
© Мартинець І., ілюстрації, 2013
© Сердюк В., фото, 2013
© Палінська О., дизайн, 2013

ЩО ВИ ЗНАЙДЕТЕ У “КРОК-2”

Навчальний посібник з української мови як іноземної “КРОК-2” - продовження навчального комплексу “КРОК”. Він призначений для студентів, які вивчають українську мову як іноземну на рівні B1. Навчальний комплекс складається з:

- книги для студента;
- робочого зошита;
- **електронного ресурсу** для викладача;
- компакт-диска з записами текстів і діалогів.

Курс розділено на 10 модулів за тематичним принципом. Теми продовжують вивчене на початковому рівні (навчальний посібник “КРОК-1”, поглиблюючи матеріал, даючи можливість студентам не тільки вивчити лексику і граматику, але й пізнавати життя сучасної України, актуальні суспільні питання, культуру, побут.

ТИПИ ВПРАВ І ЗАВДАНЬ

Матеріал навчального посібника укладено таким чином, що в кожному модулі студенти мають змогу вдосконалювати свої навички в усіх чотирьох видах мовленнєвої діяльності: говорінні, аудіюванні, читанні й писанні. Для **читання** є короткі оригінальні або адаптовані тексти, взяті переважно із засобів масової інформації, які знайомлять студентів з лексикою в її реальному функціонуванні. Навички **писання** студент може відпрацювати, виконуючи письмові вправи. **Слухаючи** записи текстів і діалогів, можна адаптуватися до сприйняття різних типів вимов. А дискусії в малих групах чи парах, присвячені актуальним для студентів темам, допоможуть подолати мовний бар'єр, вдосконалити навички **говоріння**.

Комбінуючи таким чином різні типи завдань, ми можемо швидко й ефективно досягнути вдосконалення комунікативних навичок студентів.

ЯК ПРАЦЮВАТИ З “КРОК-2”

Для ефективного досягнення поставлених навчальних цілей слід використовувати весь навчальний комплекс “КРОК-2”. Це забезпечить збалансовану роботу над розвитком усіх видів мовленнєвої діяльності.

- **Електронний ресурс для викладача** містить методичні рекомендації до кожного модуля, поради щодо проведення занять, а також додаткові матеріали, які можна використати на заняттях. У ньому можна знайти пояснення, як поєднувати роботу з книгою для студента, робочим зошитом і компакт-диском.

- **Книга для студента** укладена таким чином, щоб акцентувати кожен вид навчальної діяльності (вивчення нової лексики і граматики, читання текстів, аудіювання та ін.), але разом з тим інтегрувати всі отримані знання, оскільки мета студента - не завчити певні слова чи правила, а навчитися успішно спілкуватися українською мовою.

- **Робочий зошит** містить додаткові вправи для закріплення вивченої на заняттях лексичної та граматичної інформації. Також тут є деякі додаткові граматичні пояснення. Якщо навчальний час обмежений, частину завдань з робочого зошита можна давати студентам на домашнє завдання. Також тут є тексти для домашнього читання і вправи до них, які дадуть можливість повторити й узагальнити вивчений у модулі навчальний матеріал.

- **Компакт-диск** із записами текстів і діалогів для аудіювання допоможе студентам вчитися розпізнавати мовлення на слух. Темп і манера говоріння акторів максимально наближені до реального мовлення. У кінці книги для студента подані усі тексти, і студенти можуть звернутися до них, щоб перевірити, чи правильно вони зрозуміли почуте.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Щоби швидко й успішно навчитися розмовляти українською, дотримуйтеся простих порад:

- **чітко поставте мету**

Для чого вам потрібна українська? Ви хочете працювати або навчатися в Україні, у вас тут є родичі або знайомі, ви мрієте подорожувати, ви професійний перекладач? У кожному випадку вам потрібно буде добирати характерні мовні засоби. Читайте професійну літературу українською, дивіться фахові телепередачі, спілкуйтеся з колегами - це допоможе засвоювати відразу необхідний варіант мови.

- **навчайтеся послідовно**

Система необхідна, якщо ви хочете досконало оволодіти мовою. Тому виділіть час для регулярних занять, а також для позакласної роботи. Засвоюйте тему за темою, не намагайтесь запам'ятати відразу все, але й не пропускайте матеріал.

- **шукайте нові шляхи**

Сучасний мобільний світ дає широкі можливості для вивчення іноземних мов, навіть якщо ви не живете в країні, де розмовляють цією мовою. Можна слухати радіопередачі, дивитися фільми, читати книжки і спілкуватися з носіями мови, навіть не виходячи з дому. Використовуйте ці можливості, щоб не лише вивчати мову, але й пізнавати країну та її жителів - це допоможе вам спілкуватися природно і невимушено.

- **працуйте творчо**

Не обмежуйтеся лише виконанням завдань і вправ з підручника. Шукайте творчі підходи до засвоєння нових слів і граматики: використовуйте мовні ігри, будуйте асоціації між словами і поняттями, придумуйте історії зі словами на ті ж літери, що і

КОНТРОЛЮЙТЕ СВОЇ ЗНАННЯ!

чальний посібник з української мови як іноземн

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

У вас є запитання, зауваження, пропозиції, поради? Пишіть - будемо раді співпрацювати з вами!

palinska_o@yahoo.com

ЗМІСТ

1. Привіт, друже!

с. 7

Граматика

Запитання і відповіді
Теперішній час дієслів

Розмовні теми

Розповідь про себе
Написання приватного листа

2. Наші будні

с. 21

Граматика

Орудний відмінок іменників
Доконаний / недоконаний вид дієслів

Розмовні теми

Поточні справи
Комп'ютер та інтернет

3. Що нового у світі?

с. 35

Граматика

Давальний відмінок іменників
Дієприкметники

Розмовні теми

Новини, інформація
Репортаж

4. Чарівний світ кіно

с. 49

Граматика

Прикметники з іменниками
Дієприслівники теперішнього часу

Розмовні теми

Фільми, сюжети, програма телепередач
Анонс фільму

5. Життя любить героїв

с. 63

Граматика

Особові займенники
Майбутній час дієслів

Розмовні теми

Характер, темперамент
Написання резюме

6. Про “це”...

с. 77

Граматика	Родовий відмінок Використання прийменників
Розмовні теми	Особисті стосунки, кохання, шлюбні оголошення Освідчення

7. Лабіринти бюрократії

с. 91

Граматика	Місцевий відмінок Безособові форми на -но, -то
Розмовні теми	Офіційні установи, ділові папери Написання заяви

8. Краса і сила

с. 105

Граматика	Неозначені і заперечні займенники Пряма / непряма мова
Розмовні теми	Краса і здоров'я: одяг, їжа Здорове харчування

9. Світ навколо нас

с.119

Граматика	III, IV відміна іменників Підрядні обставинні речення
Розмовні теми	Сільське господарство, екологічні проблеми Охорона природи

10. Скарби нації

с. 133

Граматика	Прислівники: утворення, ступені порівняння Підрядні означальні та з'ясувальні речення
Розмовні теми	Культурні надбання України Дискусія про роль культури в суспільстві

Модуль 1.

Привіт, друже!

Запитання і відповіді
Теперішній час дієслів

Розмовні теми: Розповідь про себе
Мова на щодень: написання листа

Частина А. Мовлення

Оля (23)

Северин (21)

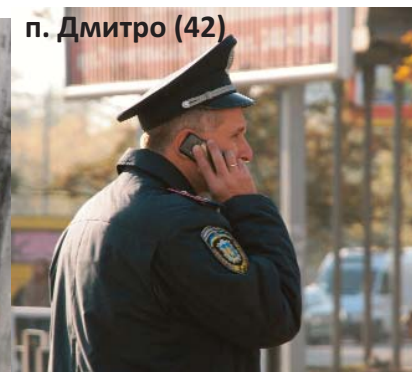
1 Розкажіть про цих людей.
Зразок. Це Олексій. Він викладач,
він працює в університеті. Йому 32
роки. Він українець.

Катя (26)

Олена (30)

п. Дмитро (42)

Левко (19)

Петро (39)

2

ЗАПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ

Знайомство у групі.

а) Робота в парях. Запитайте
у свого партнера про:
- його / її сім'ю;
- роботу / навчання;
- інтереси.

спільне (=)
відмінне (≠)

б) Робота у групі. Розкажіть іншим членам групи,
що у вас спільного / відмінного. Використовуйте
конструкції «ми обоє / жоден із нас не...».

Ми обоє студенти.
Жоден із нас не працює.
Я люблю музику, а він
не любить.

ВИМОВА

3 Прочитайте речення так, щоб це було питання, ствердження, окличне речення.

Ви працюєте лікарем.
Професія юриста престижна.
Твоя робота цікава.
Ми їдемо відпочивати.
Ти маєш багато друзів.
Сьогодні вихідний.
Він їде зі мною.

4 Для того, щоб виділити важливу інформацію, використовують логічний наголос:

Ви сьогодні працюєте? = Хто сьогодні працює?
Ви **сьогодні** працюєте? = Коли ви працюєте?
Ви сьогодні **працюєте**? = Що ви сьогодні робите?

Поясніть, що буде означати фраза залежно від логічного наголосу:

Ти сьогодні йдеш у бібліотеку?

а) Часто питання починаються з питального слова:

як звідки який коли де хто що

У такому випадку відповідь – повторення речення без питального слова + нова інформація:

- Що **лежить на столі**?
- **На столі** лежить книжка.

б) Повні відповіді у розмові звучать неприродно. Краще використовувати короткі форми:

- Як тебе звати?	- Хто ти за професією?	- Ти живеш біля пошти?
- Мене звати <i>Ден</i> .	- Я за професією <i>лікар</i> .	- Так, я живу біля пошти.
- Я <i>Ден</i> .	- Я <i>лікар</i> .	- Так, біля пошти.
- <i>Ден</i> .	- <i>Лікар</i> .	- Так.

ВПРАВИ

- 5** Складіть запитання зі слів. Використовуйте займенник «ти» і дієслова у правильній формі.

Зразок: звати / як Як тебе звати?

- а) працювати / ким
- б) де / жити
- в) батьки / де / працювати
- г) сестра / жити / де
- д) хобі / які / мати

- 6** Робота у парах. Що можна запитати у таких ситуаціях?

Зразок:

Ви не знаєте, як звати вашого сусіда.

Скажіть, будь ласка, як Вас звати?

- а) Ви хочете знати, як сказати по-українськи

- б) Ви шукаєте туалет.
- в) Ви хочете знати, яке сьогодні домашнє завдання.
- г) Ви не маєте годинника.
- д) Ви цікавитеся професією вашого сусіда.
- е) Ви не знаєте, де живе ваш колега.

Послухайте запитання і перевірте ваші відповіді.

- 7** Пригадайте назви національностей. Як назвати людей, які живуть у:

США	<u>американець, американка</u>
Німеччині	_____
Франції	_____
Росії	_____
Марокко	_____
Екваторі	_____
Анголі	_____
Україні	_____

Відомо, що:

американець – людина, а американка – гра в більярд;
 кореець – людина, а корейка – їжа;
 болгарин – людина, а болгарка – інструмент;
 поляк – людина, а полька – танець;
 турок – людина, а турка – посуд;
 чех – людина, а чешки – взуття;
 канадець – людина, а канадка – стрижка;

грек – людина, а гречка – каша;
 фін – людина, а фінка – ніж;
 в'єтnameць – людина, а в'єтnameки – взуття;
 панameць – людина, а панameка – шапка;
 угорець – людина, а угорка – слива...

Є лише один виняток: москвичка – це людина, а «Москвич» – це купа металобрухту, яка думає, що вона – автомобіль...

Привіт, друже!

СЛОВНИК

Люди навколо нас

8 а) З'ясуйте значення слів за словником або запитайте у вчителя. Впишіть слова у відповідні колонки.

батьки співробітниця подруга свекруха колега
племінник вчителька шеф найкращий друг
коханий однокласник сусід класний керівник
двоюродний брат

сім'я	друзі	робота	школа	інше

б) Допишіть відомі вам слова до цих груп.

1.01

9 Прослухайте інструкції до виконання вправи. Запишіть ваші відповіді.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

10 Поміняйтесь книжками з сусідом. Ставте запитання про значення написаного.

Хто такий
Ден?

Чому ти написала
"так"?

ДРУГ, не ворог, товариш, приятель, побратим; (давній) як ім. знайомий; (любий) коханий, ІД. коханець; (життя) дружина; (народу) прихильник, прибічник, симпатик, сил. захисник, оборонець; & дружок, друзяка.

Товариш — друг; (близький знайомий) приятель; фам. панібрат.
Товаришка — подруга; приятелька. Пор. товариш.
Товаришувати — приятелювати, дружити.

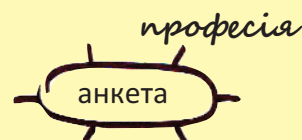
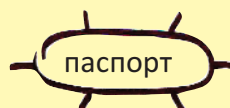
11 Напишіть запитання відповідно до рубрик.

Зразок:

Дата народження Коли Ви народилися?

- а) Прізвище, ім'я _____
- б) Місце народження _____
- с) Місце проживання _____
- д) Телефон _____
- е) Професія _____
- ф) Місце праці _____

12 Особисту інформацію можна дізнатися з паспорта або з анкети. Що можна дізнатися з паспорта, а що – з анкети?

ГОВОРІННЯ І ЧИТАННЯ

13 Робота у парах. Запитуйте і відповідайте.

- Вам подобається ваша професія?
- Ви вважаєте її актуальною?
- На вашу думку, ваша зарплата висока?
- Ви хотіли б змінити професію?

14 а) Прочитайте текст і відзначте (✓) тези, з якими ви погоджуєтесь.

б) Робота у групі. На основі тез, які ви відзначили, створіть рейтинг популярності професій серед учасників групи.

Професії майбутнього

Експерти створили рейтинг професій, які будуть найбільш потрібними через найближчі десять років. На думку експертів, через 10 років десятка найбільш популярних професій буде виглядати так:

- інженери
- IT-спеціалісти
- спеціалісти з нанотехнологій
- спеціалісти з електроніки і біотехнологій
- маркетологи
- спеціалісти з сервісу
- логісти
- екологи
- медичні працівники
- хіміки

Серед тих, кому буде важко знайти престижну роботу, експерти назвали соціальних працівників, вчених і лікарів державних клінік. Також зменшиться популярність модельєрів, шоу-менеджерів, флористів, веб-дизайнерів, брокерів і пластичних хірургів.

Міністр освіти на засіданні уряду показав, що ринок праці та освіти у країні не збалансовані. Сьогодні менше половини студентів навчається на технічних спеціальностях, тоді як юристи й економісти становлять 40%. «Якщо так буде і далі, то скоро ми не будемо мати достатньо спеціалістів з високих технологій», – сказав міністр.

Свої рейтинги спеціалістів також створюють кадрові агенції. За їхніми даними, минулого року найбільш популярними на ринку праці були спеціалісти з фінансів, продажу, а також спеціалісти з IT та інженери. У цьому ж списку – спеціалісти зі страхування, будівництва, адміністратори.

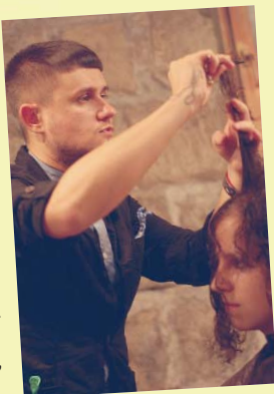
Привіт, друже!

15 Прочитайте тексти. Які з цих речень НЕ відповідають тому, що є у текстах?

- Професія юриста дуже престижна.
- Олена працює юристом.
- Щоб стати юристом, потрібно навчатися п'ять років.
- Без візиту до перукарні не може бути гарного настрою.
- Перукар має бути також і психологом, і художником.

**Юрій (28),
перукар:**

Професія перукаря – це не тільки стрижка чи зачіска. Адже перукар дарує людям гарний настрій, допомагає повірити у себе... Тут треба бути і художником, і психологом, і актором. Кожен клієнт – особливий, тому ця робота ніколи не стане нецікавою.

**Олена (19),
студентка:**

Моя майбутня професія – юрист. Я хочу працювати для людей, допомагати захищати їхні права. У нашому суспільстві професія юриста дуже престижна, але також вона дуже складна. Я знаю про це, бо мій тато працює юристом.

16 Дискусія у групах за питаннями.

На Вашу думку, які професії сьогодні:

- найбільш престижні?
- найбільш потрібні?
- найбільш високооплачувані?

Наскільки ваша професія потрібна й актуальна?

Які перспективи вашої професії?

Роксолана, медсестра:

Я думаю, що треба поєднувати сімейне життя і кар'єру. Чоловік і жінка мають займатися тією роботою, яка приносить їм задоволення. Якщо вибирати між кар'єрою та сім'єю, то я вибрала би сім'ю. Тому що сім'я – підтримка, це те, заради чого ти живеш.

**Олександр Пономарьов,
співак:**

Я намагаюся якомога частіше бути з родиною. Маленькі діти швидко ростуть і змінюються. Хочу вловити кожну мить, кожен рух малюка. Але і працювати треба встигати. Отже, ранок починається з того, що я отримую позитивні емоції вдома, а потім працюю. У вихідні відкладаю всі концерти, інтерв'ю і присвячую цей час родині.

ДИСКУСІЯ

Що, на вашу думку, є важливішим: робота чи сім'я?
Для кого сім'я важливіша: для чоловіка чи для жінки?

ГРАМАТИКА

Теперішній і минулий час

17 Оксана показує Денові фотографії своєї родини. Як ви думаєте, хто ці люди, зображені на малюнку? Послухайте і підпишіть.

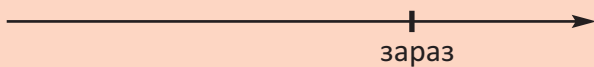

1.02

АНАЛІЗ

1 Позначте на лінії часу події, про які йдеться у діалозі.

2 Які є форми теперішнього і минулого часу? Наведіть приклади.

3 Які зміни можуть відбуватися у дієсловах теперішнього і минулого часу? Утворіть минулий і теперішній час від дієслів працювати, купувати, продавати.

4 Порівняйте зразок і речення а. Який час у них використаний? Поясніть.

18 Доповніть речення інформацією, яку ви почули. Прослухайте діалог ще раз, перевірте ваші відповіді.

Зразок. Оксана показує Денові фотографії своєї сім'ї.

- а). Мамі Оксани пасує _____ колір.
- б). На фото родина святкує _____.
- в). _____ дуже подібна на тата.
- г). У тітки Олі двоє _____.
- д). Дружина Романа раніше працювала у туристичній фірмі, а зараз _____.
- е). Дядько Роман _____ минулого року на стажування до Канади.
- ж). Ден знайомий з бабусяю Ганною, бо минулого _____ був у неї в гостях.
- з). Остап і далі грає у _____.

Привіт, друже!

ВПРАВИ

19 Поставте дієслова у форми теперішнього або минулого часу.

- а) Ми влітку (їздити) на море.
- б) Минулого тижня я (читати) цікаву книжку.
- с) Моя подруга щороку (подорожувати) Європою.
- д) Раніше ми завжди (відпочивати) у Карпатах, а тепер (їздити) у Крим.
- е) Вона завжди (їздити) на роботу автобусом.
- ф) Вчора вона (їхати) машиною.
- г) Сьогодні вона (їхати) на таксі.

20 а) Напишіть імена шести важливих для вас людей на аркуші паперу, як на зразку:

Ольга Дмитро
Галина Я Іван
Віктор Катерина

б) Робота у групі. Запитуйте і відповідайте, хто ці люди, чим вони займаються.

Ольга – моя дружина.
Вона працює вчителькою
у школі. Раніше вона
працювала у бібліотеці.

СЛОВНИК

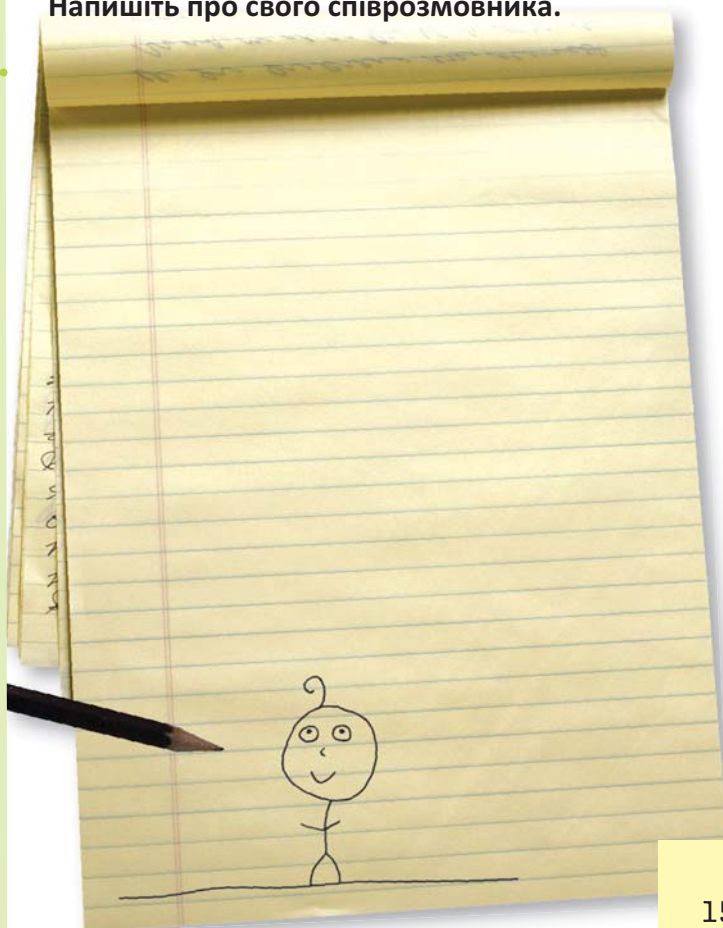
21 а) Формулюйте питання до теми “Привіт, друже!”

Для цього можете також користуватися словами, які є у блоку. Ставте запитання у парах і відповідайте.

- Ти часто дивишся телевізор?
- Твоя робота цікава?

~~дивитися телевізор~~ вчитися в університеті
працювати у школі мріяти про відпочинок
жити у ... (країна) мати сім'ю ~~мати цікаву роботу~~
грати у футбол працювати лікарем читати книги
мати ... років мати багато друзів подорожувати
відпочивати у горах займатися спортом
заробляти багато грошей не мати вільного часу
бути одруженим(-ою)

б) Що ви дізналися один про одного?
Напишіть про свого співрозмовника.

Частина Б. Проект

Інтерв'ю з іншими студентами

Тема: сімейні цінності.

З життя: написання приватного листа.

СЛОВНИК

сім'я

родина

родичі

родинні стосунки

сімейні / родинні цінності

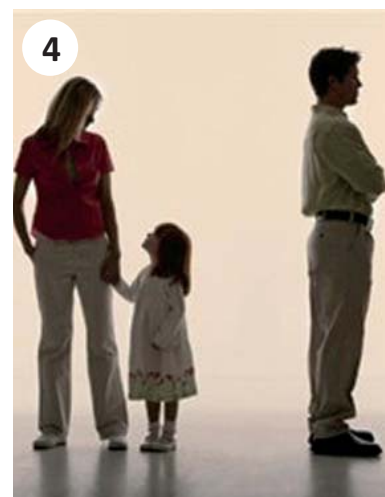
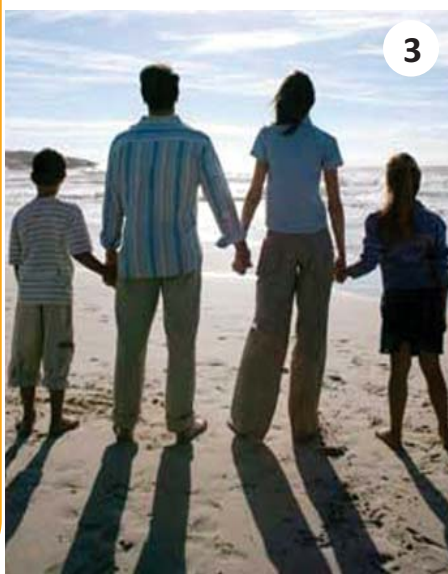
мати сім'ю

не мати сім'ї

створити сім'ю

турбота

відповідальність

ЗАПИТАННЯ

Як Ви вважаєте...

На Вашу думку, ...

Чи погоджуєтесь Ви, що...

Чи Ви задоволені...

Як Ви ставитесь до...

ВІДПОВІДІ

Я вважаю, що...

На мою думку, ...

Я (не) погоджуюся з...

Я задоволений (-а)...

Моє ставлення до...

ПІДГОТОВКА ДО ПРОЕКТУ

1 а) Подивіться на людей на фото. Що ви можете сказати про їхні сім'ї? Чому ви так вважаєте?

б) Якщо потрібно, дізнайтеся значення слів і фраз у вчителя або зі словника. Використовуйте їх, щоб розповісти про людей на фото.

повна сім'я	неповна сім'я	одружений (-а)
розлучений (-а)	багатодітний (-а)	самотній (-я)
шлюб	цивільний шлюб	традиційна сім'я
	колишній чоловік / колишня дружина	
вийти заміж	одружитися	розлучитися

с) Запишіть тези про людей. Обговоріть у парах ваші тези.

Які сім'ї найбільш типові для вашої країни?

Як ви вважаєте, які сім'ї найбільш типові для України?

Привіт, друже!

1.03

2 Двоє з людей, зображених на фото 1 - 4, розповідають про свої сім'ї. Послухайте і скажіть, хто це.

3 Що важливе чи неважливе для Христини і Марічки? Прочитайте, що вони роблять за день. Напишіть ваші коментарі.

Христина

- приготувати обід
- випрати білизну
- перевірити уроки (Олексій - фізика, Мар'яна - англійська)
- купити: продукти, зошити, одяг

Марічка

- провести презентацію
- поїхати в банк
- зустрітись з клієнтами
- відвідати спортивний клуб
- подзвонити мамі
- знайти нову няню для Дмитрика

ПРОЕКТ

Проведіть інтерв'ю зі своїм партнером про те, як він / вона ставиться до сім'ї та сімейних цінностей. Ви маєте декілька хвилин для того, щоб підготуватися. Подумайте про:

- запитання, які ви поставите про ставлення вашого колеги до сім'ї;
- слова і фрази, які будуть потрібні для розмови на цю тему.

Користуйтеся словами і фразами

- сімейні цінності
- залежність / незалежність
- свобода
- турбота
- опіка
- цінувати
- залежати
- нести відповідальність
- бути відповідальним

- Не знайдете щастя у шлюбі, якщо не принесете його з собою.
- Жити з людиною, яку любиш, так само важко, як любити людину, з якою живеш.
- Добре відвідувати рідних і друзів, але не жити разом з ними.
- Найкраще, що батько може зробити для своїх дітей, - це любити їхню маму.

МОВА НА ЩОДЕНЬ

Напиши мені!

Ден минулого року жив у Львові, в родині Симоненків. Цього року він знову хоче приїхати до України. Про це йому пише у листі Оксана Симоненко.

4 Прочитайте лист на с. 19 і дайте відповіді на запитання.

- а) Чому Ден знову їде до України?
- б) Де він буде жити у Львові?
- с) Яку улюблену страву Дена часто готує бабуся Оксани?
- д) Чим цікавиться Остап?
- е) Ким працює мама Оксани?

5 Прочитайте фрази з листів.

- а) Як ви думаєте, це уривки з офіційних чи приватних листів?
- б) Які з цих фраз мають бути на початку листа, які - в середині, а які - у кінці?

З найкращими побажаннями, ...

Вітання зі Львова!

У відповідь на лист від 25 серпня 2009 р. повідомляємо, що...

З повагою, ...

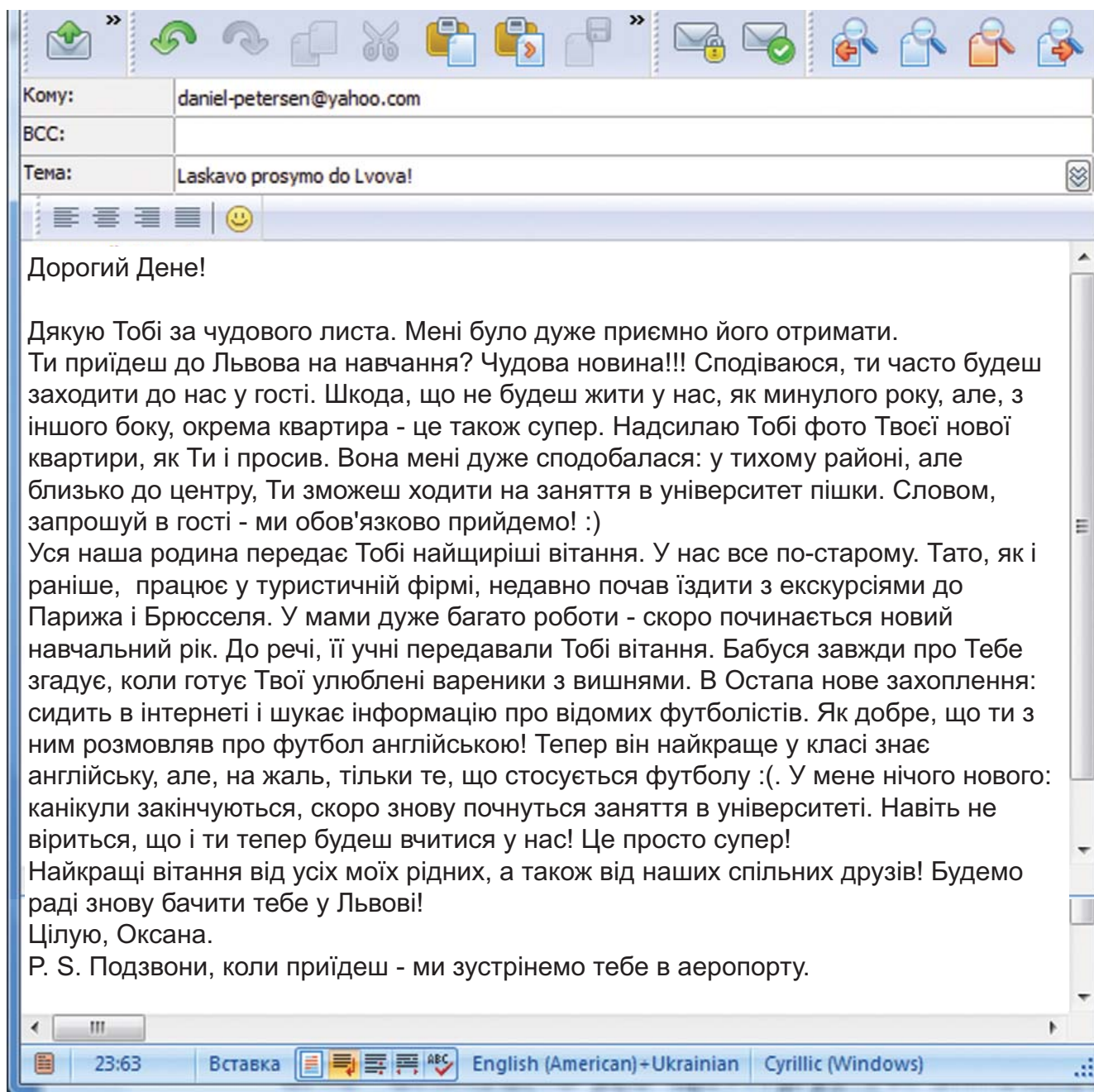
Ми були раді отримати від Тебе листа.

Вельмишановні колеги!

До зустрічі у...

6 Лист Оксани надісланий електронною поштою. Чим він відрізняється від "традиційного" листа? Як написати поштову адресу?

Привіт, друже!

7 Напишіть листа українською. Теми листів:

а) ви хочете вивчати українську мову. Напишіть учителю про себе, звідки ви, чим займаєтесь, чим цікавитесь, чому хочете вивчати українську.

б) ви вже бували в Україні? Якщо так, то напишіть листа своїм знайомим з України.

Якщо ні - будь-кому зі своїх друзів. Розкажіть про свої плани поїздки до України.

с) уявіть, що ви їдете на навчання чи на роботу до України. Напишіть листа господарям квартири, яку будете винаймати. Розкажіть про себе, запитайте про квартиру, про умови проживання.

Контролюйте свої знання!

Могучий /

1. Допишіть слова.

Мої родичі жи_____ в Україн____. У мене
ве_____ка р_____ина. Маму з_____ти Ольга, а
тата_____ Василь. Також у мене є б_____ся і
ді_____ь. Це батьк_____мами. В_____и живуть у
Льв_____. Ми щороку їз_____мо до них на
Різдво. Моя ст_____а сестра Галина жив_____у
Ки_____. У н_____є чол_____ік і д_____ка.
Сестра часто дзв_____ить мені по
те_____ону.

2. Які слова мають схожі значення?

вважати
друг
жити
зараз
родина
їжа
нині
колега
опіка
незалежність
одруження

продукти
свобода
сім'я
шлюб
думати
співробітник
мешкати
сьогодні
тепер
товариш
турбота

3. Складіть речення зі слів. Поставте слова у правильній формі.

Зразок. Остап / грати / футбол. –
Остап грає у футбол.

- а) Оксана / навчатися / університет.
- б) Її мама / працювати / школа / вчителька.
- с) Тато / Оксана / їздити / автобус / Париж.
- д) Бабуся / готувати / вареники / вишні.

4. Напишіть назви відповідно до запитань.

Зразок. Де ви працюєте? –
місце роботи

- а) Як вас звати?

- б) Де ви живете?

- с) Коли ви народилися?

- д) Ким ви працюєте?

5. Напишіть короткого листа своєму
другові, запросіть його до Львова на
канікули.

Модуль 2.

Наші будні

Доконаний / недоконаний вид дієслів

Розмовні теми: Поточні справи;
Комп'ютер та інтернет
Мова на щодень: форум / чат

7 жовтня

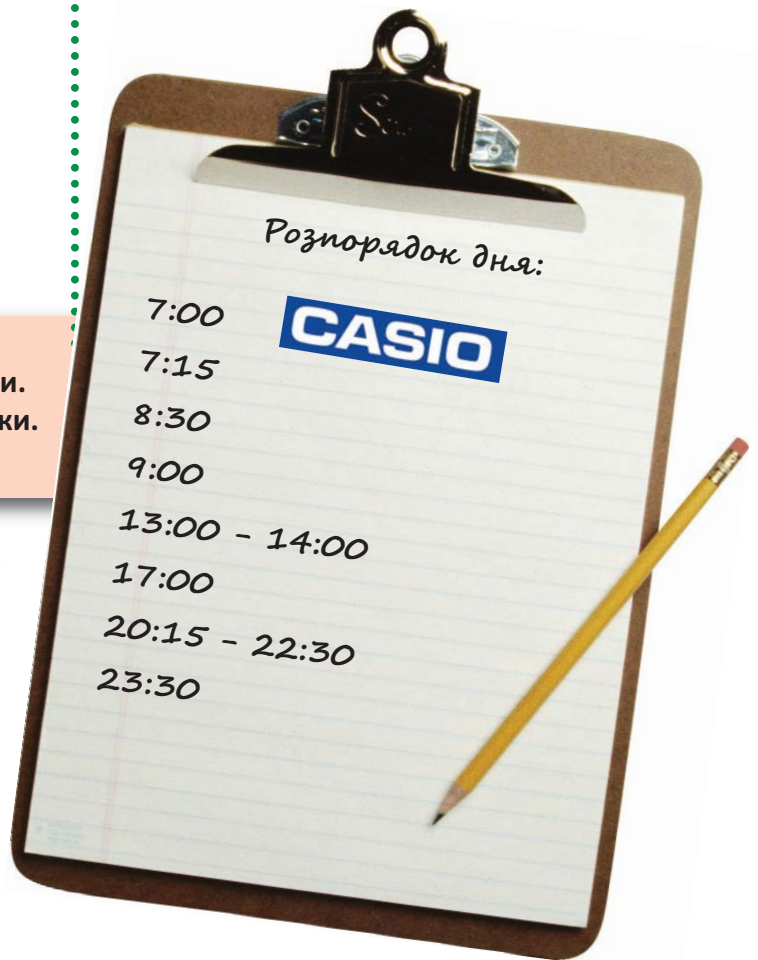
*Любий щоденнику,
можливо, те, що я пишу,
комусь здасться банальним,
але це моє життя, і я
вважаю його цікавим...*

Частина А. Мовлення

1

Що ви робите щодня?
Розкажіть, використовуючи малюнки.
Додайте, якщо потрібно, інші малюнки.

Mercedes-Benz

ОРУДНИЙ ВІДМІНОК

Орудний відмінок (ким? чим?)
використовують у таких випадках:

інструмент виконання дії: писати **олівцем**
роль виконавця дії: працювати **вчителем**
місце дії: гуляти **містом**
приєднання об'єкта: батько **з сином**

їхати:

машиною
поїздом
автомобілем
трамваєм

працювати:

медсестрою
санітаром
лікарем

подорожувати:

Україною
Кримом

бутерброд:

з ковбасою
з гірчицею
з сиром

Однина

жіночий рід:

Оксана - Оксаною

Оля - Олею

чоловічий рід:

Микола - Миколою

Ілля - Іллею

Іван - Іваном

Петро - Петром

Василь - Василем

середній рід:

вікно - вікном

поле - полем

життя - життям

Множина

дівчата - дівчатами

чоловіки - чоловіками

хлопці - хлопцями

родичі - родичами

діти - дітьми
люди - людьми

Прийменники

- з:** прийти з подругою
книга з малюнками
порівняно з минулим роком
- за:** сидіти за комп'ютером
стояти за будинком
- між:** між будинком і магазином
- під:** сидіти під деревом
підпис під документом
- над:** небо над містом
- перед:** сидіти перед дзеркалом
перед початком навчання

ВПРАВИ

2

Що чим ми робимо?
Знайдіть відповідники,
використовуйте правильну форму.

Зразок:

їсти → ложка – їсти ложкою

шпиль	думати _____	ручка
ложка	їздити _____	
щітка	писати _____	трамвай
голова	малювати _____	мило
фарба	платити _____	картка
	їсти <u>ложкою</u>	
	чистити зуби _____	
	мити руки _____	
	мити голову _____	

3

а. Порівняйте фрази.
Чим вони відрізняються?

чай з м'яти - чай з м'ятою

вино з винограду - вино з виноградом

працювати учителем - працювати з учителем

б. Робота у парах.

Уявіть ситуації, які ілюструють
різницю між цими фразами.
Намалюйте малюнки.

4

Ви любите пити чай?
Прочитайте текст, допишіть слова.

Як правильно пити чай?

Багато людей із задоволенн__ п'ють чай –
вранці або ввечері, після обіду чи за робот __.
Ми охоче чаюємо з родич__ і друз__,
проводимо вечір за чашечк__ чаю з
кохан__...

Ми називаємо ча__ різні напої: чорний,
зелений, червоний, трав'яний... Багато людей
має свій улюблений чай і свої способи, як
його пити.

Чорний чай часто п'ють з цукр__, іноді з
лимон__ або з м'ят__. Також смачний чай з
молоч__ або з вершк__. Зелений чай можна
пити зі спеці__ – кардамон__, кориц__.
Влітку дуже приємно пити холодні фруктові
чаї – з малин__, полуниц__, вишн__ або з
екзотичн__ фрукт__.

Що їсти з ча__? На це питання кожен
відповідає по-різному. Комусь смакує чай з
тістечк__, хтось любить лише з печив__, а є й
ті, хто любить поєднувати цей напій з
найбільш несподіван__ продукт__ – м'яс__,
риб__, гостр__ приправ___. А взагалі – це
справа смаку.

СЛОВНИК

БУДОВА
КОМП'ЮТЕРА

монітор
системний блок
клавіатура
клавіші
мишка
пульт
кнопка "пуск"
флешка
дискковод

5

СЛУХАННЯ

2.01

Ви багато часу проводите за комп'ютером?
Тоді ця гімнастика для вас!

а. Прослухайте інструкції і запишіть
ключові слова.

Вправа 1.

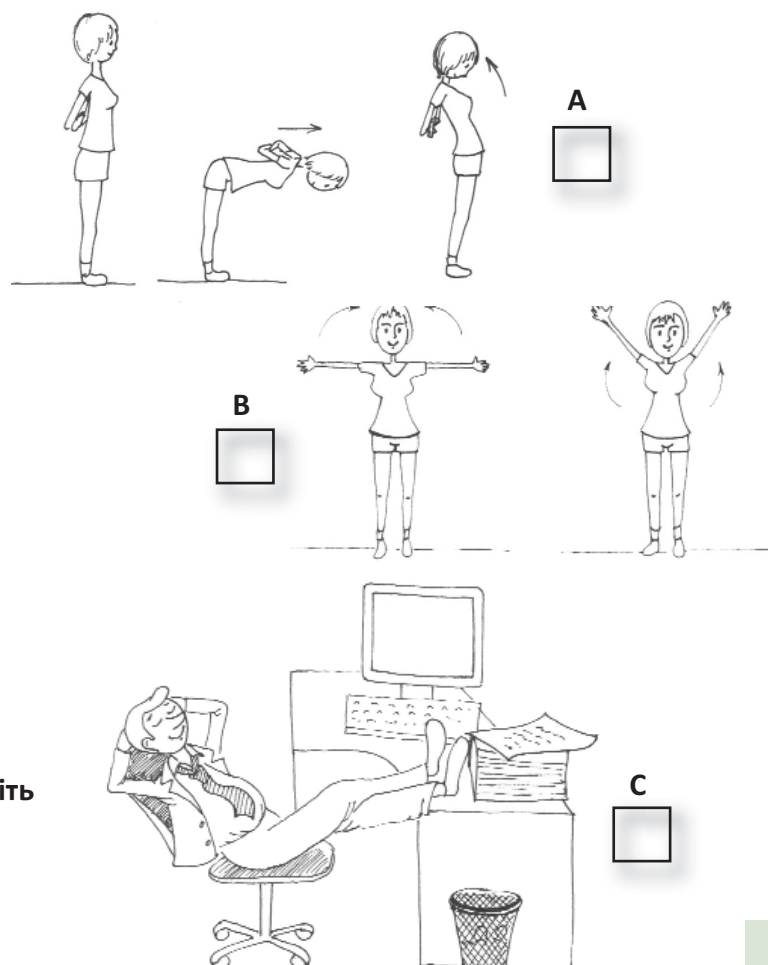
Вправа 2.

Вправа 3.

Вправа 4.

Вправа 5.

б. До якої вправи який малюнок?
Напишіть номери у клітинках.

с. Прослухайте інструкції ще раз і зробіть
гімнастику. Будьте здорові!

ГОВОРІННЯ І ЧИТАННЯ

6 Самостійна робота.

а) Дайте відповіді на запитання.

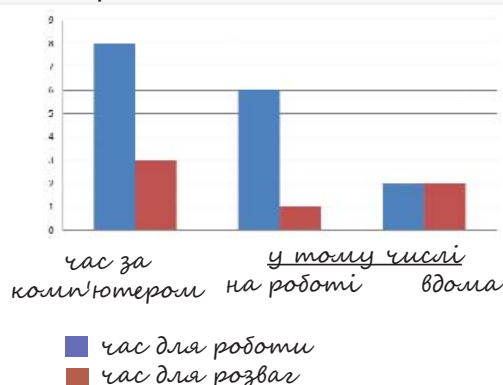
Яку частину свого дня ви проводите за комп'ютером?

Де ви працюєте за комп'ютером - вдома чи на роботі?

Яку частину цього часу займає інтернет? Скільки часу в інтернеті ви проводите у справах, а скільки - для розваги?

б) Створіть діаграму свого часу роботи за комп'ютером. Вкажіть робочий час, час для розваг, час, який ви проводите в інтернеті.

Наприклад:

7 Робота у парах.

Розгляньте діаграми один одного. Запитайте один в одного:

✓ на що ви витрачаєте більше часу - на роботу чи розваги?

✓ як багато часу ви проводите в інтернеті?

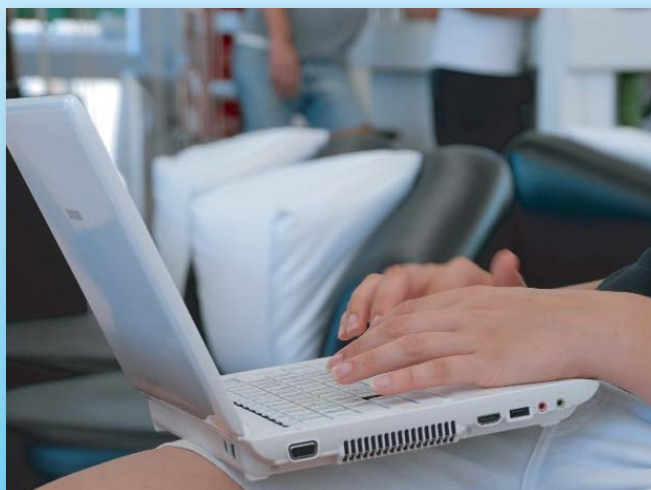
✓ скільки часу ви витрачаєте на комп'ютерні розваги?

✓ на що ви витрачаєте найбільше часу в інтернеті?

Результати роботи у парах представте для всієї групи.

Користувачі інтернету проводять третину часу в мережі на сторінках соціальних мереж і за онлайн-іграми

Таку статистику навела аналітична компанія Nielsen

У червні 2010 року користувачі провели на сторінках соціальних мереж ("Facebook", "Twitter" та ін.) 22,7 відсотка від загального часу, який вони "провисіли" в інтернеті. При цьому порівняно з червнем 2009 року цей показник виріс на 6,5 %. Другим за популярністю заняттям у мережі виявились онлайн-ігри з показником трохи більше 10 %.

Для порівняння, статистика використання електронної пошти знизилася майже на 30 %. Також зменшився час, який люди проводять на сторінках інтернет-порталів, таких як Yahoo! або MSN (на 19 %), і час використання сервісів з обміну миттєвими повідомленнями (на 15 %).

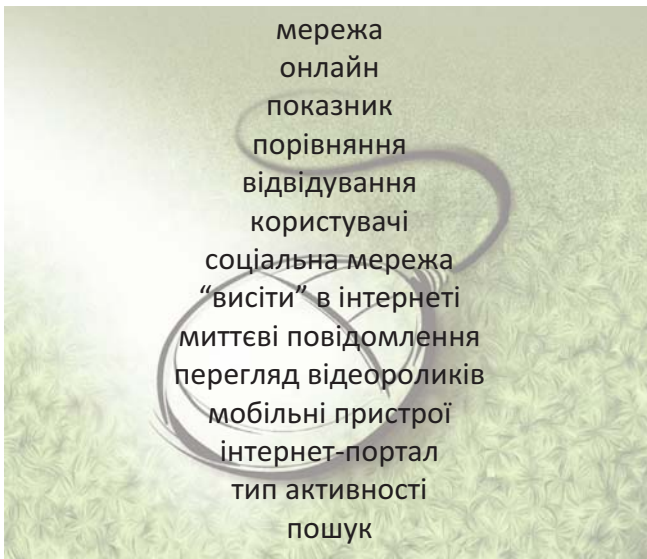
При роботі в мережі за допомогою мобільних пристроїв найбільшою популярністю, як і раніше, користується електронна пошта - понад 40 %. На другому місці - інтернет-портали (11 %). Соціальні мережі та блоги посіли третє місце з показником 10,5 %.

Всього аналітики виділили понад 80 типів активності користувачів у мережі. До десятки найбільш популярних також увійшли пошук, перегляд відеороликів і відвідування сайтів рекламних оголошень.

8

Прочитайте текст.

Поясніть значення слів і висловів:

9

Які з висловів відповідають змісту тексту? Поставте + або - .

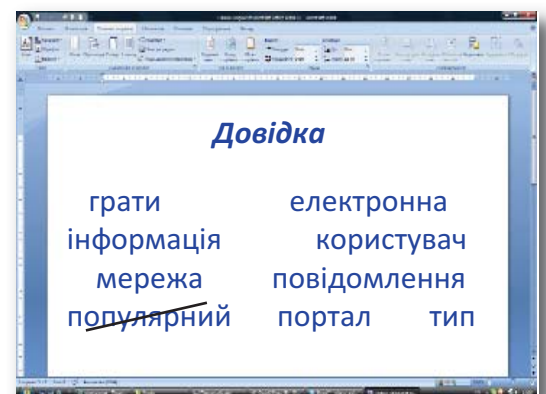
- ☐ Найбільше часу в інтернеті користувачі проводять у соціальних мережах.
- ☐ Користувачі стали більше часу витратити на електронну пошту.
- ☐ На мобільні телефони, як правило, скачують фільми.
- ☐ Популярним є перегляд відеороликів у мережі.
- ☐ Багато людей користується інтернетом лише для того, щоб дивитись відео.

10

Допишіть речення.

Використовуйте слова із довідки у правильній формі.

Найбільш популярними в інтернеті є соціальні мережі.
У них _____ "вісять" понад 20 % часу.
А от _____ поштою користуються на 30 % менше.
Також багато людей _____ в онлайн-ігри.
Обмін миттєвими _____ теж дуже популярний.
Пошук у _____ увійшов до десятки найбільш популярних _____ активності.
За допомогою інтернет-_____ можна знайти корисну _____.

Інтернет уже став для вас наркотиком, якщо:

- ✓ ви відмовляєтесь їхати у відпустку в місцевість, де немає електрики та інтернету
- ✓ ви все-таки вирушаєте у відпустку, але спочатку купуєте ноутбук і мобільний модем
- ✓ ви вимикаєте модем – і відчуваєте себе, як після розлуки з коханою
- ✓ ви говорите, коли знайомитесь: "ваше ім'я – вухо – (xxx).com"
- ✓ ви починаєте нахилити голову набік, коли посміхаєтесь
- ✓ ви шукаєте, де ж треба клікнути, щоб відчинити вікно у спальні
- ✓ сон для вас більше не пов'язаний з нічним часом
- ✓ ви пам'ятаєте 7 паролів у різні комп'ютерні системи, але не пам'ятаєте, коли у вас день народження

ГРАМАТИКА

Доконаний / недоконаний вид дієслів

Дієслова в українській мові належать до доконаного або недоконаного виду.

доконаний вид (що зробити?)	недоконаний вид (що робити?)
завершена дія: <i>написати</i>	незавершена дія: <i>писати</i>
початок дії: <i>заговорити</i>	дія незалежно від стадії: <i>говорити</i>
кінець дії: <i>договорити</i>	
одноразова дія: <i>стукнути</i>	повторювана дія: <i>стукати</i>

11 Робота у парах.
Розгляньте таблицю. Подумайте:

- Що ви дізналися про категорію виду в українській мові?
- Чи є ця категорія у вашій рідній мові? В інших мовах, які ви знаєте?
- Як можна передати цю категорію вашою рідною мовою або іншими мовами?

Зверніть увагу!

недоконаний вид	➡	теперішній час
доконаний вид	➡	майбутній час

писати - пишу

написати - напишу

читати - читаю

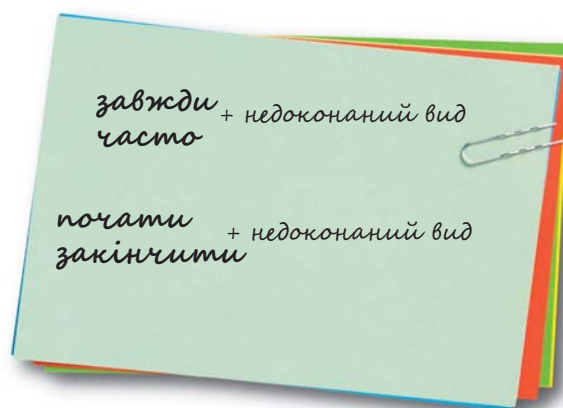
прочитати - прочитаю

робити - роблю

зробити - зроблю

Сьогодні Ден пише листа батькам, а завтра напише братові.

Цього року ми їдемо відпочивати на море, а наступного поїдемо в гори.

Утворення дієслів доконаного виду

- префікси:

будувати - **з**будувати

писати - **на**писати

читати - **про**читати

рости - **ви**рости

- суфікси:

стукати - стук**ну**ти

рушати - руш**и**ти

- інші слова:

брати - взяти

заходити - зайти

- зміна наголосу:

скликáти - скл**и**ти

- чергування:

над**си**лати - наді**с**лати

Прочитайте речення.

Зверніть увагу, де важлива стадія виконання дії, а де не важлива.

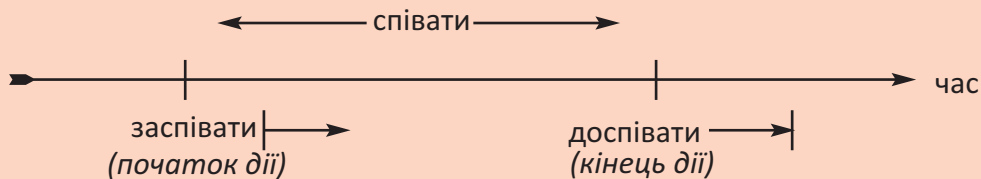
Оксана гарно *співає*.

Сьогодні вона *співала* на концерті народні пісні.

Коли вона *заспівала*, у залі стало дуже тихо.

Всі уважно слухали, поки вона *співала*.

Коли вона *доспівала*, слухачі аплодували.

ВПРАВИ

12 Робота у парах. Обговоріть ситуації, використовуйте дієслова доконаного і недоконаного виду.

Зразок:

Нова книжка (*читати, прочитати, дочитати*)

- Дене, ти *читав* нову книжку Юрія Андруховича?

- Так, саме *читаю*.

- Можна я візьму і *прочитаю*?

- Ой, я ще не *дочитав*... Коли *прочитаю* - принесу тобі.

- Поїзд (*їхати, поїхати, приїхати*)
- Робота (*йти, піти, прийти*)
- Подарунок на День народження (*думати, подумати, придумати*)
- Лист подрузі (*писати, написати, дописати*)

13 Доповніть речення словами з довідки.

- Ти не (1) _____, це хороший комп'ютер?
- Зараз (2) _____... А для чого тобі?
- Я вже тиждень (3) _____ перекладачем, а без комп'ютера важко.
- Гаразд, я (4) _____ зі спеціалістом і тоді (5) _____ тобі.
- Дякую, ти мені дуже (6) допоможеш.

Довідка:

доконаний вид	недоконаний вид
(1) сказати	казати
(2) подумати	думати
(3) попрацювати	працювати
(4) поговорити	говорити
(5) подзвонити	дзвонити
(6) ~~допомогти~~	допомагати

Частина Б. Проект

Соціологічне опитування

Тема: особистий час і комп'ютер.

З життя: форум / чат.

СЛОВНИК

час за комп'ютером
робочі дні
будні
вихідні

онлайн
офлайн

підключатися
скачувати
шукати інформацію
спілкуватися

ПІДГОТОВКА ДО ПРОЕКТУ

- 1 **Питання для обговорення:**
Чи брали ви участь у соціологічних опитуваннях?
На яку тему?
Для чого, на вашу думку, проводять соціологічні опитування?
Чи достовірні вони?

2.02

- 2 **Як багато часу люди витрачають на комп'ютер? Послухайте інтерв'ю і відзначте правильні твердження.**

- ☐ Респондент працює за комп'ютером понад 8 годин щодня.
- ☐ В основному цей час він витрачає на розваги.
- ☐ Він працює в бібліотеці.
- ☐ Окрім потрібної інформації в інтернеті, він також переглядає новини і цікаві повідомлення
- ☐ Він не користується електронною поштою.
- ☐ Працювати без комп'ютера йому було б дуже складно.
- ☐ Інтерв'юер вважає, що респондент не зміг би жити без комп'ютера та інтернету

ВАЖЛИВІ ТЕРМІНИ

опитування
анкета
інтерв'ю
респондент
інтерв'юер
бланк
пункти (питання)
збір інформації
достовірність
довіра
похибка
опрацювання результатів

3

Соціологічне опитування “Особистий час і комп'ютер”

1. Вік:

- ☐ до 17; ☐ 18-25; ☐ 26-35; ☐ 36-50; ☐ 51+

2. Стать :

- ☐ чол. ☐ жін.

3. Освіта:

- ☐ неповна середня; ☐ середня; ☐ середня спеціальна;
☐ неповна вища; ☐ вища

4. Робота / навчання:

- ☐ студент; ☐ робітник; ☐ спеціаліст з вищою освітою;
☐ безробітний; ☐ інше (вказіть) _____

5. Скільки часу ви зазвичай проводите за комп'ютером:

а) у робочий день?

- ☐ менше 1 год.; ☐ 1-5 год.; ☐ 6-10 год.; ☐ понад 11 год.

б) у вихідні?

- ☐ менше 1 год.; ☐ 1-5 год.; ☐ 6-10 год.; ☐ понад 11 год.

6. Ваша робота пов'язана з комп'ютером:

- ☐ повністю; ☐ частково; ☐ взагалі не пов'язана

7. Скільки комп'ютерного часу на день ви витрачаєте не на роботу?

- ☐ менше 1 год. ☐ 1-3 год. ☐ 4-6 год. ☐ понад 7 год.

8. Неробочий час на комп'ютері ви витрачаєте найчастіше на:

- ☐ інтернет; ☐ ігри; ☐ фільми; ☐ музику; ☐ інше (вказіть) _____

9. Як часто ви користуєтесь інтернетом?

- ☐ завжди, коли працюю на комп'ютері; ☐ більшість комп'ютерного часу;
☐ підключаюся 2-3 рази на день; ☐ тільки зрідка; ☐ взагалі не користуюся

10. На що саме ви використовуєте час в інтернеті?

- ☐ електронна пошта; ☐ миттєві повідомлення; ☐ соціальні мережі;
☐ онлайн-ігри; ☐ пошук інформації; ☐ скачування музики або фільмів;
☐ перегляд новин; ☐ онлайн-покупки; ☐ інше (вказіть) _____

11. Чи відчуваєте ви дискомфорт, якщо тривалий час (тиждень і більше) не маєте доступу до інтернету?

- ☐ ні, ніколи; ☐ так, коли потрібна термінова інформація;
☐ не уявляю свого життя без інтернету

12. Від чого ви можете відмовитись, щоб провести час в інтернеті?

- ☐ сон; ☐ відпочинок; ☐ спілкування з рідними; ☐ робота;
☐ особисте життя; ☐ їжа; ☐ інше (вказіть) _____

4 Опрацювання результатів соціологічного опитування.

а) Робота у парах.

Прочитайте анкети один одного. Ставте запитання, щоб отримати більше інформації.

Наприклад: питання 6, відповідь "Частково":

Ким ти працюєш?

Де ти працюєш?

Що саме ти робиш на комп'ютері?

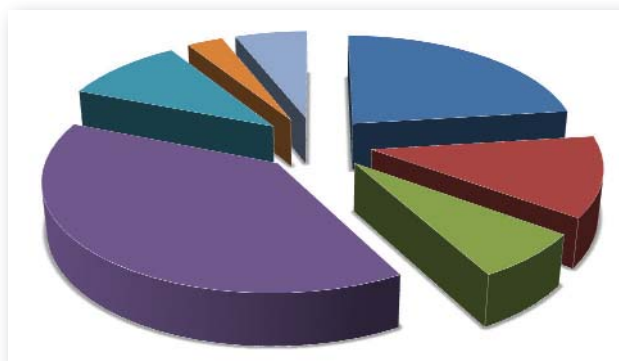
Які програми ти використовуєш?

Чи можна робити твою роботу без комп'ютера?

б) Робота у групі.

Проаналізуйте відповіді, які дали учасники групи на питання 10.

Створіть діаграму використання часу в інтернеті учасниками вашої групи.

с) Питання для обговорення.

Які відповіді найчастіше були у питанні 12?

Чи є для вас комп'ютер та інтернет пріоритетом?

Складіть шкалу ваших пріоритетів (1 - найвищий, 10 - найнижчий).

МОВА НА ЩОДЕНЬ

Ласкаво просимо у віртуальний світ!

Ден зайшов на форум, на якому обговорюють вплив користування комп'ютером на людину.

5 Прочитайте повідомлення, підкресліть невідомі слова. Знайдіть їхнє значення за словником.

6 У чатах і на форумах часто використовують комп'ютерний сленг. Прочитайте слова, спробуйте визначити їхні значення.

комп	клавіатура
нет (інет)	@ (at)
мило	комп'ютер
вухо	ICQ
аська	програма
прога	клавіші
клава	користувач
батони	мегабайт
метр	інтернет
гектар	гігабайт
юзер	e-mail

7 Як ви вважаєте, як з'явилися ці слова? Розділіть їх на групи:

- скорочення
- схожість (звучання, вигляд)
- "українізація" англійських слів

8 Обговоріть повідомлення на форумі. З якими думками ви погоджуєтесь, з якими - ні?

9 Додайте свої повідомлення на форумі!

Лілія Зоряне Небо 25.02.2010, 16:02:05

Я б хотіла поговорити про те, скільки часу у вас забирає перебування у віртуальному світі?! Як ви потім знімаєте втому з очей? Чи варто менше бути сам-на-сам з комп'ютером? Хто знає якісь способи захисту (як, наприклад, кактус коло монітора)! Чи є така штука як залежність від нету? Якщо є - як з нею боротися?

fuxx 25.02.2010, 16:28:24

А навіщо боротися, маючи розум, можна спокійно вийти з нету і піти грати у футбол. Щоб очі відпочили, інколи сідаю почитати паперову книгу, а взагалі стараюся не дуже довго бути за компом. Як на мене - кактус це звичайний міф.

Morfev 25.02.2010, 16:31:20

скільки часу у вас забирає перебування у віртуальному світі?! в середньому 3-4 години на день. ніяк не борюся, бо то непотрібне. комп в мене хороший, на очі не шкодить сильно кактуса не ставлю)

mcandre 25.02.2010, 19:05:11

в мене забирає багато часу, бо працюю за компом. а борюся так: 2 рази на тиждень ходжу в зал, зібрався йти в цю п'ятницю в басейн, активно відпочиваю, катаюся на лижах і таке подібне. але інтернет - це так затягує...

Roxie 25.02.2010, 19:18:40

на роботі комп, вдома комп... аж деколи погано від нього...

Tiesto 25.02.2010, 20:21:12

головне - менше вночі сидіти, особливо без світла, дуже погано для очей.

SOLARIS26.02.2010, 16:55:45

у всьому треба мати міру!!!

gwen 26.02.2010, 21:58:09

інтернет - це класно. я за такий короткий проміжок часу оффлайн в житті б не знайшла стількох розумних, цікавих, а головне приємних людей, так що інтернет - це не зло, це панацея для самотніх, поглинутих депресією людей

Dracula 27.02.2010, 20:43:49

Тут правильно писали - монітори сучасні вже не такі шкідливі для нас.

Matrix 24.08.2010, 22:04:58

А залежність від нету, особливо від форуму, я вже відчув - після двох тижнів відпустки вже аж дуже хотілося почитати і щось своє дописати. Це як наркотик.

Vict0_oR 26.10.2010, 16:54:51

Зараз без компа і без нету, як без рук) і це факт! Звісно, я згоден з SOLARIS, але часом воно все так затягує, що не розумієш де закінчується ця міра))

Контролюйте свої знання!

Модуль 2

1. Допишіть закінчення і, де потрібно, прийменники з довідки.

кава ____ цукр ____
працювати ____ комп'ютер ____
працювати ____ інженер ____
писати ____ олівц ____
системний блок ____ стол ____
не займатися ____ спорт ____

з, за, під

2. Напишіть словами:

1/2 ____
1 3/4 ____
7 % ____
42 % ____
21 % ____
6,1 % ____
22,7 % ____

3. Напишіть одним словом. Використовуйте доконаний вид дієслів: *робити, говорити, думати, читати, писати*.

Отримати гроші за зроблену роботу – ____.

Говорити про проблему з різних точок зору, з різних сторін – ____.

Подумати ще раз і прийняти інше рішення – ____.

Читати фрагмент тексту вголос, коли слухає багато людей – ____.

Писати і при цьому дивитися, як пише інший, переписувати в нього – ____.

4. Поясніть значення слів, наведіть приклади, де можливо.

соціальна мережа

інтернет-портал

тип активності

миттєві повідомлення

мобільний пристрій

5. Як ви вважаєте, чи робота на комп'ютері шкідлива для здоров'я? Чому? Коротко напишіть про це (5-6 речень).

Модуль 3.

Що нового у світі?

**Давальний відмінок іменників
Дієприкметники**

**Розмовні теми: новини, інформація
Мова на щодень: репортаж**

Частина А. Мовлення

1 Розгляньте зразки соціальної реклами.

Які проблеми суспільства вона показує?
Як ви вважаєте, чи допомагає соціальна реклама вирішувати проблеми суспільства?

Які проблеми суспільства ви вважаєте важливими? Запропонуйте теми для соціальної реклами.

1

ПРИЙОМНА СІМ'Я - ЦЕ ДЛЯ МЕНЕ

Прийомна сім'я – це сім'я, яка взяла на виховання та спільне проживання від 1 до 4 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (Закон України "Про охорону дитинства")

Держава підтримує прийомну сім'ю:

- ★ прийомна дитина зберігає статус сироти і користується усіма відповідними перевагами
- ★ прийомні отримують щомісячні утримання
- ★ прийому супроводжують працівники супроводу форм опіки, допомагає у труднощі

Прийміть дитину!

Міністерство соціальної політики України

2

Досить терпіти такі подарунки!

ЗАТЕЛЕФОНУЙ
8 800 500 33 50

СТОП
наси́льству!
НАЦІОНАЛЬНА КАМПАНІЯ

Міністерство внутрішніх справ України

3

Не дай СНІДУ шанс!

Міністерство охорони здоров'я України

4

НЕЦІНІЗМ - це не "разом"!
0 800 500 225
www.davajrazom.com.ua

НІ расизму!

В усіх рівні права!

5

Медицина існує на ПОДАТКИ

ПОДБАЙ ПРО ВЛАСНЕ ЗДОРОВ'Я!
ЛЕГАЛІЗУЙ ДОХОДИ!

КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ У МІСТІ КИЄВІ

ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК

Давальний відмінок (кому? чому?)

для назв осіб чоловічого роду має дві форми:

-у / -ю:

батьку

зятю

Івану

Василю

-ові / -еві:

батькові

зятеві

Іванові

Василеві

Їх використовують паралельно:

панові доценту Петренкові Василю Петровичу.

Частіше використовують форму на -ові / -еві.

Як правило, давальний відмінок утворюють від назв осіб

Прийменники з давальним відмінком:

завдяки, всупереч, вслід, навздогін, назустріч, наперейми, наперекір, на противагу

Парламент Єгипту зібрався **всупереч** наказу про розпуск.

Правозахисник отримав свободу **завдяки** зусиллям міжнародної спільноти.

Тищенкові Андрію
Івановичу

професорові Віктору
Василеві Дмитровичу

моєму другові Івану

дорогому таткові

Функції давального відмінка

адресат дії:

телефонувати (кому?)

писати листа (кому?)

дарувати (кому?)

дякувати (кому?)

об'єкт дії:

допомагати (кому?)

шкодити (кому?)

об'єкт стану:

вірити (кому?)

симпатизувати (кому?)

суб'єкт стану:

(кому?) не спиться

(кому?) погано

	одиinia	множина
I особа	мені	нам
II особа	тобі	вам
III особа	йому / їй	їм

собі

я+мені, ти+ тобі, він + йому / їй,
[особа] + йому / їй в одному реченні

собі

Я думаю, що мені не варто купувати цей перстень. Я не можу собі цього дозволити.

ВПРАВИ

- 2** Ден знову приїхав до Львова. В аеропорту його зустріли Микола Андрійович та Оксана.
Прочитайте хроніку першого дня його перебування, вставте закінчення.

29 вересня

7:00 - Ден написав е-мейла Микол__ Симоненк__, повідомив номер рейсу

14:15 - прибув до Львова

14:20 - подзвонив Оксан__

14:50 - загубилася валіза; Ден поскаржився адміністратор__

15:30 - Микола Андрійович допоміг Ден__ знайти валізу. Адміністратор вибачився і подарував Ден__ фірмовий календар

15:40 - одному пасажир__ стало погано, і Оксана подзвонила лікар__

15:55 - Симоненк__ пощастило: таксі, яке вони викликали, приїхало дуже швидко

16:40 - Ден подзвонив господар__ і завіз речі на нову квартиру

20:00 - Ден прийшов у гості до Симоненків. Він привіз подарунки Остап__, Оксан__ і пані Марі__

23:00 - Ден__ не спиться: через велику різницю в часі він не може заснути

- 3** Кому ви зазвичай телефонуєте з аеропорту або з вокзалу?

Я телефоную
своєму другові
Дмитру

4

Вставте відповідні займенники.

а) Оксана сьогодні знову отримала листа. (1)_____ часто приходять листи. А Остап листів не отримує, (2)_____ взагалі ніхто не пише. Я хотів (3)_____ надіслати листівку, але (4)_____ не вистачило грошей. Дене, може, (5)_____ вдасться це зробити? Минулого року, коли Оксана з Остапом були у бабусі, батьки телефонували (6)_____ щодня. А цього року, коли ми з Остапом поїхали у Карпати, вони не подзвонили (7)_____ жодного разу. Ми навіть запитали: "Невже (8)_____ не цікаво, як ми відпочиваємо?"

б) Остап вважає, що друзі (1) (йому / собі) заздрять: Ден подарував (2) (йому / собі) справжній фірмовий м'яч! Він не знаходить (3) (йому / собі) місця від радості. А ще батьки подарували (4) (йому / собі) на День народження футбольну форму, а потім він купив (5) (йому / собі) шарф фан-клубу "Карпат". Він зробив фотографію, і вона (6) (йому / собі) дуже подобається.

Що нового у світі?

СЛОВНИК

Інформаційні потоки

5 а) Прочитайте рубрики новин, з'ясуйте значення невідомих слів за словником.

Новини з України

Зовнішня політика

Економіка

Місцеві новини

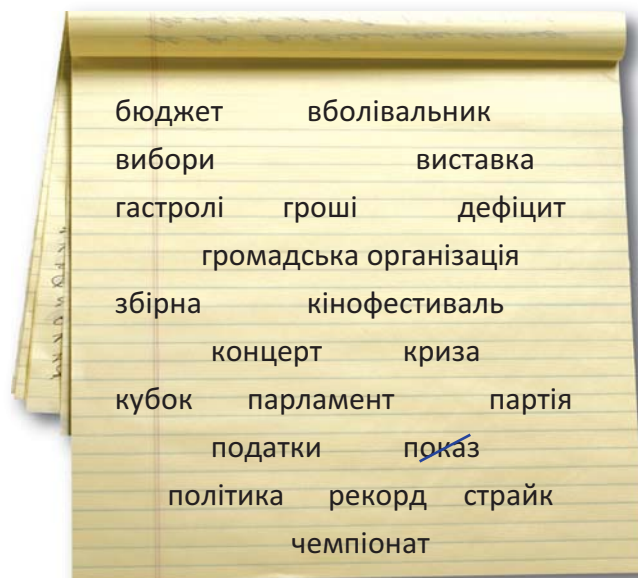
Спорт

Культура

б) Які новини ви читали або чули сьогодні / вчора?

Робота у парах. Назвіть актуальні новини до кожної рубрики.

6 Які новини в якій рубриці? Посортуйте слова з довідки за рубриками. Додайте інші відомі вам слова.

суспільство

економіка

спорт

показ культура

Шеф говорить журналістові:

– Напишіть статтю про те, що газета – це краще, ніж телевізор. І не забудьте згадати про головний недолік телевізора.
– Який саме?
– Хіба можна заснути, накривши обличчя телевізором?

ГОВОРІННЯ І ЧИТАННЯ

• Огляд преси • Огляд преси • Огляд преси •

- 1 На італійському ТБ заговорять українською
- 2 Тому, хто контролює ціни, жодні ціни не страшні...
- 3 Вибори закінчились! Усі на вибори?
- 4 Громадський спокій чи спокій влади?
- 5 Чи купуєте ви щось в інтернет-магазинах?
- 6 Польща відзначила День незалежності
- 7 Прогулянка Львовом. Між небом і бруківкою
- 8 «Кубок Львова»? Не цього сезону

- 9 Парадокс виборця
- 10 Болгарія і Росія починають переговори про зниження ціни на газ
- 11 За рівнем корупції Україна - поряд із Африкою
- 12 Про Львів туристичний знатиме весь світ
- 13 Через 300 років мегаполіси стануть непридатними для життя
- 14 У весь світ - театр!
- 15 У Донецьку нарешті збудували Реабілітаційний центр для дітей

7 Під якими заголовками можуть бути схожі новини?

Високий замок	День
Вибори закінчились! Усі на вибори?	...
Прогулянка Львовом...	...

8 Які новини під якими рубриками? Які новини можуть бути у декількох рубриках?

Високий замок	День
	Новини з України
	Новини з-за кордону
	Економіка
	Місцеві новини
	Спорт
	Культура
	Інше

А

● ЕКОНОМІКА

УКРАЇНА – П'ЯТА У СВІТІ ЗА КІЛЬКІСТЮ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ

За оцінкою Світового банку, Україна займає п'яте місце у світі за кількістю трудових мігрантів

Найбільше робочої сили "експортує" Мексика, з якої виїхало близько 12 млн. осіб, за нею Індія, Китай та Росія.

Найбільше українців працює в Росії, Італії та США. За прогнозами Світового банку, до кінця року трудові мігранти надішлють до України 5,3 млрд. доларів.

В

● УКРАЇНА І СВІТ

УРЯД США ЗАНЕПОКОЄНИЙ ЗМЕНШЕННЯМ РОЛІ МАС-МЕДІА В УКРАЇНІ

"Уряд Сполучених Штатів занепокоєний деякими змінами в Україні протягом останніх місяців, особливо зменшенням ролі мас-медіа та необ'єктивним висвітленням деяких подій. Хоча в українському медіа-просторі можна знайти різні точки зору, є тенденція до обмеження свободи преси", - стверджує керівник відділу з питань демократії, прав людини та праці Державного департаменту США Томас Мелія в інтерв'ю "Голосу Америки".

За його словами, це одна з

причин того, чому робоча група Державного департаменту США вирушила до Києва.

"Свобода преси - це найголовніше питання будь-якого демократичного суспільства у світі. Люди мають право на свободу слова, а також право чути різні думки, політичні дебати, альтернативні політичні позиції. Будь-яка критика щодо обмеження свободи преси - це вже знак тривоги для тих, хто дбає про демократію та дотримання прав людини", - стверджує Томас Мелія.

9

Прочитайте тексти. До якого тексту який коментар?

1. Багато українців працює за кордоном.
2. В Україні є обмеження свободи преси.
3. Екологічна ситуація в Україні проблемна.
4. Найбільше трудових мігрантів - мексиканці.
5. Американці вивчають українську пресу.
6. В Україні активно розвивається демократія.
7. Нормально, коли люди мають різні політичні позиції.
8. Українці надсилають з-за кордону великі суми грошей.

А В жоден

☒	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

10

Дискусія у групі.

Ви згодні з цими твердженнями? Прокоментуйте їх.

- а) Трудова міграція - норма сучасного світу.
- б) Трудова міграція - причина трансформації традиційної сім'ї.
- в) Трудова міграція сприяє розвитку економіки.
- г) Свобода преси - найголовніше питання будь-якого суспільства.
- д) Представники чужих країн не повинні контролювати пресу.
- е) Преса в принципі не може бути об'єктивною.

ГРАМАТИКА

Дієприкметник

Значення: ознака за дією

Форми: активна і пасивна

Утворення:

пасивні (хтось виконує дію над ним)
основа інфінітива перехідних дієслів +
-н-, -ен- -т- + -ий, -а, -е:

увімкнути - увімкнений

надрукувати - надрукований

мити - митий

колоти - колотий

минулий час — від
дієслів доконаного виду,
теперішній — від дієслів
недоконаного виду

активні (сам виконує дію)

минулий час:

основа інфінітива + -л- + -ий, -а, -е:

побілі[ти] - побілілий

замерзну[ти] - замерзлий

тільки від неперехідних
дієслів доконаного виду

теперішній час:

основа дієслова теперішнього часу +

-уч- / -юч-, -ач- / -яч- + -ий, -а, -е

леж[ать] - лежачий

спл[яць] - сплячий

активні дієприкметники теперішнього
часу **майже** не використовуємо:

*студент, ~~лежачий~~ диктант -
студент, який пише диктант*

газету вже надрукували

телевізор вимкнули

журналіст написав статтю

оператор зняв сюжет

сторінки газети пожовтіли (стали жовтими)

телеведучий посивів (став сивим)

надрукована газета

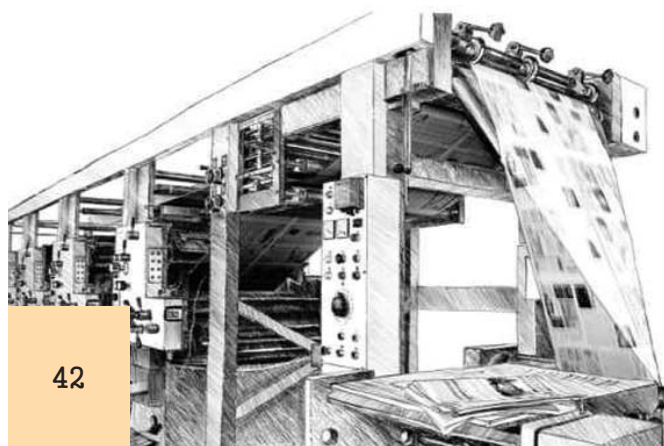
вимкнений телевізор

написана стаття

знятий сюжет

пожовтілі сторінки

посивілий телеведучий

Як ви розумієте значення
приказки?

*Під лежачий камінь
вода не тече*

ВПРАВИ

11 Самостійна робота.
Утворіть дієприкметники від дієслів.

- а) Письменник **написав** роман → _____ *роман*
 б) Ми **прочитали** книжку → _____ *книжка*
 в) Остап **помив** посуд → _____ *посуд*
 г) Ден **подарував** Оксані квіти → _____ *квіти*
 д) Бабуся **накрила** піріжки газетою → _____ *піріжки*
 е) Кіт **вкрав** сало → _____ *сало*

12 Прочитайте текст, вставте дієприкметники, утворені від дієслів з довідки (по порядку).

Стаття, надрукована у сьогоднішній газеті, мене дуже зацікавила. У ній _____ традиції Різдва на Гуцульщині. У різдвяний вечір господиня заходить до хати з _____ свічкою. На підлозі і на столі _____ соломка. На столі _____ дванадцять страв: гарячі, щойно _____ вареники, борщ, _____ пампушки... По селу "водять козу" - ходять люди, _____ у персонажів різдвяного театру (вертепу). Дівчата, _____ у барвисті хустки, і хлопці, _____ у теплий одяг з вовни, співають колядки. Також у статті були _____ цікаві звичаї. Наприклад, гуцули віряють, що вода, _____ на Різдво з криниці, має лікувальні властивості. А маком, _____ цієї ночі просто у сніг, можна захистити дім від злих сил.

Довідка: надрукувати, описати, запалити, розкласти, розставити, зварити, смажити, переодягнути, замотати, вдягнути, розказати, принести, посіяти

СЛУХАННЯ

РАДІО ЛЬВІВСЬКА
100,8 fm **ХВИЛЯ**

3.01

13 Прочитайте заголовки, послухайте новини по радіо. Яка інформація відповідає якому заголовку?

- _____ а) У Львові презентували символи Євро-12 і визначили друга Чемпіонату
 _____ б) Львівщина наближається до епідемії грипу
1 в) Ремонт на вулиці Липинського триватиме ще приблизно до кінця місяця
 _____ д) На Львівщині стартує ялинкова кампанія
 _____ е) У Львові гастролуватиме Київський національний театр оперети
 _____ ф) Безвізовий режим між Україною і Європейським Союзом стає все ближчим

14 Розгляньте фото. Які з них відповідають змісту прослуханих новин? Яких саме?

A

B

C

Частина Б. Проект

Обговорення

Тема: політика і суспільство

З життя: написання інформації про подію

СЛОВНИК

Президент
Верховна Рада
Кабінет Міністрів
Верховний Суд

глава держави
входити до складу
органи влади
склад парламенту
таємне голосування
виборче право
здійснювати правосуддя

Президент України є главою держави, гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина. Видає укази і розпорядження, які є обов'язковими до виконання на території України.

Уряд України — Кабінет Міністрів України — є найвищим органом у системі органів виконавчої влади. До його складу входять: Прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри і міністерства.

ПІДГОТОВКА ДО ПРОЕКТУ

1 Питання для обговорення: Що ви знаєте про політичну систему України?

Прочитайте інформацію, обговоріть її у групі.

- ✓ Україна є президентсько-парламентською республікою.
- ✓ В Україні діють такі основні інститути державної влади:
 - Президент
 - Законодавча (Верховна Рада України)
 - Виконавча (Кабінет міністрів України)
 - Судова

2 а. Розкажіть про основні інститути влади в Україні, використовуйте довідки.

б. Хто сьогодні є президентом України? Очолює уряд? Парламент?

Парламент — Верховна Рада України — є єдиним органом законодавчої влади в Україні. Конституційний склад Верховної Ради України становить 450 народних депутатів, котрі обираються шляхом таємного голосування на 5 років на основі загального, рівного і прямого виборчого права.

Правосуддя в Україні здійснюється тільки судами. Найвищим судовим органом у системі судів загальної юрисдикції є Верховний Суд України.

3 Хто хоче стати президентом?

Президентом України може бути обраний громадянин України, який на день виборів:

- досяг тридцяти п'яти років;
- має право голосу;
- володіє державною мовою;
- проживає в Україні протягом десяти останніх перед днем виборів років.

Як ви думаєте, що ще потрібно, щоб стати президентом держави? Поговоріть про це у парах.

4 Розгляньте схему українського парламенту. Скажіть:

- Депутатів від якої партії найбільше у Верховній Раді?
- Що ви знаєте про діяльність партій в Україні, їхні політичні програми?
- Які з партій можуть об'єднатися, щоб мати більшість голосів у парламенті?
- Чи є парламент у вашій країні? Чим він відрізняється від українського?

Верховна Рада України 7-го скликання

за партійними
списками:
225 депутатів

- Партія регіонів
- ВО "Батьківщина"
- Партія "УДАР"
- Комуністична партія України
- ВО "Свобода"

□ Позафракційні

■ Інші партії

% голосів	депутати
30,00	72
25,54	62
13,96	34
13,18	32
10,44	25

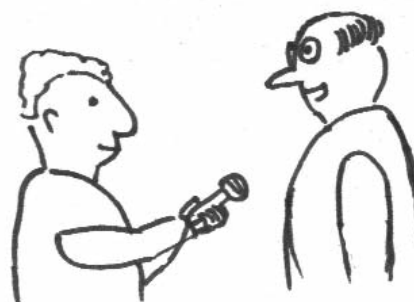
МОВА НА ЩОДЕНЬ

Політика і ми

1 Прочитайте слова. Що вони означають? З'ясуйте в парах.

стабільність	встигати
нестабільність	порядний
законодавство	зłodий
відповідальний	вкрасти
відповідальність	декларація
підприємство	розчарований

2 Використовуючи слова із вправи 1, розкажіть про політичну ситуацію у своїй країні.

4 Правильно чи ні? Відзначте правильні твердження.

- а) Оксана вважає, що політики погані, бо не роблять нічого для людей. ☐
- б) На думку Дмитра, якби політики були більш відповідальними, то ситуація з бізнесом була би кращою. ☐
- в) Пані Ганна незаодволена, тому що більшість політиків нечесні. ☐
- г) Пан Віктор розчарований, тому що молодь не ходить на вибори. ☐

3 Що думають громадяни про політичну ситуацію в Україні? Послухайте інтерв'ю.

3.02

- а) Дмитро, 35 років, бізнесмен
- б) Віктор, 42 роки, вчитель
- в) Оксана, 21 рік, студентка
- г) Ганна, 68 років, пенсіонерка

5 Як можна висловити ту саму думку по-іншому? Напишіть два-три варіанти.

Зразок:

Люди часто говорять, що політики погані:

*Люди часто незадоволені політиками.
На думку людей, політики погані.*

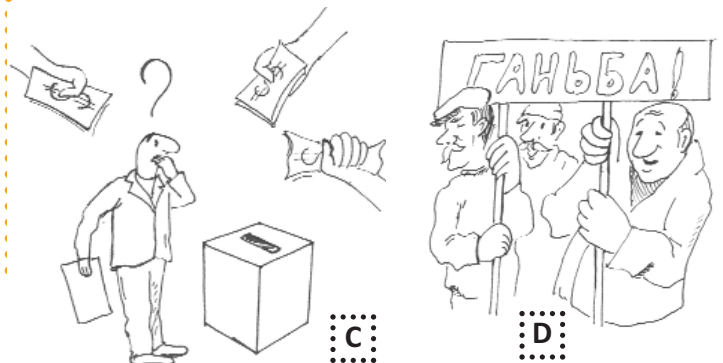
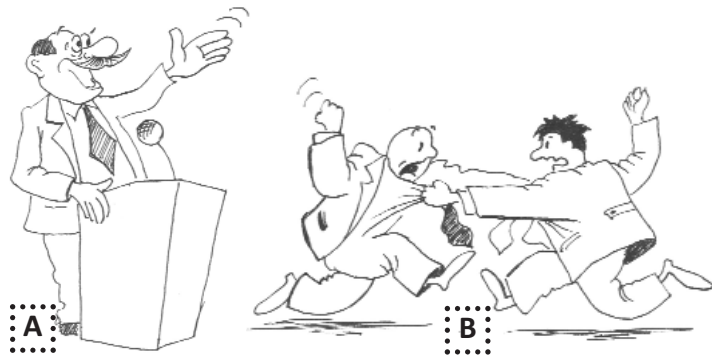
а) У мене виникають деякі проблеми з веденням бізнесу через політичну нестабільність.

б) Тільки й думають, як більше вкрати, а хоч би хтось про людей подумав!

с) Часто за політичними деклараціями немає конкретних справ.

6 Розгляньте малюнки. Які ситуації на них зображені?

- а) У групах поговоріть про ситуації, зображені на малюнках. Дайте назву кожній ситуації.
б) У парах проведіть рольову гру – діалог-інтерв'ю з учасниками ситуацій, зображених на малюнках.

7 Оберіть сюжет з запропонованих у вправі 6. Напишіть про нього короткий (5-6 речень) репортаж для газети.

Використовуйте такі групи слів:

- ✓ Органи влади (парламент, уряд...)
- ✓ Політики (президент, прем'єр-міністр...)
- ✓ Характеристики (стабільність, відповідальність...)
- ✓ Ставлення (підтримую, заперечую...)
- ✓ Оцінка (ефективний, корумпований...)

Контролюйте свої знання!

Модуль 3

1. Кому ви напишете листа? Поставте імена у правильній формі.

Зразок: Ірина Дмитрівна – *Ірині Дмитрівні*

а) пані Симоненко - _____

б) пан Шевченко - _____

в) пан Дмитро - _____

г) Василь Олексійович - _____

д) Петро Гнатюк - _____

е) професор Степова - _____

ж) Наталочка - _____

з) мій друг - _____

2. Поділіть слова за темами:

- 1) політика
- 2) економіка
- 3) культура
- 4) інше

концерт бюджет держава виставка
Верховна Рада криза депутат
показ вибори гроші кубок податки
вишні дефіцит голосування
кінофестиваль глава держави
чемпіонат суверенітет уряд

3. Утворіть дієприкметники (активні або пасивні) від дієслів.

Зразок: мити – митий, спати – сплячий.

а) написати – _____

б) прийняти – _____

в) замерзнути – _____

г) запропонувати – _____

д) надрукувати – _____

е) підписати – _____

ж) лежати – _____

з) обрати – _____

4. Змініть речення, замініть дієслова на дієприкметники.

Зразок: Депутати заблокували трибуну –
трибуна заблокована депутатами

а) Верховна Рада прийняла закон - _____

б) Президент запропонував кандидатуру
міністра - _____

в) Народ обрав парламент - _____

г) Прем'єр-міністр підписав договір - _____

5. Що ви знаєте про українську політику? Напишіть короткий текст (5-6 речень).

Модуль 4.

Чарівний світ кіно

Дієприслівники теперішнього часу
Прикметники з іменниками

Розмовні теми: фільми, сюжети,
програма телепередач

Мова на щодень: анонс фільму

Частина А. Мовлення

1 Які фільми вам найбільше подобаються? Знайдіть відповідності між жанрами фільмів і малюнками.

- 1) комедія Б
- 2) мелодрама _____
- 3) мультфільм _____
- 4) детектив _____
- 5) історичний фільм _____
- 6) фантастика _____
- 7) фільм жахів _____
- 8) бойовик _____

Які ще жанри фільмів ви знаєте?

ПРИКМЕТНИК + ІМЕННИК

При відмінюванні прикметник узгоджується з формою іменника:

Н. в.	відомий режисер	цікава передача	нове кіно	цікаві люди
Р. в.	відомого режисера	цікавої передачі	нового кіно	цікавих людей
Д. в.	відомому режисерові	цікавій передачі	новому кіно	цікавим людям
З. в.	відомого режисера	цікаву передачу	нове кіно	цікавих людей
О. в.	відомим режисером	цікавою передачею	новим кіно	цікавими людьми
М. в.	на відомому режисері	у цікавій передачі	у новому кіно	на цікавих людях
Кл. в.	відомий режисере			

2 Дайте відповіді на запитання. Допишіть закінчення іменників і прикметників.

- Де ви дивилися цей фільм?
 - у новому кінотеатрі
 - на домашнь комп'ютерь
 - у моє найкращу подругу
- Кого з цих акторів ви знаєте?
 - цьь високого чоловіка
 - ось ця весела дівчинка
 - фарбовану блондинку
- Кому цього року вручили "Оскар"?
 - талановитого актора
 - симпатичного акторця
 - моє улюбленого режисера

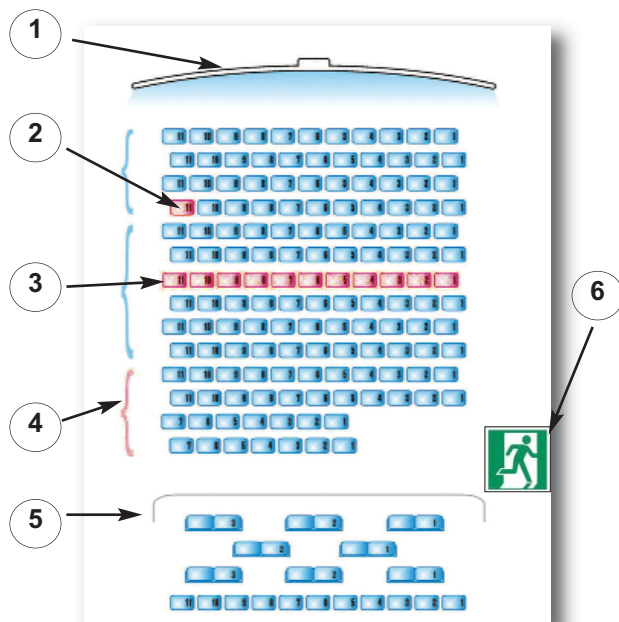
3 Як ви ставитеся до кіно? Прочитайте текст, допишіть, де потрібно, закінчення.

Світ кіно – це світ червоних доріжок, слави, розкішного букету квітів і великого грошу... Багато людей мріє хоч на мить потрапити у цей чарівний світу. Адже тут усе краще, ніж у реальному житті: тут багато гарних жінок, сильного чоловіка, великого кохання, вірного дружбу, фантастичного пригоду. У цьь світі ви можете зустріти казкового принцесу і злого чарівника, можете вирушити у мандрівку в далекий майбутнє або повернутися до минулого столітя. Тут оживають прекрасного мрія, тут кожен може знову стати маленького дитини і повірити у чарівний казку.

Поговоріть про те, чим для вас є кіно.

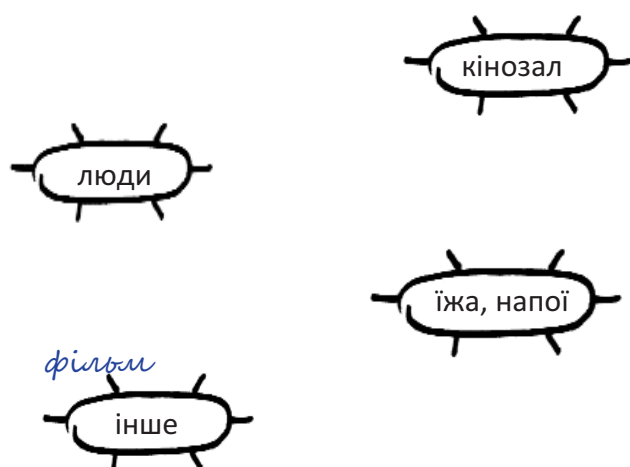
СЛОВНИК

4 Розгляньте схему кінозалу. Як що називається? Виберіть слова з довідки.

фільм касир чіпси екран окуляри
місце пиво глядач сектор кока-кола
оператор вихід охоронець квиток
балкон реклама ряд попкорн
формат 3D

5 Поділіть тематично слова із вправи 1.

ГРАМАТИКА

Дієприслівники

Значення: додаткова дія (яку виконує та сама особа, що і головну дію)

Форми: недоконаного і доконаного виду

Утворення:

недоконаного виду

основа дієслова теперішнього часу
(3-ої особи множини) + -учи (-ючи)
-ачи (-ячи)

несуть – несучи

малюють – малюючи

лежать – лежачи

люблять – люблячи

доконаного виду

дієслово у формі 3 особи одн., чоловічий рід,
минулий час + -ши

прибіг – прибігши

дописав – дописавши

Якщо у дієслові є суфікс -ся (-сь),
він залишається у кінці слова
(як правило, у формі -сь):

змагаються – змагаючись

дивитися – дивлячись

дивитись фільм і пити чай →

дивитись фільм, п'ючи чай;

дивлячись фільм, пити чай

ВПРАВИ

6 Доконаний чи недоконаний вид?
Утворіть дієприслівники.

Зразок: пити – п'ючи, випити – випивши

писати	написати
думати	придумати
нести	принести
хотіти	захотіти

7 Від підкреслених слів утворіть, де це можливо, дієприслівники.

Зразок: Ден прибіг до кінотеатру і подивився на годинник. → *Прибігши до кінотеатру, Ден подивився на годинник.*

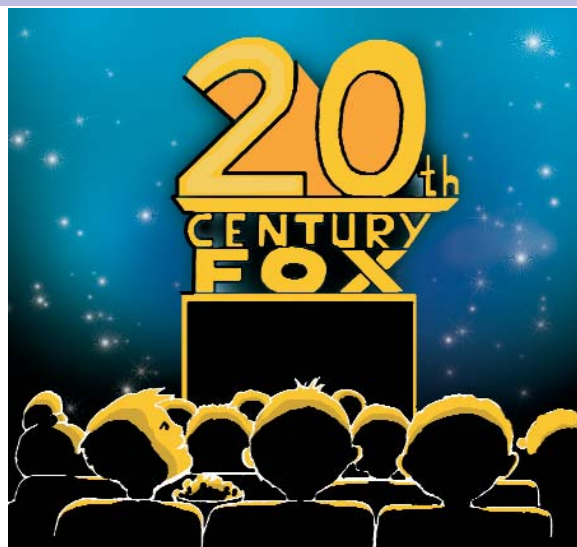
а) Оксана чекала на нього і читала афіші.

б) Вони зайшли в кінотеатр і сіли на свої місця.

в) У залі звучала музика і сиділи люди.

г) Потім Оксана з Деном дивились фільм і пили воду.

д) Вони подивились фільм і пішли в кафе.

СЛУХАННЯ

8 Послухайте правила поведінки у кінотеатрі.

Що можна і чого не можна робити у кінотеатрі? Поставте знак ✓ у відповідних клітинках.

	можна	заборонено
1) дивитися фільм	☐	☐
2) курити	☐	☐
3) голосно розмовляти	☐	☐
4) голосно сміятися	☐	☐
5) фотографувати	☐	☐
6) знімати відео	☐	☐
7) говорити по телефону	☐	☐
8) пити горілку	☐	☐
9) їсти чіпси	☐	☐
10) цілуватися	☐	☐

Подружня пара прийшла в кінотеатр на детективний фільм.

Касирка питає у них:

- Журнал купити не бажаєте?
- Ні, дякуємо.
- А може, шоколадку?
- Ні.

– Пакетик попкорну? Може, пляшку води?

– Ні, ні, ні!

Касирка відвертається і ніби сама до себе каже:

– А вбивця у цьому фільмі – водій.

Середа, 26 січня

06:05 Новини
06:10 Спорт
07:15 Ера бізнесу
07:25 Автодрайв
07:30 Новини
08:40 Корисні поради
12:10 Діловий світ
13:15 Х/ф Тіні забутих предків
16:55 Т/с Сусіди
18:00 Герой дня
19:00 Про головне
19:40 Т/с Чоловічий клуб
20:40 Вечірня казка
21:00 Підсумки дня
21:25 Х/ф Жандарм із Сен-Тропе
22:50 Суперлото, Трійка, Кено
23:30 Підсумки. Дайджест
00:10 Спорт. Кубок світу з лижних видів спорту

00:15 Шоу Біз

06:55 Сніданок з 1+1
07:00 Телевізійна служба новин
10:00 Сімейні драми
11:50 Т/с Тільки кохання
13:50 Гумористичне шоу Шість кадрів
14:10 Уроки тітоньки Софи
15:00 Х/ф Термінатор-2
17:00 Телевізійна служба новин
17:25 Міняю жінку
 Обмін жінками триває! Дві родини на тиждень міняються мамами. Перші три дні нова мама живе за законами чужої сім'ї, а потім встановлює свої правила.
18:25 Т/с Поліцейська академія-3
19:30 Телевізійна служба новин
20:00 Автопарк
20:10 Шоу на два мільйони
21:15 Т/с Х - файли
22:00 Шоу Танці з зірками
23:20 Телевізійна служба новин

07:00 Новини
07:10 Ранок з Інтером
09:10 Т/с Теорія великого вибуху
10:05 Т/с Комісар Рекс
11:00 Т/с Доктор Хаус
12:00 Новини
12:15 Знак якості
 Цей проект - єдине на українському телебаченні джерело інформації про якість продуктів і речей, які ми купуємо.
13:15 Інтелект-шоу Найрозумніший
14:10 Телемагазин
16:05 Х/ф Історія кохання
18:10 Кулінарне шоу Смакуємо!
19:00 Т/с Обручка
20:00 Подорожі
20:25 Погода на Інтері
20:30 Х - фактор. Національний кастинг

22:25 Телеслужба розшуку дітей
23:15 Д/ф Битва за Чорнобиль

КУЛЬТУРА

07:30 М/ф Як козаки...

08:20 Новий український театр
09:30 Х/ф Пропала грамота
11:20 Фільм-вистава Для домашнього огнища
14:00 Замки України. Хотин
16:30 Х/ф Казка як казка
18:00 Княжий град Володимир
19:20 Нариси історії культури України з Мирославом Поповичем

20:00 Новини культури
21:00 Т/с Царівна
22:30 Співає Василь Зінкевич
23:30 Т/с Посмішка звіра

* Х/ф = художній фільм
Д/ф = документальний фільм
М/ф = мультфільм
Т/с = телесеріал

ГОВОРІННЯ І ЧИТАННЯ

9 Прочитайте програму телепередач. Які передачі зображені на фото?

фото	A	B	C	D
передача		Міняю жінку		
час	20:40			
канал			Інтер	

10 Які телесеріали йдуть також у вашій країні?

Розкажіть про них:

- у якій країні вони зняті?
- які актори там знімаються?
- коли і де відбувається дія?
- про що ці серіали?
- чи подобаються вони вам?

11 Якби у вас був свій телеканал, які передачі там йшли б?

Робота у групах.

- Розробіть концепцію свого телеканалу (назва, реклама, аудиторія, тематика...)
- Складіть програму телепередач на один день для свого телеканалу.

12 Робота у парах. Погрупуйте передачі з програми за темами:

Новини / політика	Розважальні передачі	Передачі для дітей	Культура / освіта	Спорт	Художні фільми	Серіали

13 Прочитайте інформацію про фільм. Чи знаєте ви щось про осіб, згаданих у ній?

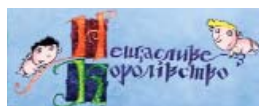
Кіностудія ІНТЕРФІЛЬМ
BalticFilmProduction
Exit Film

Режисер Роман Ширман
Продюсер Олена Фетісова
Автор сценарію Віолетта Гатті
У головних ролях
Георгій Делієв
Борис Барський
Владислав Троїцький
Олена Алімова
Денис Роднянський
Оксана Малашенкова
Оленка Козир
Мерле Пальмісте
Оператор Едуард Тімлін
Композитор Мілош Єліч
Україна - Естонія, 2008

14 За переліком слів визначте: жанр фільму; сюжет; час і місце дії.

порох, протипіхотні міни, спецназ, ракети, сигналізація, героїчні предки, стрілянина, ворожка, король, королева, комп'ютер, сапери, кордон, таємний агент, золота рибка, терористи, кат, спляча красуня, блокпости, винищувач, візовий режим

15 Дія фільму відбувається у двох королівствах – Військовому та Нещасливому. Прочитайте слова і фрази, розкажіть про ці королівства.

Король
Королева
Принцеса
маленький Принц
нещастя
природні катаклізми
поетичні вечори
гарний замок

молодий Король
військовий міністр
ворожка-шпигун
пісні під гітару
войовничий зброя
ворожість до сусідів
військове виховання

16 Розгляньте кадри з фільму. На основі них, а також вправ 14 і 15 розкажіть сюжет фільму.

17 Знайдіть до кожного фото із вправи 4 відповідний текст.

1	2	3	4	5	6

А Щоб з'ясувати, що відбувається, Королева викликала ворожку, яка, як виявилось, була шпигункою Військового королівства. Та сказала, що причина всіх нещасть – Принцеса. Принцеса почула розмову Королеви з батьком і вирішила піти з королівства, залишивши батькові прощального листа.

В Принцеса вирушила в дорогу, взявши з собою лише найбільш необхідне. Дорогою вона мало не потрапила в полон до групи з Військового королівства, яка саме вийшла на розвідку. Молодий Король, який також був у цій групі, побачивши її, наказав відпустити, але вона залишила глибокий слід у його серці.

С Нарешті зустрівшись після всіх проблем і випробувань, молодий Король і Принцеса зрозуміли, що не можуть жити один без одного. Одразу після весілля обидва королівства скасували візовий режим, приєдналися до Шенгенської угоди і подали заявку на спільне проведення літньої Олімпіади.

Д Це королівство було дуже нещасливим. Кожної миті тут траплялися всілякі неприємності. Навіть погода тут змінювалася двадцять разів на день. Королева лише шість років тому прибула сюди, і в неї були напружені стосунки з Принцесою – донькою Короля від першого шлюбу. Щоб не бачити сімейних сварок, Принцеса усамітнювалася на дереві, читаючи свою улюблену книгу.

Е Йдучи невідомо куди, Принцеса потрапила у підземелля Військового королівства. Але ворожка-шпигун і тут не залишала її у спокою, роблячи різні капості. Врешті-решт вона мало не вбила Принцесу, за допомогою психотропного напою переконавши її, що море – це дорога. Військовий міністр, який патрулював територію, врятував її і привіз до замку.

Ф Сусіднє Військове королівство було дуже войовниче. Місцеві історики стверджують, що саме тут винайшли порох, протипіхотні міни і вперше навчили спецназ розбивати цеглу головою. Військовий міністр навіть написав книгу "Як взяти у полон всіх", присвятивши її молодому Королю. Але Король більш за все любив художню самодіяльність і захоплювався модними європейськими рок-групами.

Частина Б. Проект

Обговорення

Тема: кіно

3 життя: анонс фільму

СЛОВНИК

знімати фільм
зніматися у фільмі
демонструвати фільм

кінострічка
кінокомпанія
кіноіндустрія

прем'єра фільму
показ фільму
реклама фільму

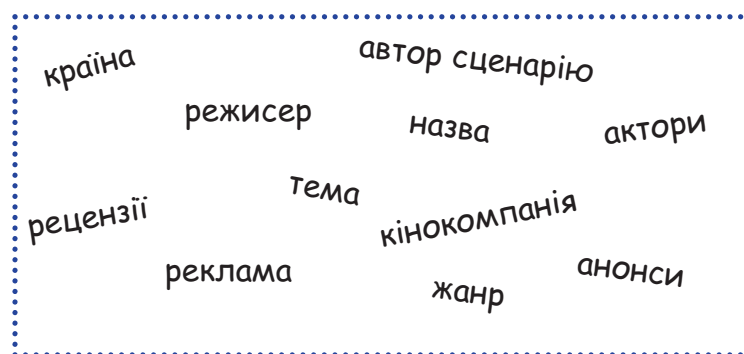
2 Які фільми ви любите? Поговоріть про це у парах.

- ✓ Яке кіно ти любиш?
- ✓ Ти цікавишся історичними фільмами?
- ✓ Ти любиш дивитися мелодрами?
- ✓ Тобі подобається фантастика?
- ✓ Тобі до вподоби "мильні опери"?
- ✓ Які актори тобі подобаються?
- ✓ Хто твій улюблений режисер?
- ✓ Тобі подобається комп'ютерна графіка в кіно?
- ✓ Тобі подобається музика до фільмів? Яких саме?

ПІДГОТОВКА ДО ПРОЕКТУ

- 1 Коли ви обираєте фільм для перегляду, на що ви передусім звертаєте увагу? Поговоріть про це у парах.

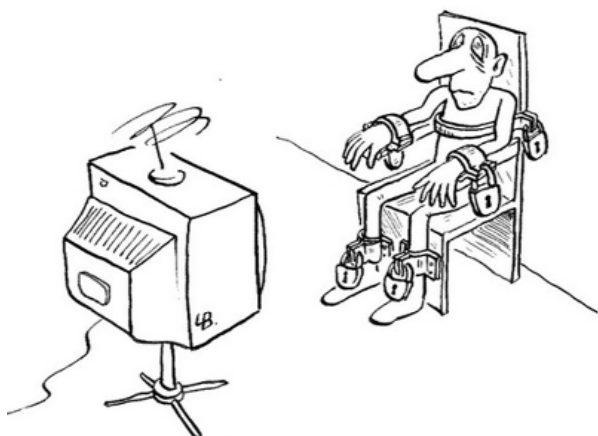
- 3 Які фільми вам НЕ подобаються? Чому?
Створіть рейтинг причин, додайте свої причини.

- нецікавий сюжет
- погані актори
- погана зйомка
- монстри і потвори
- насильство
- ненормативна лексика
- багато серій
- плагіат
- неякісне зображення і звук
- поганий переклад
- історичні неточності

4 Як ви вважаєте, чому люди люблять дивитися фільми?

Обговоріть тези у парах, скажіть, з чим ви погоджуєтеся, а з чим – ні.

- 1) Фільми показують реальну картину життя суспільства.
- 2) Кіно допомагає вирішувати соціальні проблеми.
- 3) Кіно допомагає людям побачити себе зі сторони.
- 4) Кіно – це втеча від реальності.

5 Є багато поганих фільмів? А якби ви були режисером, які фільми ви б знімали?

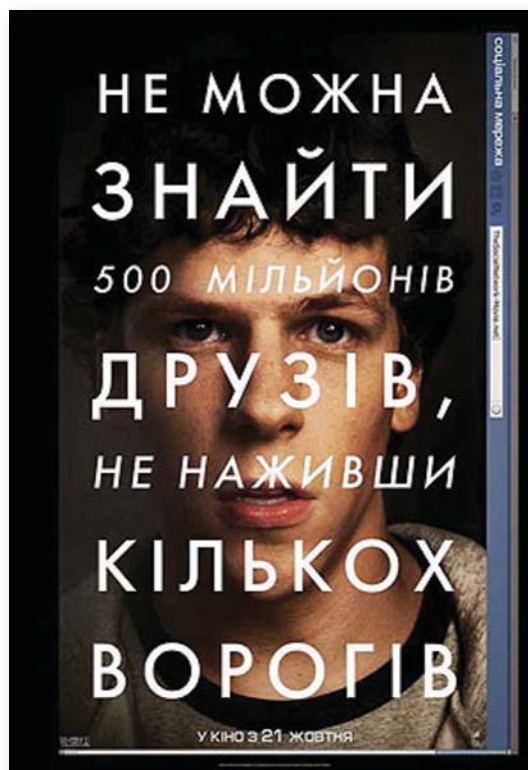
Гра “Сам собі режисер”.

Придумайте короткий сценарій фільму за такими сюжетами:

- а) диво, яке відбулося зі звичайними людьми у новорічну ніч;
- б) фантастичні пригоди людей, які потрапили у минуле;
- с) історія кохання людей, яких розділяють відстань, соціальне становище, час...

Подумайте про жанр фільму, акторів, музику, місце і час дії.

6 Подивіться на фото, прочитайте інформацію.

Соціальна мережа
(США, 2010)

сайт Rotten Tomatoes:

Бездоганний сценарій, дивовижна режисура, першокласні акторські роботи роблять „Соціальну мережу” захоплюючим і амбітним зразком сучасного кіномистецтва в його найкращих проявах.

Пітер Треверс, журнал Rolling Stone:

“Соціальна мережа” – визначальний фільм не тільки року, але і всього десятиліття. Для нинішнього покоління актуальний образ самотнього Марка, який сидить перед екраном і вдає, ніби не самотній.

Ви бачили цей фільм?

Чи можете сказати, про що він, на основі фото та прочитаної інформації?

Як ви вважаєте, тема фільму актуальна?

7 Послухайте анонси фільмів.
Запишіть важливу інформацію.

4.02

	Назва	Кінокомпанія	Режисер	Актори	Жанр
1.	Амелі				
2.			Нікіта Міхалков		
3.				Франка Потенте, Морітц Бляйбтрой	
4.		Ворнер Бразерс			

8 Розгляньте фото.
Як ви думаєте, яке фото відповідає якому з фільмів? Чому ви так вважаєте?

A - _____

B - _____

C - _____

D - _____

A

B

C

D

9 Розкажіть про свій улюблений фільм. Використовуйте схему:

- назва
- країна
- рік
- жанр
- актори
- режисер
- сюжет
- чому фільм вам подобається
- які ваші улюблені епізоди
- які фрази з фільму ви запам'ятали
- кому ви порадите подивитися цей фільм

10 Прочитайте визначення кіножанрів. Знайдіть відповідності між визначеннями і назвами.

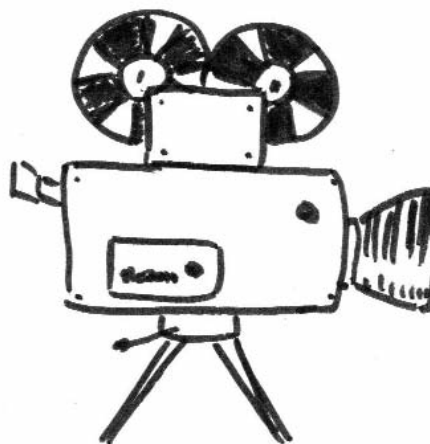
- 1) Фільм про злочинні дії, розслідування й визначення винних.
 - 2) Реконструкція історичних подій, що реально відбувалися.
 - 3) Фільми, які ставлять за мету розсмішити глядача, викликати посмішку, поліпшити настрій.
 - 4) Фільм показує духовний і почуттєвий світ героїв в яскравих емоційних ситуаціях: добро і зло, любов і ненависть і т.п.
 - 5) Дитячі фільми й фільми, призначені для перегляду всією родиною.
 - 6) Багато пісень, танців, гарні костюми й декорації.
 - 7) Фільми, що прагнуть створити у глядача відчуття напруженого переживання, хвилювання, тривоги й страху.
 - 8) Дія фільмів відбувається в майбутньому, минулому або в "паралельному світі".
-
- а) фантастичний фільм б) детектив с) трилер
д) мелодрама е) сімейний фільм ф) кінокомедія
г) історичний фільм h) музичний фільм

11 Анонс фільму має такі основні елементи:

інформація про фільм
(кіностудія, режисер, актори, жанр)
інформація про показ
(коли і де можна переглянути)

Прочитайте анонс, придумайте і впишіть інформацію.

_____ (кінокомпанія)
представляє: історія про кохання, дружбу,
про справжні почуття. Історія про війну і мир,
про вічне і щоденне.
_____ (актор) і _____
(актриса) у _____ (жанр)
_____ (режисер) _____
(назва).
Дивіться _____ (дата) на
_____ (телеканал).

12 Напишіть анонс до фільму, про який ви говорили у вправі 5 на с. 59.

Контролюйте свої знання!

Модуль 4

1. Дайте відповіді на запитання, використовуйте слова у дужках ().

а) Куди ви підете після роботи? (новий кінотеатр)

б) Що ви будете дивитися? (весела комедія)

с) З ким ви підете? (нова подруга)

д) Кому ви розкажете про фільм? (мій давній друг)

е) Де знімався цей актор? (нове українське кіно)

ф) Кого ви зустріли у кінотеатрі? (маленькі діти)

2. Знайдіть відповідності між словами у першій та другій колонці.

1) бойовик	а) бандити і поліція
2) детектив	б) давні події
3) історичний фільм	с) дуже страшно
4) комедія	д) можна плакати
5) мелодрама	е) майбутнє
6) мультфільм	ф) намальований
7) фантастика	г) сильні герої
8) фільм жахів	х) смішні герої

3. Утворіть дієприслівники (недоконаного і доконаного виду) від дієслів.

Зразок: читати – читаючи, прочитати – прочитавши.

- а) думати – _____
б) подумати – _____
с) йти – _____
д) прийти – _____
е) писати – _____
ф) написати – _____
г) пити – _____
х) випити – _____
і) робити – _____
й) зробити – _____
к) слухати – _____
л) послухати – _____

4. Утворіть речення, замініть дієслова на дієприслівники.

Зразок: дивитися фільм + пити чай –
Ми дивилися фільм, п'ючи чай.
Дивлячись фільм, ми пили чай.

- а) слухати радіо + гуляти містом
б) прочитати книжку + поговорити з другом
с) думати про літо + планувати подорож
д) подивитися фільм + зробити домашнє завдання

5. Напишіть короткий текст про фільм, який ви бачили (5-6 речень).

Модуль 5.

Життя любить героїв

**відмінювання особових і
присвійних займенників**

Розмовні теми: якості характеру,
переконання, внутрішній світ
Мова на щодень: автобіографія

Частина А. Мовлення

1 Розгляньте фото. Дайте відповіді на питання:

1. Що відбувається зараз?
2. Як ви думаєте, що було до цього?
3. Що, на вашу думку, відбудеться після цього?
4. Що ви можете сказати про настрій людей, зображених на фото? Про їхній характер?

А

В

С

ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ

Вказують на:

- ✓ особу, яка говорить (я, ми);
- ✓ особу або осіб, до яких звертаються (ти, ви);
- ✓ особу чи предмет, про яких говорять (він, вона, воно, вони).

Мене звати Оксана, **мені** 20 років. У **мене** є брат, **його** звати Остап. **Ми** з **ним** живемо у Львові. У **нас** є багато друзів. **Ми** з **ними** любимо відпочивати. **Нам** весело разом.

Деякі займенники при відмінюванні змінюють основу:

я — мене
він — його
вона — її
ми — нас
вони — їх

Займенники третьої особи *після прийменників* мають приголосний [н]:
його — у нього, без нього
її — до неї
їх — про них

Відмінок	Однина	Множина	Однина	Множина
Н.	я	ми	ти	ви
Р.	менé (до мéне)	нас	тебé (до тéбе)	вас
Д.	мені́	нам	тобі́	вам
Зн.	менé	нас	тебé	вас
Ор.	мно́ю	на́ми	тобо́ю	ва́ми
М.	...мені́	...нас	...тобі́	...вас

Відмінок	Однина			Множина
	чоловічий рід	жіночий рід	середній рід	
Н.	він	вона́	вонó	вони́
Р.	його́ (до нього)	її́ (до неї́)	його́ (до нього)	їх (до них)
Д.	йому́	їй	йому́	їм
Зн.	його́ (про нього)	її́ (про неї́)	його́ (про нього)	їх (про них)
Ор.	ним	не́ю	ним	ні́ми
М.	...ньо́му (ні́м)	...ні́й	...ньо́му (ні́м)	...них

Кому прийшов лист? - Мені (тобі, йому, їй, нам, вам, їм).

Кого запросили в гості? - ...

З ким познайомили гостей? - ...

Кому подарували квіти? - ...

У кого буде вечірка? - ...

ВПРАВИ

2 Деякі дієслова вживаються з іменниками завжди в однаковій формі.

а. Прочитайте дієслова і відмінки, з якими їх вживають.

б. Доберіть до дієслів займенники у відповідних формах. Складіть речення.

Зразок. Дзвонити + кому? - дзвонити їй;
Ми дзвонимо їй щовечора.

дзвонити
писати
дарувати
бажати
дякувати

+

кому?
(Д. в.)

знати
бачити
любити
кохати
ненавидіти
зустріти

+

кого?
(З. в.)

боятися
не знати
не любити
їхати
йти

+

кого? /
до кого?
(Р. в.)

зустрітися
сваритися
цілуватися
працювати
обідати
гуляти

+

з ким?
(О. в.)

3 Використовуйте іменники і займенники у правильних формах.

Зразок. Ми написали (Оксана / ти) записку. –

Ми написали Оксані записку.

Ми написали тобі записку.

а) Ден подарував (Остап / він) м'яч.

б) Знайомі зустріли (Симоненки / ви) у парку.

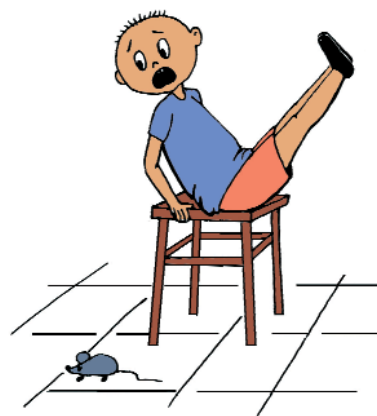
с) Остап зустрівся з (Ден / я) о четвертій.

д) Оксана їде до (подруга / вона) в гості.

е) Бабуся знову сварилася з (сусіди / ми).

ф) Батьки дуже люблять (Остап і Оксана / вони).

г) Остап боїться (миші / вони).

4 Робота у парах.

Один зі студентів розповідає про подію зі свого життя, використовуючи тільки займенники, другий намагається зрозуміти, про що йдеться.

Ми з ними пішли...

Вона йому сказала...

Він їх побачив...

СЛОВНИК

5 Який у вас тип темпераменту?
Розкажіть про себе.
Використовуйте слова з довідки.

холерик

меланхолік

флегматик

сангвінік

Зразок.

Я дуже емоційна людина. Мені важко довіряти іншим. У мене мало друзів. Мені дуже подобаються романтичні історії. Отже, я меланхолік.

6 Які риси характеру ви вважаєте позитивними, а які – негативними?
Які з них є у вас?

Поставте біля кожної риси характеру відповідний знак:

+ (позитивна), – (негативна), ✓ (є у мене).

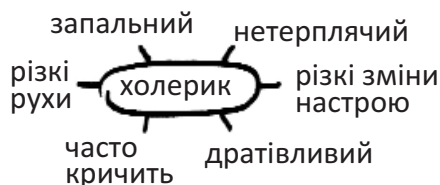
агресивність	мужність
акуратність	наполегливість
ввічливість	пасивність
вдячність	працелюбність
егоїзм	принциповість
жорстокість	рішучість
ініціативність	самовпевненість
лінощі	самодисципліна
марнотратство	скромність
мудрість	цілеспрямованість

Як ви вважаєте: у вас добрий характер?

Чи потрібно щось змінити у вашому характері?

Як це можна зробити?

Довідка:

ГРАМАТИКА

Майбутній час дієслів

Є три форми майбутнього часу:

1. Проста форма (доконаний вид):

I ос.	скажу	скажемо
II ос.	скажеш	скажете
III ос.	скаже	скажуть

2. Складна форма (недоконаний вид):

I ос.	казатиму	казатимемо
II ос.	казатимеш	казатимете
III ос.	казатиме	казатимуть

3. Складена форма (недоконаний вид)

1 ос.	буду знати	будемо знати
2 ос.	будеш знати	будете знати
3 ос.	буде знати	будуть знати

Просту форму майбутнього часу (доконаний вид) використовуємо, коли плануємо завершену дію, тобто коли важливий результат:

Я куплю продукти.

Якщо не планується завершення дії або йдеться про дію незалежно від результату, використовуємо складну або складену форму (недоконаний вид):

Я буду купувати / купуватиму продукти.

ВПРАВИ

7 Що ви будете робити завтра? Використовуйте усі можливі форми майбутнього часу.

Зразок. Завтра я (читати) книгу:

Завтра я **читатиму** книгу.

Завтра я **буду читати** книгу.

Завтра я **прочитаю** книгу.

1) Завтра ми (їхати) у Карпати.

2) Завтра вони (писати) контрольну роботу.

3) Завтра моя подруга (купувати) продукти.

8 Використовуючи подані слова, говоріть про ситуації, використовуйте різні форми майбутнього часу.

Зразок. **Купувати** (продукти):

- Як ти думаєш, ми **купимо** всі потрібні продукти у супермаркеті?

- Не знаю, напевно, овочі **будемо купувати** на базарі.

- А м'ясо ми точно **купимо** у м'ясному відділі.

• Йти гуляти (у парк)

• Їхати на вихідні (за місто)

• Говорити (про політику)

• Думати (про плани на майбутнє)

Діти "нових українців" хваляться своїми батьками.

- А у мого тата є величезний будинок! - говорить один.

Ніякої реакції.

- А мій тато їздить на "Ламборджіні", і мені обіцяв подарувати "Лексус",

- каже другий.

Теж ніякої реакції.

- А у мого тата... у підвалі живуть миші! - говорить третій.

Всі з інтересом:

- Та ти що! Покажи!

СЛУХАННЯ

9 Знайдіть відповідності між частинами речень.

- 1) Я часто сварюся з людьми, ...
 - 2) Як і всі флегматики, ...
 - 3) Я меланхолік, ...
 - 4) Я легко можу зробити вибір,
-
- a) ...і тому потребую підтримки і розуміння.
 - b) ...що характерно для сангвініка.
 - c) ...бо я холерик.
 - d) ...я можу спокійно чекати.

10 Прочитайте пари слів, складіть з ними словосполучення і речення.

важливий – неважливий

рівномірно – нерівномірно

спокійно – неспокійно

стриманий – нестриманий

важко – неважко

нервувати – не нервувати

працювати – не працювати

співчувати – не співчувати

робити – не робити

стримувати – не стримувати

11 Який у вас темперамент?

5.01

Послухайте тест, дайте відповіді на питання (1 – повністю не погоджуюся, 10 – повністю погоджуюся).

1. _____	5. _____
2. _____	6. _____
3. _____	7. _____
4. _____	8. _____

Обробка результатів

Порахуйте бали за формулою:

$M = 1 + 5$ питання

$X = 2 + 6$ питання

$C = 3 + 7$ питання

$\Phi = 4 + 8$ питання

Наприклад, у вас такі бали:

1 - 7, 5 - 9,

2 - 4, 6 - 2,

3 - 2, 7 - 1,

4 - 5, 8 - 2.

Отже, ваш результат:

$M = (1 + 5) = 16$, $X = (2 + 6) = 6$,

$C = (3 + 7) = 3$, $\Phi = (4 + 8) = 7$.

Якщо у вас найвищі результати:

M – ви меланхолік;

X – холерик;

C – сангвінік;

Φ – флегматик.

ГОВОРІННЯ І ЧИТАННЯ

12 Робота у парах. Запитайте один одного:

- Люди з яким темпераментом вам подобаються найбільше?
- Які риси характеру вам подобаються / не подобаються в людях?
- З якими людьми ви б хотіли:
 - працювати разом;
 - жити в одній кімнаті в гуртожитку;
 - одружитися;
 - поїхати відпочивати;
 - бути разом у складний час?

13 Хто для вас є героєм? Яких людей ви вважаєте героями?

Виберіть слова, які, на вашу думку, характеризують героя.

Додайте, якщо потрібно, інші слова.

перемога – поразка
егоїст – альтруїст
добро – зло

веселий – сумний
боязкий – відважний
скромний – самолюбний
підлий – благородний

любити – ненавидіти
захищати – нападати
брати – давати

14 Прочитайте текст.

Поясніть значення **виділених** слів.

Підберіть до них слова, схожі за значенням.

Зразок: *статус – стан, становище...*

Герой. Цей **статус** у суспільстві вважається найблагороднішим. Ніщо не може втішити людське **самолюбство** більше, ніж те, що хтось вважає тебе героєм. Адже саме про героїв складають **легенди**. Оспівують їхню **відвагу**. Називають на їх честь **нащадків**.

Та кого саме нам потрібно вважати за найбільших героїв? У першу чергу приходять на думку **могутні** захисники **вітчизни**, рятувальники, що надають нам допомогу у **критичних** ситуаціях, лікарі, що рятують наше здоров'я і життя. Усі ті, хто перемагає ворогів, **здобуває** славу, перемогу, свободу. Вони всі гідні називатися героями.

Та хто ж все-таки вартий звання першого серед героїв?

А першим гідний називатись той, хто не перемагає, а жертвує, хто не здобуває, а віддає. **Легко** бути героєм п'ять хвилин, набагато важче прожити ціле життя гідно і чесно. І тому **мати**, яка виховує дітей, робітник, який працює на заводі, продавщиця у **магазині** чи листоноша, який щодня приносить вам пошту, не менш достойні носити це почесне звання.

Кажуть, що героями не народжуються, ними стають. Кожен з нас може стати героєм для тих, хто поруч, кому потрібна наша **підтримка** і допомога.

15 Які з речень відповідають змісту тексту?

Поставте знак ✓ у відповідній клітинці. Не користуйтеся текстом!

	так	ні
1) У суспільстві поважають героїв.	☐	☐
2) Усі герої – егоїсти.	☐	☐
3) Іменами героїв люди часто називають своїх дітей.	☐	☐
4) Люди, які рятують життя інших, є героями.	☐	☐
5) Герой має не віддавати, а здобувати.	☐	☐
6) Важко бути героєм ціле життя.	☐	☐
7) Герої – це продавці й листоноші.	☐	☐
8) Героєм треба народитися.	☐	☐

16 Дискусія у групі.

В Україні є державна нагорода – звання **Герой України**. Це найвищий ступінь відзнаки в Україні, що присвоюється громадянам України за здійснення

визначного героїського вчинку або визначного трудового досягнення.

Поговоріть у групі:

- Хто, на вашу думку, може бути Героєм України?
- За що можна вручати таку нагороду?
- Хто має приймати рішення про вручення цієї нагороди?
- Чи є схожа нагорода у вашій країні? Кому її вручають?

У К А З

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про присвоєння звання Герой України

За героїський подвиг в ім'я життя нинішніх і майбутніх поколінь, особисту мужність і самопожертву, виявлені у ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС,

п о с т а н о в л я ю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (померло):

ВАЩУКУ Миколі Васильовичу - командирові відділення 6-ї самостійної воєнізованої пожежної частини по охороні міста Прип'яті, Київська область
ІГНАТЕНКУ Василю Івановичу - командирові відділення 6-ї самостійної воєнізованої пожежної частини по охороні міста Прип'яті, Київська область
ЛЕЛЕНЧЕНКУ Олександрю Григоровичу - заступникові начальника електричного цеху Чорнобильської АЕС, Київська область
ТИТЕНКУ Миколі Івановичу - пожежникові 6-ї самостійної воєнізованої пожежної частини по охороні міста Прип'яті, Київська область
ТІШУРІ Володимирі Івановичу - старшому пожежникові 6-ї самостійної воєнізованої пожежної частини по охороні міста Прип'яті, Київська область.

Президент України В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 21 квітня 2006 року

№

У К А З

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про присвоєння звання Герой України

За визначні особисті заслуги перед Українською державою у розвитку агропромислового виробництва, впровадження прогресивних технологій та передових форм господарювання, багаторічну самовіддану працю

п о с т а н о в л я ю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена Держави «Україна» Підволочиського району, Тернопільська область.

23 серпня 2007 року

У К А З

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про присвоєння звання Герой України

За визначний внесок у національне відродження України, вагомі особисті заслуги у розвитку вітчизняної освіти і науки, багаторічну плідну науково-педагогічну і громадсько-політичну діяльність

п о с т а н о в л я ю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена Держави БРЮХОВЕЦЬКОМУ В'ячеславу Степановичу – президентові Національного університету «Кієво-Могилянська академія», докторові філологічних наук.

Президент України В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 25 червня 2007 року

№ 559/2007

Частина Б. Проект

Обговорення

Тема: характеристика людини

3 життя: резюме

СЛОВНИК

характер
характеристика
характеризувати
характерний

особа
особистість
особовий
особистий
особистісний

ПІДГОТОВКА ДО ПРОЕКТУ

1 Дискусія у групі. Що важливо знати про людину:

- яку ви приймаєте на роботу;
- яка буде вашим сусідом;
- з якою ви поїдете відпочивати;
- яка позичає у вас гроші;
- яка виховує ваших дітей;
- якій ви розповідаєте свої секрети;
- з якою ви плануєте одружитися?

3 Прочитайте прислів'я про дружбу. Як ви їх розумієте?

Друзі пізнаються в біді.
Коли хочеш позбутися друга, позич йому грошей.
Погана компанія і доброго чоловіка зіпсує.
Нема кращого друга, як вірна дружина.
Нових друзів май, старих не забувай.
Чоловік без друга – як їжа без солі.
Говорити правду – втратити дружбу.
Дружба дружбою, а служба службою.
Дружба – як дзеркало: розіб'єш, не складеш.
Не в службу, а в дружбу.

2 Дайте характеристику своєму знайомому (своїй знайомій).

Використовуйте слова і вирази:

тип темпераменту
риси характеру
(без)відповідальний
на нього (не) можна покластися
це людина слова
це (не)порядна людина
це (не)надійна людина
цій людині (не) можна довіряти таємниці

4 Про людину багато можуть розповісти її документи: характеристика, резюме, автобіографія.

Прочитайте, що таке характеристика (праворуч), а також зразок характеристики. Що ви дізналися про людину, її професійні та особисті якості?

Характеристика – це документ, в якому оцінюють ділові та моральні якості працівника.

Характеристику дають, як правило, з останнього місця роботи або навчання. Готує її керівник. Характеристику подають при вступі до навчальних закладів, висуванні на виборні посади, оформленні на роботу тощо.

Характеристика

Симоненко Ольги Петрівни,
вчителя української мови і літератури
середньої школи № 63 м. Львова,
1965 року народження, українки,
освіта вища

Симоненко Ольга Петрівна з 1998 року працює у середній школі № 63 м. Львова. Має високий рівень професійної майстерності. Має добрі професійні знання та вміння. Володіння іноземними мовами дає їй можливість бути в курсі нових закордонних методик, що стосуються її професії.

Здібний фахівець, вміє ставити мету і досягати її послідовними та логічними діями. Характеризується нестандартним мисленням, креативністю, прагненням до пошуку нових шляхів реалізації задуманого. За її активної допомоги учні школи займають високі місця на обласних та всеукраїнських олімпіадах з української мови і літератури.

Постійно підвищує свій професійний рівень. У 2006 році перемогла у міському конкурсі “Вчитель року”.

Має авторитет у колег, їй можна довірити будь-яку серйозну та важливу справу. Має яскраво виражені лідерські якості.

Характеристику складено для подання атестаційній комісії для ухвалення рішення про переведення Симоненко О. П. на посаду заступника директора школи.

Директор школи
О. Р. Пташник

25.04.2011

5 Про які риси характеру Ольги Симоненко ви дізналися з її характеристики?

Запишіть їх у дві колонки:

професійні	особисті
<i>авторитетність</i>	

6 Ольга Симоненко розповідає про себе в інтерв'ю до шкільної газети, відповідаючи на питання кореспондента.

5.02

Послухайте інтерв'ю.

Що нового ви дізналися про пані Ольгу?

Про які риси свого характеру вона розповіла? Допишіть їх у вправі 1.

Які риси характеру вона цінує в інших?

7 Дізнатися про людину можна також з її резюме.

У цьому документі мають бути такі елементи:

1. Прізвище, ім'я.
2. Число, місяць, рік і місце народження.
3. Відомості про навчання (роки й місце, одержана освіта й спеціальність за дипломом тощо).
4. Відомості про трудову діяльність (коли, де, на якій посаді працював автор резюме, останнє місце роботи чи навчання, посада).
5. Відомості про громадську роботу, досягнення, захоплення.
6. Інформація про захоплення, інтереси (спорт, хобі...).
6. Сімейний стан, склад сім'ї.
7. Домашня адреса, номер телефону.

Прочитайте резюме Ольги Симоненко на с. 75.

Що ви дізналися з нього:

- про її освіту;
- про її роботу;
- про її сім'ю;
- про її інтереси?

8 Напишіть своє резюме. Як зразок використовуйте резюме Ольги Симоненко.

Ольга Симоненко • 79015, м. Львів, вул. І. Франка, буд. 75, кв. 12. • тел.: +38 032 258 01 51

Резюме

Особисті дані

Ім'я, прізвище:	Ольга Симоненко
Дата народження:	3 листопада 1965 р.
Місце народження:	м. Львів
Сімейний стан:	одружена, маю двох дітей (24 і 17 років)

Освіта

09.1982 – 07.1987	Навчання у Львівському державному університеті імені Івана Франка <i>Кваліфікація:</i> спеціаліст, викладач <i>Спеціальність:</i> українська мова та література <i>Спеціалізація:</i> теорія літератури
-------------------	--

Професійна діяльність

вересень 1998 – дотепер	середня школа № 63 м. Львова <i>вчитель української мови і літератури</i>
вересень 1987 – серпень 1998	середня школа № 22 м. Львова <i>вчитель української мови і літератури</i>

Досягнення

- Нагороджена почесною грамотою Міністерства освіти і науки України за успіхи у роботі.
- У 2005 році стала переможцем конкурсу «Кращий учитель року Львова».

Додаткові навички

Знання мов: українська, російська – вільно, німецька, польська – добре, англійська – середній рівень.

Користування комп'ютером: MS Office, видавничі програми (QuarkXPress).

Права водія: категорія В.

Особисті якості

Характер спокійний, урівноважений, але свої погляди відстоюю активно та аргументовано, доброзичлива, комунікабельна, вмію аналізувати та логічно мислити.

Інтереси

Сучасна література, подорожі, шахи.

Львів, 4 травня 2011 р.

Контролюйте свої знання!

Модуль 5

1. Знайдіть відповідники між першою та другою колонками.

а) егоїст	1) знає, чого хоче
б) лінивий	2) добре поводить
с) пасивний	3) думає про себе
д) марнотратний	4) не любить роботи
е) скромний	5) поводить
ф) цілеспрямований	6) нічого не змінює
г) ввічливий	7) не береже грошей

2. Напишіть 5 слів, які характеризують флегматика.

3. Перепишіть речення, замість слова "Оксана" поставте займенник у потрібній формі.

Зразок: (я) **Оксані** ввечері подзвонив Ден. - мені

- а) (ти) Але в **Оксани** не було його номера телефону. - _____
- б) (вона) **Оксані** треба було подзвонити Остапові і запитати номер. - _____
- с) (вона) Але Остап посварився з **Оксаною**, тому не дав номера. - _____
- д) (я) А тут Ден сам подзвонив **Оксані**, але **Оксани** саме не було вдома. _____, _____
- е) (ти) Так **Оксані** і не вдалося поговорити з Деном. - _____

4. Що ви будете робити завтра? Поставте дієслова у всі можливі форми майбутнього часу.

Зразок: читати книжку - *я буду читати (читатиму) книжку.*

а) думати про літо

б) купувати продукти

с) купити продукти

д) писати домашнє завдання

е) приготувати обід

ф) поїхати до батьків

г) піти в гості

5. Ви хочете знайти роботу в Україні. Напишіть резюме, подайте у ньому особисті дані, інформацію про освіту, досвід роботи і т. д.

Родовий відмінок
Використання прийменників

Розмовні теми: особисті стосунки,
кохання, шлюбні оголошення

Мова на щодень: освідчення

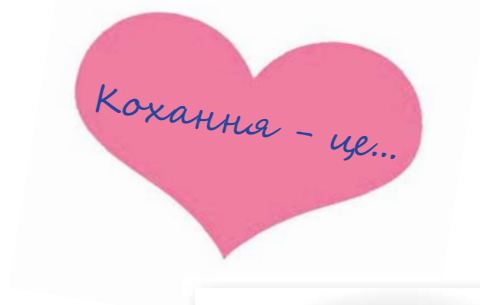
Частина А. Мовлення

1 Як ви думаєте, що таке кохання?

Розгляньте малюнки, поговоріть у групі.

триматися за руки

цілуватися

постійно думати про неї

обійматися

разом турбуватися
про дітей

РОДОВИЙ ВІДМІНОК

Родовий відмінок (кого? чого?)

має дві форми чоловічого роду:

-а / -я:

назви осіб (*брата, чоловіка*)
 назви тварин і дерев (*коня, дуба*)
 назви предметів (*олівця, ножа*)

назви мір довжини, ваги, грошей і т. д. (*грама, метра, долара*)

назви машин і їх деталей (*трактора, дизеля*)

назви населених пунктів (*Львова, Берліна*)

іншомовні слова (конкретні предмети, елементи, фігури) (*атома, ромба, трикутника*)

-у / -ю:

назви речовин, матеріалів (*піску, меду*)
 збірні поняття (*хору, лісу*)
 назви будівель, споруд та їх частин (*будинку, вокзалу, даху*)
 назви установ, організацій (*інституту, клубу*)
 слова, що позначають місце, простір, явища природи (*світу, вітру, холоду*)
 почуття, процеси, стани, абстрактні поняття (*екзамену, процесу, страху*)
 назви ігор і танців (*футболу, вальсу*)
 складні слова (*водопроводу, рукопису*)
 назви річок, озер, гір, островів, країн (*Дунаю, Паміру, Єгипту*)
 іншомовні слова (фізичні і хімічні процеси) (*синтезу, електролізу*)

Значення родового відмінка

належність:

телефон (кого?) друга
 чоловік (кого?) сестри
 вірш (кого?) Шевченка
 ректор (чого?) університету

у запереченні:

не любити (чого?) шоколаду
 не бачити (кого?) друзів
 не мати (чого?) грошей
 пити чай без (чого?) цукру

частина від цілого:

0,25 (чого?) відсотка
 шматочок (чого?) торта
 багато (кого?) друзів

місцезнаходження, напрям, шлях руху:

магазин біля (чого?) школи
 їхати від (кого?) подруги
 йти вздовж (чого?) дороги

Прийменники з родовим відмінком:
без, до, від, з, у (в), для, біля, вздовж

ВПРАВИ

2 Прочитайте діалог, використовуйте родовий відмінок.

- Ви чули, Оксана більше не кохає (Дмитро)?
 – Та ви що!
 – Точно! Навіть не хоче (він) бачити.
 – Не може бути! Я вчора зустріла їх біля (кінотеатр).
 – Але ж Оксана не любить (фільми)! А Дмитро не любить (людні місця). Цікаво, що вони там робили?
 – Може, вони були у його (батьки)? Вони там живуть недалеко, біля (парк).
 – І чого їй іти до (батьки) хлопця, (який) вона більше не любить?
 – Ну, Оксана ж працює на фірмі (батько) (Дмитро). Може, він думав, що батько з нею поговорить.
 – Не думаю... Я знаю характер (Оксана) – якщо вона прийняла рішення, то не буде слухати ні (друзі), ні (подруги), ні (батьки), ні навіть (шеф). Тим більше, якщо шеф – батько (колишній хлопець).

плітки
пліткувати
пліткар | -ка

Родовий відмінок:

чоловічий рід	-а, -у (-я, -ю)
жіночий рід	-и (-і, -ї)
середній рід	-а (-я)
множина	-ів, -о, -ей

3 Як правильно – -а (-я) чи -у (ю)? Напишіть закінчення.

- Я ще не бачила твого нового хлопц__!
 Звідки він?
 – Він з Єгипт__, з Каїр__.
 – Ого! Не знала, що ти зустрічаєшся з хлопцем з Африканського континент__.
 – І що тут такого? Хлопець з берегів Ніл__ – це майже як з берегів Буг__.
 – Ну, майже... А ким він працює?
 – Він заступник директор__ завод__.
 – Справді? Якого?
 – О, це найбільший завод Львов__. Там роблять телевізори.
 – А я думала, що всю техніку до нас привозять з Кита__... Або принаймні з Києв__ чи Берлін__.
 – Ти так говориш, бо у тебе нема такого класного друг__!

4 А ви любите пліткувати? Поговоріть один з одним, використовуйте родовий відмінок.

- Я давно не бачила...
 – Я не розумію свого...
 – Моя сусідка не любить...
 – Мій хлопець боїться...

СЛОВНИК

- 5** Як можна лагідно називати дівчину чи хлопця?
Прочитайте слова, поміркуйте: яким з них можна назвати дівчину, яким - хлопця, а якими краще нікого не називати?

Як ви називаєте тих, кого любите?

будячок	кіт
ведмедик	кішечка
голубка	котик
грубасик	кошенятко
жабенятко	крихітка
зайченя	ластівочка
зайчик	лебідка
зіронька	манюня
зозулька	мурчик
золотце	серденько
їжачок	сокіл
квіточка	сонечко
кицюня	сонце

6 Утворюємо лагідні назви!

В українській мові є багато способів назвати когось лагідно.

Використовуйте подані суфікси, утворіть лагідні форми від імен та слів.

Остап		<u>Останчик</u>
Оксана	-к-	
Ден	-очк-	
мама	-оньк-	
тато	-еньк-	
бабуся	-чик-	
дівчина		
хлопець		

7 Утворіть усі можливі лагідні назви:

- від свого імені;
- від імені свого друга чи подруги;
- від імен усіх учасників групи.

Молоде подружжя снідає.

Вона: Любий, ти зміг би для мене дістати зірочку з неба?

Він: Звичайно, кохана!

Вона: А ти зміг би віддати своє життя заради мене?

Він: Ну звісно, люба!

Вона: А може, ти і сміття винесеш?

Він (роздратовано кидає виделку): Ну от для чого починати кожен ранок зі скандалу?!

ГРАМАТИКА

Прийменники

Для позначення розташування предметів у просторі використовують такі прийменники:

прийменник	відмінок
біля вздовж від до у	родовий
вслід назустріч	давальний
за на у	знахідний
за між під над перед	орудний
на у	місцевий

Де?

магазин *біля* школи
тротуар *вздовж* дороги
гостювати *у* друга
краєвид *за* вікном
дорога *між* будинками
килим *під* шафою
лампа *над* столом
кактус *перед* монітором
жити *у* Львові
працювати *на* фірмі

Куди?

подорож *на* Говерлу
мандрівка *за* кордон
дивитися *вслід* поїзду
іти *назустріч* друзям
відстань *від* Львова *до* Києва

зверніть увагу:
у (в) + Р. в. у (в) + З. в. у (в) + М. в.

ресторан "У пані Стефи"
в Остапа є сестра Р. в.

ми йдемо у ресторан З. в.
 у кав'ярню

ми п'ємо каву у ресторані М. в.
 у кав'ярні

за + З. в. за + О. в. З. в.

поїхати *за* кордон
вийти *заміж за* Дмитра

кафе *за* будинком
працювати *за* планом О. в.

на + З. в. на + М. в.

покласти книжку *на* стіл З. в.

книжка *лежить на* столі М. в.

ВПРАВИ

- 8** Що де знаходиться?
Опишіть кімнату до (малюнок А) і після (малюнок В) вечірки.

до

після

пальма стоїть за диваном

лежить на підлозі

кіт

фіранка

склянки

пляшка

картина

книжка

газета

кактус

печиво

9 Поставте слова у потрібному відмінку.

1. побачення

а) Я прийшла на _____ майже вчасно.

б) Але на _____ ми посварилися.

2. бібліотека

а) Краще б я пішла у _____!

б) У _____ стільки гарних хлопців!

3. кордон

а) Або поїхала б за _____.

б) Кажуть, за _____ усі хлопці – красені!

4. клуб

а) Ну, все: сьогодні з дівчатами піду в _____!

б) У _____ ми точно зустрінемо найгарніших хлопців Львова.

ГОВОРІННЯ І ЧИТАННЯ

10 Дайте відповіді на запитання:

- ✓ Як ви вважаєте, у якому віці найкраще одружуватися?
- ✓ Чи є різниця у ставленні до одруження чоловіків і жінок?
- ✓ Які шлюбні традиції є у вашій країні? Чи відрізняються вони від українських?
- ✓ Як ви думаєте, чи може бути шлюб без кохання? А кохання без шлюбу?
- ✓ Чи існує рецепт щасливого шлюбу?

11 Прочитайте шлюбні оголошення. Поясніть значення висловів:

- психологічно-сумісні пари
- стати на рушничок щастя
- романтичні стосунки
- без шкідливих звичок
- без матеріальних і житлових проблем
- з метою створення сім'ї
- місця позбавлення волі
- турбувати заради розваги

Що означають цифрові позначення на початку оголошень?

Шлюбне агентство "Дві зорі" підбирає психологічно-сумісні пари для створення гармонійної сім'ї. Професійний прогноз розвитку стосунків, сучасна методика, відповідальний підхід. Ми допомогли багатьом своїм клієнтам стати на рушничок щастя. Є великий каталог з анкетами людей, які хочуть одружитися.

164/54/31 Розлучена, з вищою освітою, мрію бути щасливою з коханим чоловіком, ділити все порівну, поважати один одного, гарна господиня. Познаюся для створення сім'ї і гарних відносин з людиною до 40 років.

Мужчина 44 р., розлучений, бажаю познайомитися з дівчиною або жінкою до 40 років, для створення сім'ї, без шкідливих звичок, з місць позбавлення волі прошу не турбувати.

48/180 Львів'янин, порядний, самотній, без дітей. Є все необхідне для спільного життя. Для створення сім'ї познаюся з львів'янкою або жінкою області, до 40 років, без дітей, але яка хоче і може їх мати.

32/165 Львів'янка, симпатична, без шкідливих звичок, дітей немає, вища освіта. Для створення сім'ї познаюся з порядним чоловіком, львів'янином, без шкідливих звичок, без матеріальних і житлових проблем. Заради розваги не турбувати..

Жінка 36 років, симпатична, незаміжня, вчителька. Познаюся з метою створення сім'ї з порядним, надійним, добрим чоловіком до 45 років.

180/80/39 Одружений не був, добрий господар, забезпечений, щирий, поважаю в жінках порядність, вірність. Познаюся з жінкою до 37 років (може бути з дитиною), для романтичних стосунків, які переростуть у шлюб.

39/175/70 Українець, Близнюки. Познаюся з жінкою, яка народжена у рік Дракона чи Мавпи, за гороскопом: Овен, Лев, Терези. Для спілкування та дружби. Про все інше при зустрічі. При можливості ММС

52/160/70 Вдова. Освіта середня. Самотність бере своє. Хочу бачити поруч себе мудрого, урівноваженого, ніжнього і коханого чоловіка до 57 років, а я також умію любити, поважати і кохати.

СЛУХАННЯ

12 Дискусія у парах. Як можна показати людині, що ви її любите?

Поговоріть про те, як ви виявляєте любов:

- до коханих
- до батьків
- до дітей
- до друзів?

Аргументуйте свою думку.

13 Як ви думаєте, що таке “мова любові”? Поміркуйте, що це за “мови”:

- Мова підтримки
- Мова якісного часу
- Мова подарунків
- Мова служіння
- Мова дотиків

Оберіть одну з “мов”, напишіть, до кого і як її можна виявляти.

6.01

14 Як можна ефективно показати свою любов? Послухайте поради психолога.

15 Дайте відповіді на запитання.

- 1) Для чого, на думку американського психолога, корисно знати про “П’ять мов любові”?
- 2) Що означає “розмовляти різними мовами”?
- 3) Як можна визначити свою “мову любові”? А “мову любові” партнера?
- 4) Поясніть, як ви розумієте кожну з “мов”, про які говорить психолог.
- 5) Які з цих “мов” важливі для вас? А для вашого партнера?

16 Доповніть речення.

Я відчуваю, що мене люблять, коли...

Мені здається, що людина до мене байдужа, якщо...

Я думаю, що любити - це означає...

Частина Б. Проект

Обговорення

Тема: освідчення

З життя: написання особистого листа

СЛОВНИК

кохати

закохатися

покохати

розлюбити

фліртувати

зустрічатися

освідчитися

запропонувати руку і серце

заручитися

одружитися

ПІДГОТОВКА ДО ПРОЕКТУ

1 Подивіться на фото.
Як ви вважаєте: які стосунки у цих людей?

2 Продовжте речення. Використовуйте слова і фрази з довідки.
Додайте свої варіанти.

Я думаю, що люди закохані,
якщо...

Можна сказати, що люди
розлюбили один одного, коли...

Я можу впевнено сказати, що
люди одружені, якщо...

Довідка:

- ☞ дивитися один одному в очі
- ☞ проводити разом багато часу
- ☞ часто сваритися
- ☞ мати дітей
- ☞ знаходити компроміси
- ☞ мати спільні інтереси
- ☞ більше не цікавитися один одним
- ☞ робити сюрпризи і дарувати подарунки
- ☞ носити обручки
- ☞ (не) хвилюватися один за одного
- ☞ ходити на побачення
- ☞ говорити погано один про одного

3 Що поети називають коханням? Який з віршів вам найбільше подобається?
Поговоріть у парах про те, який вірш ви обрали і чому.

Зайчику, тебе кохаю
серцем, тілом і душею.
Я не можу без тебе прожити і дня!
Ти для мене – все моє життя!

A

Так ніхто не кохав. Через тисячі літ
лиш приходить подібне кохання.
В день такий розцвітає весна на землі
І земля убирається зрання..

Дише тихо і легко в синяву вона,
простягає до зір свої руки...
В день такий на землі розцвітає весна
і тремтить од солодкої муки...

B

Сміються, плачуть солов'ї
І б'ють піснями в груди...
Цілуй, цілуй, цілуй її,
Знов молодість не буде!

C

Ти не дивись, що буде там,
Чи забуття, чи зрада, –
Весна іде назустріч нам,
Весна в цей час нам рада.

Без тебе я – мов квітка без стебла.
Без тебе я – мов пташка без крила.
Без тебе я – мов двері без замка.
Без тебе я – мов борщ без буряка.

D

- ☐ A - графіті на парті в університеті
- ☐ B - Володимир Сосюра, "Так ніхто не кохав..."
- ☐ C - Олександр Олесь, "Чари ночі"
- ☐ D - з фільму "Трагічне кохання до зрадливої Нуськи"

4 Спробуйте свої сили в поезії!
Прочитайте слова, додайте свої і
напишіть вірш про кохання.

люблю роблю
 слова голова
квіти діти
 тобі боротьбі
ні мені
 кохання до рання
вічно трагічно
 пісні навесні

5 Про що можна говорити на першому побаченні? Які теми можуть зацікавити дівчину / хлопця, а яких тем краще уникати?

Прочитайте теми, розділіть їх на дві групи:

1. **потрібно** про це говорити на побаченні;
2. **не можна** про це говорити на побаченні.

Запропонуйте свої теми для кожної групи.

- ✓ улюблена музика
- ✓ здоров'я і хвороби
- ✓ смішні випадки з дитинства
- ✓ подробиці особистого життя
- ✓ улюблені фільми, актори, режисери
- ✓ проблеми на роботі / навчанні
- ✓ хобі, інтереси
- ✓ погода
- ✓ мрії і плани
- ✓ домашні тварини
- ✓ фінансові проблеми
- ✓ улюблені письменники, книжки
- ✓ попередні партнери
- ✓ подорожі, активний відпочинок

6 Послухайте діалоги. Дайте відповіді на запитання:

6.02

- 1) Хто ці люди (вік, професія...)
- 2) Як ви думаєте, як вони виглядають?
- 3) Де вони зустрілися?
- 4) На вашу думку, що буде далі?

A.

Чоловік:

Жінка:

Місце:

Що далі:

B.

Чоловік:

Жінка:

Місце:

Що далі:

C.

Чоловік:

Жінка:

Місце:

Що далі:

7 Як можна сказати коханій / коханому про своє почуття? Прочитайте початки фраз і придумайте продовження.

Я написав твоє ім'я на хмарах, але його забрав вітер.

Я написав твоє ім'я на піску, але _____

Я написав твоє ім'я на снігу, але _____

Я написав твоє ім'я на деревах, але _____

Я написав твоє ім'я у своєму серці, але _____

Тоді я написав твоє ім'я на всіх будинках у місті, але _____

8 Про що пишуть у своїх листах закохані? Прочитайте фрази.

Я шукав Тебе все своє життя. Я постійно думаю про Тебе. Я кохаю Тебе.
Без Тебе моє життя втрачає барви. Я сумую без Тебе.
Чекаю зустрічі з Тобою. Не можу знайти слів, щоб сказати... Ти - моє життя.
Любов варта того, щоб чекати.

9 Прочитайте любовного листа. Напишіть листа своєму коханому / своїй коханій.

Єдиний мій, коханий!
Знаєш, щоб на хвилину побачити веселку, потрібно перечекати дощ, щоб відчувти щастя, потрібно пережити трохи суму, щоб усвідомити любов, потрібно навчитися чекати. Коли ти, як вітер, легкий і вільний, увірвався в моє життя, я зрозуміла: це той, кого я чекала все своє життя. Ти прийшов, щоб залишитися назавжди. З тобою я така спокійна і така щаслива. Я тепер просто не уявляю себе без тебе. Я безмежно кохаю тебе.....♥!!!

Твоя навіки...

Контролюйте свої знання!

Модуль 6

**1. Які слова мають протилежні значення?
Знайдіть відповідники.**

1) покохати	а) розставатися
2) одружитися	б) забути
3) зустрічатися	с) розлюбити
4) любити	д) розлучитися
5) згадати	е) ненавидіти

**2. Утворіть всі можливі зменшувальні
форми від слів:**

- а) стіл _____
б) риба _____
с) вухо _____
д) рука _____
е) ліс _____

**3. Кого / чого ви НЕ любите?
Використовуйте родовий відмінок.**

- а) директор
б) міліціонер
с) борщ
д) мед
е) дощ
ф) вітер
г) вокзал
h) Донбас
і) Львів
j) весна
к) море
l) вершки

**4. Дайте відповіді на запитання,
використовуйте слова з дужок і
прийменники.**

а) (рюкзак)
Куди ти поклала книжку? _____
Де твоя книжка? _____

б) (ліжко)
Куди впав телефон? _____
Де мій телефон? _____

с) (лікарня)
Куди ти дзвониш? _____
Де твоя подруга? _____

д) (парк)
Куди ти йдеш? _____
Де ми зустрінемося? _____

е) (стіл)
Куди поставити чайник? _____
Де стоїть печиво? _____

**5. Ви бачили фільми або читали книги про
кохання? Напишіть любовну історію, яка
вам подобається (5-6 речень).**

**Місцевий відмінок, складні
прислівники**

Розмовні теми: офіційні установи,
ділові переговори

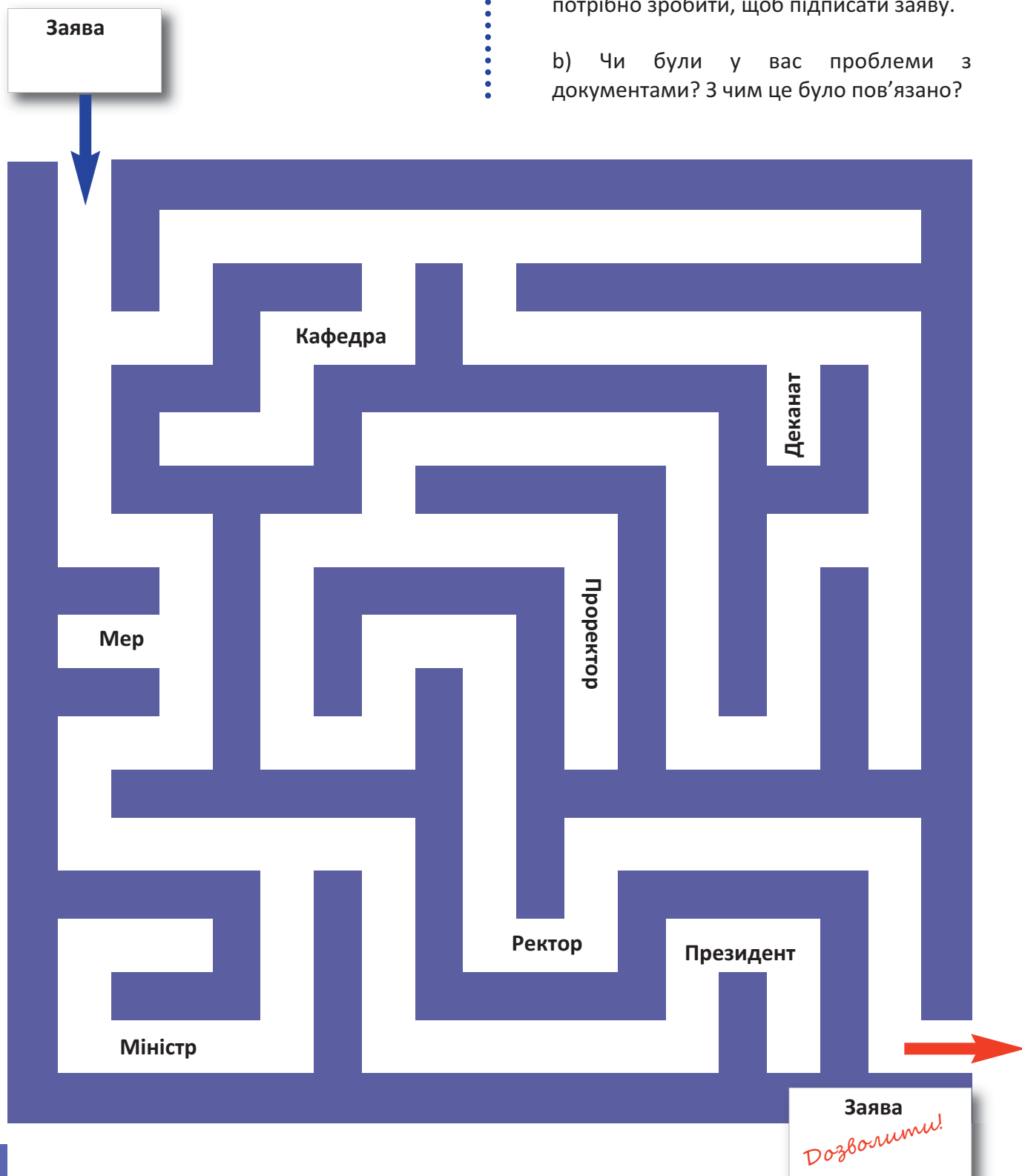
Мова на щодень: ділові папери

Частина А. Мовлення

1 Як ви розумієте слово “бюрократія”?

- Розгляньте малюнок, розкажіть, що потрібно зробити, щоб підписати заяву.
- Чи були у вас проблеми з документами? З чим це було пов’язано?

МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК

Значення:

- ✓ місце: дім на горі
дерево у парку
- ✓ час: свято у травні
зустріч о другій годині
- ✓ засіб: грати на гітарі
передавати по радіо

Де ви були на вихідних?

- на високі**й** горі
- у гарн**ому** парку
- у маленьк**ому** селі
- на блакитн**их** озерах

Де потрібно підписати документ?

- у ваш**ому** деканаті
- на їхні**й** кафедрі
- у наш**ому** бюро

Де потрібно поставити підпис?

- у верхнь**ому** лів**ому** кутку
- у нижні**й** прав**ій** частині

Вони працюють **на** телебаченні.

Їхню передачу щовівторка передають **по** телебаченн**ю**.

ФОРМИ МІСЦЕВОГО ВІДМІНКА

Чоловічий рід:

- (на) стол**і**
- (у) Кита**ї**
- (на) пол**і** / (по) пол**ю**
- (у) парк**у**
- (у) продаж**у**
- (при) батьк**у** / батьков**і**
- (на) Сергі**ю** / Сергієв**і**
- (на) кон**і** / конев**і**

Жіночий рід:

- (у) Канад**і**
- (на) вол**і**
- (в) Італ**ії**
- (у) руц**і**
- (у) любов**і**

Середній рід:

- (у) сел**і**
- (на) мор**і**
- (у) знанн**і**
- (в) імен**і**

Множина:

- (на) стол**ах**
- (у) рук**ах**
- (у) сел**ах**
- (у) мор**ях**

Прийменники з місцевим відмінком:
в (у), на, о (об), по, при

ВПРАВИ

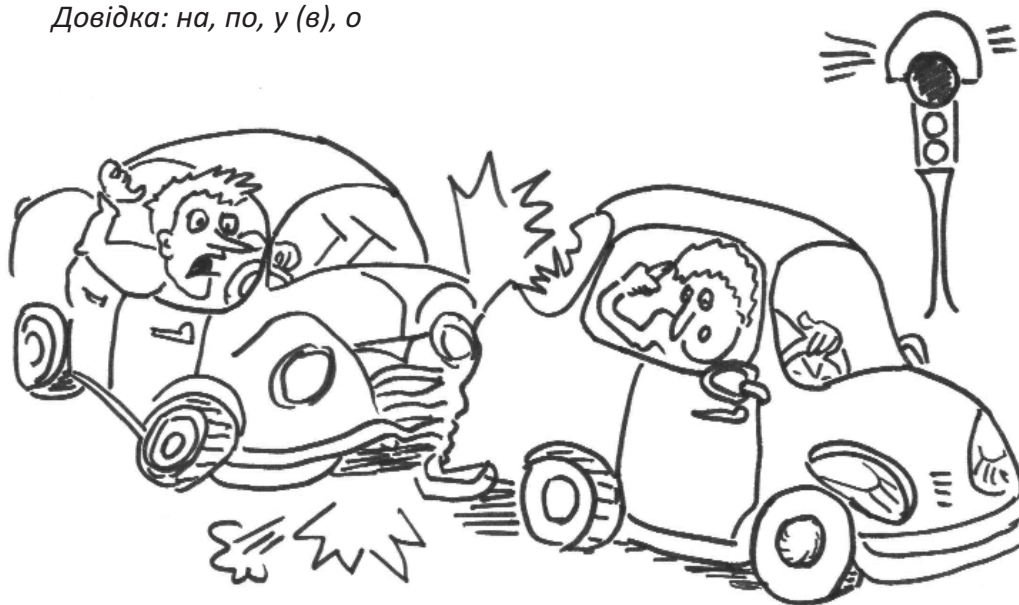
2 Дайте відповіді на запитання, використовуйте місцевий відмінок і прийменники з довідки.

- а) Коли ваш автомобіль потрапив в аварію?
(п'ята година)
- б) Де саме це сталося?
(площа Митна)
- с) По якій стороні дороги їхала ваша машина?
(права сторона) дороги
- д) Де зараз ваша машина?
(ремонтна майстерня)
- е) А де машина, яка зіштовхнулася з вашою?
(штрафний майданчик)
- ф) Де на вашій машині є пошкодження?
(ліве крило)
- г) Коли приїхала міліція?
двадцять хвилин (п'ята)
- х) Де ви були у цей момент?
(своя машина)
- і) Де можна знайти детальну інформацію про цю подію?
(міліцейський протокол)

Довідка: на, по, у (в), о

3 У цій детективній історії бракує фактів! Додайте інформацію, даючи відповіді на запитання.

Одного разу, а саме (коли?) _____, двоє людей у чорних масках таємниче йшли (де?) _____. Вони увійшли (куди?) _____ і побачили, що (де?) _____ багато людей, а (де?) _____ - ціла купа грошей. "Ані руш!" - крикнули вони. Усі злякалися, тільки один касир натиснув маленьку кнопчку, яка була (де?) _____. За хвилину (де?) _____ почувся шум - це під'їхала міліція. Вони затримали злодіїв, але (де?) _____ виявилося, що це - студенти театрального інституту, які отримали завдання зіграти роль (де?) _____. Так студенти отримали залік і штраф за порушення порядку.

ЧИТАННЯ

4 Прочитайте тексти, знайдіть невідомі слова у словнику.

Звіт про виконану роботу

З 21 по 25 вересня 2011 р. ТЗОВ “Львівська весна” провело екскурсійне забезпечення групи туристів із Польщі:

1. 21 вересня - оглядова екскурсія Львовом;
2. 23 вересня - екскурсія “Замки Львівщини”;
3. 25 вересня - екскурсія “Підземелля Львова”.

Директор Каспрук І. А.

ТЗОВ “Львівська весна”
м. Львів, вул. Весняна, 2, офіс 1

Довідка

Видана Думі Василеві Вікторовичу у тому, що він дійсно працює на посаді головного бухгалтера ТЗОВ “Львівська весна” з 10.03.2005 року.

Директор Каспрук І. А.

ТЗОВ “Львівська весна”
20.12.2012 № 21/6.43

Наказ

У зв’язку з проведенням святкування Нового року наказую:

1. Виплатити працівникам премію у розмірі 500 грн.
2. Надати додатковий вихідний день 31 грудня.

Директор Каспрук І. А.

Директорові
ТЗОВ “Львівська весна”
Каспрукові І. А.
головного бухгалтера
Думи В. В.

Заява

Прошу надати мені відпустку з 21 липня до 22 серпня 2012 р. у зв’язку з лікуванням у санаторії.

15.02.1012.

В. Дума

Розписка

Я, Дума Василь Вікторович, отримав від директора ТЗОВ “Львівська весна” готівку в сумі 50 000 (п’ятдесят тисяч) гривень для придбання оргтехніки.

15.02.1012 р.

В. Дума

ТЗОВ = товариство з обмеженою відповідальністю; різновид підприємства

СЛОВНИК

- 5** Прочитайте слова та їхні визначення. Чи правильно ви зрозуміли назви документів на попередній сторінці?

заява

документ, який містить прохання особи або організації щодо реалізації своїх прав або захисту інтересів.

наказ

документ, у якому є розпорядження, постанова і тому подібне начальника, посадової особи, керівника підприємства, організації тощо.

довідка

документ, який містить опис юридичних та біографічних фактів і подій, пов'язаних з діяльністю окремих осіб, установ, організацій.

угода

домовленість двох або більше сторін про початок, зміну або кінець дії прав та обов'язків.

протокол

документ, у якому фіксуються результати роботи різних організацій, у тому числі міліції, суду.

розписка

документ, який підтверджує передачу й одержання грошей, документів тощо від установи чи приватної особи

звіт

письмове повідомлення про виконання певної роботи.

- 6** Як називаються ці документи у вашій мові? У яких ситуаціях їх використовують?

- 7** Який документ у якій ситуації? Впишіть слова із вправи 5.

Наступного місяця я буду працювати на заводі. Мені ще потрібно написати _____ і принести _____ з попереднього місця роботи. Потім директор підпише зі мною _____, а вже за тиждень має бути _____ про те, що мене прийняли на роботу. Мені дадуть службовий ноутбук, тільки треба буде написати _____. Я буду робити складну роботу, так що потрібно буде щодня писати _____ про те, що я зробив. Директор попередив, що якщо ноутбука не буде у кабінеті, доведеться викликати міліцію і скласти _____.

ГОВОРІННЯ

8 Якою для вас є ідеальна офіційна установа?

а. Робота у парах: доберіть 10 слів або фраз, які характеризують офіційну установу.

Зразок: *привітні люди...*

б. У групі порівняйте результати роботи пар. Які слова повторюються найчастіше?

9 Хто що робить в установі? Використовуючи слова з довідки, розкажіть про роботу офіційної установи.

директор		заступник директора		спеціаліст	
секретарка		бухгалтер		відвідувач...	
вітати	керувати	сердитися	готувати	сваритися	пити
друкувати	телефонувати	розмовляти		вести перемовини	
	дискутувати	читати	писати	підписувати	
	копіювати	чекати	спати	радитися...	
з		без	на	про	по до ...
швидко	привітно	голосно	повільно	разом	автоматично...
комп'ютер	ксерокс	телефон	факс	квіти	формуляр
стаття	книжка	порядок	проблема	проект	кава
бутерброд	картина	документ	черга	лист	хабар...

10 Розкажіть про роботу установ за схемою:

хто →
що робить →
як →
чим (за допомогою чого)

- ☞ деканат
- ☞ міліція
- ☞ бухгалтерія
- ☞ банк
- ☞

СЛУХАННЯ

11 Прочитайте слова і фрази. В якій ситуації їх можна використати?

- атестат про середню освіту
- віконце
- закордонний паспорт
- запрошення
- зразок
- квартплата
- квитанція
- медична довідка
- медичне страхування
- на ім'я...
- талон

ГРАМАТИКА

Безособові форми на -но, -то

Значення: дія, яку виконує невідома або неназвана особа

працівники заводу **виконали** план на 100 % -
план **виконано** на 100 %

Роль у реченні: предикат (без суб'єкта)

(кого? що?) План виконано.
Багато (кого? чого?) слів написано.

Утворення: від пасивних дієприкметників

- збудувати - збудований - збудовано
- вживати - вживаний - вживано
- відправляти - відправлений - відправлено
- списати - списаний - списано
- вимити - вмитий - вмито
- перевірити - перевірений - перевірено
- зносити - зношений - зношено
- позичити - позичений - позичено
- приклеїти - приклеєний - приклеєно

7.01

12 Послухайте діалоги. Де і між ким вони відбуваються?

- A. Де: _____
Хто: _____
- B. Де: _____
Хто: _____
- C. Де: _____
Хто: _____

Закон, **прийнятий** Верховною Радою, почав діяти з вересня. - Закон про освіту **прийнято**.

Лавка **пофарбована** зеленою фарбою. -
Обережно, лавку **пофарбовано**!

Документ, **підписаний** деканом, потрібно підписати ще у ректора. - Усі необхідні документи **підписано**.

ВПРАВИ

13 Прочитайте оголошення.
Де їх можна побачити?

Музей закрито на ремонт.

Відчинено

Зачинено

Вигул собак заборонено.

Обережно, пофарбовано!

Стороннім вхід заборонено!

14 Утворіть від поданих дієслів
дієслівні форми на -но, -то.

Зразок: написати - *написано*

1) придумати	6) підписати
2) зробити	7) вирішити
3) намалювати	8) вбити
4) пройти	9) вчепити
5) заборонити	10) створити

15 Змініть речення, замініть дієслова
на безособові форми на -но, -то.

Зразок: Студенти склали іспит. -

Іспит складено.

а) Директор підписав план.

б) Робітники пофарбували лавку.

в) Ми прийняли рішення.

г) Дмитро написав програму.

д) Вони пройшли у грі третій рівень.

е) Адміністрація заборонила викидати сміття.

ж) Режисер екранізував новий роман.

з) У жовтні фірма завершила ремонт дороги.

Частина Б. Проект

Обговорення

Тема: документи для вступу

З життя: написання документів

СЛОВНИК

абітурієнт

вступник

вступати

подавати документи

приймальна комісія

копія / ксерокопія

паспорт

ідентифікаційний код

медична довідка

сертифікат

ПІДГОТОВКА ДО ПРОЕКТУ

1 Щоб вступити до університету в Україні, необхідно подати у приймальну комісію такі документи:

- ✓ атестат про середню освіту з додатком (оригінал або його завірену копію);
- ✓ сертифікати Українського центру оцінювання якості освіти з визначених за спеціальністю предметів;
- ✓ медичну довідку за формою 086-У (оригінал та копію);
- ✓ копію паспорта (перша, друга та одинадцята сторінки);
- ✓ 6 кольорових фотокарток розміром 3 x 4 см;
- ✓ ідентифікаційний код (копія);
- ✓ 5 конвертів з марками по Україні;
- ✓ файл 1 шт.

2 Де взяти документи?

Зразок: заява - приймальна комісія:

заяву можна написати у приймальній комісії

атестат - школа

паспорт - паспортний відділ

копії - копіювальний пункт

медична довідка - поліклініка

сертифікати - центр оцінювання
якості освіти

фотокартки - фотоательє

конверти - пошта

файл - канцтовари

3 Як правильно написати заяву? Прочитайте поради фахівців.

Заяву пишуть від руки на аркуші формату А 4 (210 x 297 мм).

Заява складається з таких елементів:

- адресат
- адресант
- назва документа
- текст
- додатки (якщо потрібно)
- дата
- підпис.

Адресат (кому): у давальному відмінку - посада, установа, звання, прізвище, ім'я і по батькові (або ініціали)

Адресант (від кого): у родовому відмінку - посада, звання, установа, прізвище, ім'я, по батькові (повністю!)

Назва документа: Заява

Текст: з абзацу, з великої літери

Додатки (якщо потрібно): вказують їхню назву і кількість, подають окремо

Дата: у форматі число - місяць - рік

Особистий підпис

Директорові студмістечка
Національного університету
"Львівська політехніка"
Мельнику П. В.
студента 1 курсу
факультету іноземних мов,
групи ІНА-15
Петерсена Деніела

Заява

Прошу дозволити мені проживати в гуртожитку № 12 у зв'язку з тим, що я зарахований до НУ "Львівська політехніка" на контрактній основі.

Зобов'язуюсь виконувати Правила внутрішнього розпорядку, забезпечувати належний санітарний стан, зберігати внутрішній ремонт кімнати та майно.

23 червня 2011 року

4 Прочитайте заяву Дена. Знайдіть у ній важливі елементи заяви.

5 Напишіть заяву на одну з тем:

вступ до університету
прийняття на роботу
надання відпустки.

Скористайтеся зразками з інтернету.

6 Який відмінок у якій конструкції? Прочитайте фрази, визначте відмінок.

керівник

- відділу
- кафедри
- міністерства

завідувач

- відділу
- кафедри
- міністерства

довідка про

- склад сім'ї
- заробітну плату
- навчання в університеті
- доходи

наказ про

- прийом
- відпустку
- зарахування

згідно з

- законом
- постановою
- розпорядженням

відповідно до

- закону
- постанови
- розпорядження

на підставі

- закону
- постанови
- розпорядження

у відповідь на

- закон
- постанову
- розпорядження

всупереч

- закону
- постанові
- розпорядженню

7 Прочитайте діалог, розкрийте дужки. Як ви вважаєте, хто кому телефонує?

- Відділ (кадри), доброго дня.
- Добрий день. Я телефоную щодо (прийом на роботу). Моє прізвище Стецюк, чи є вже наказ про (зарахування)?
- Так, хвилинку... Ви ще не подали всіх документів, на підставі (це) ми не можемо видати наказ.
- Не знаю - я подав документи відповідно до (список), який є у Вас на сайті.
- Вибачте, але згідно з (нове розпорядження) потрібно ще подати довідку про (доходи).
- Я вважаю, що це незаконно. Коли приймає Ваш керівник (відділ)?
- З другої до п'ятої.
- Тоді я зателефоную пізніше, дякую.
- На все добре.

8 Прочитайте слова і фрази.
Поясніть їхнє значення.

подати документи:

резюме
паспорт
диплом про освіту
трудову книжку
медичну довідку
характеристику
довідку з попереднього місця роботи

підписати заяву в:

директора заводу
начальника відділу
відділі кадрів
бухгалтерії
відділі охорони праці

отримати:

розписку
наказ про зарахування
довідку про доходи

7.02

9 Ви влаштовуєтесь на роботу. Як успішно пройти бюрократичний лабіринт?

а. Послухайте діалог. Відзначте важливі речі, які потрібно зробити, щоб влаштуватися на роботу.

- 1) Принести документи: _____
_____.
- 2) Написати _____ (на ім'я _____).
- 3) Підписати у _____.
- 4) Пройти інструктаж з _____.
- 5) Підписати у _____, поставити _____.
- 6) Віднести заяву у _____.
- 7) За тиждень отримати _____.

б. Розкажіть, що потрібно зробити, щоб злаштуватися на роботу.

Контролюйте свої знання!

Модуль 7

1. Де ви будете наступного літа? Поставте слова у форму місцевого відмінка, використовуйте прийменники.

а) старовинна Прага -

б) маленька вуличка -

с) затишне кафе -

д) зелений парк -

е) історичний музей -

ф) художня виставка -

г) сучасний супермаркет -

h) антикварна крамничка -

2. Який документ у якій ситуації? Знайдіть відповідники.

1) про відпустку	а) довідка
2) про аварію на дорозі	б) заява
3) про виконання роботи	с) звіт
4) про отримання грошей	д) наказ
5) про зарплату	е) протокол
6) про співпрацю	ф) розписка
7) про зарахування на роботу	г) угода

3. Утворіть безособові форми на -но, -то від дієслів.

Зразок. Зробити - *зроблено*, прийняти - *прийнято*.

а) зачинити -

б) відчинити -

с) заборонити -

д) вимити -

е) опрацювати -

ф) закінчити -

4. Замініть особові речення безособовими.

Зразок. Адміністрація заборонила вигул собак. - *Вигул собак заборонено.*

а) Він хотів плакати.

б) Робітники збудували стадіон.

с) Я не забуду тебе.

д) Верховна Рада прийняла закон.

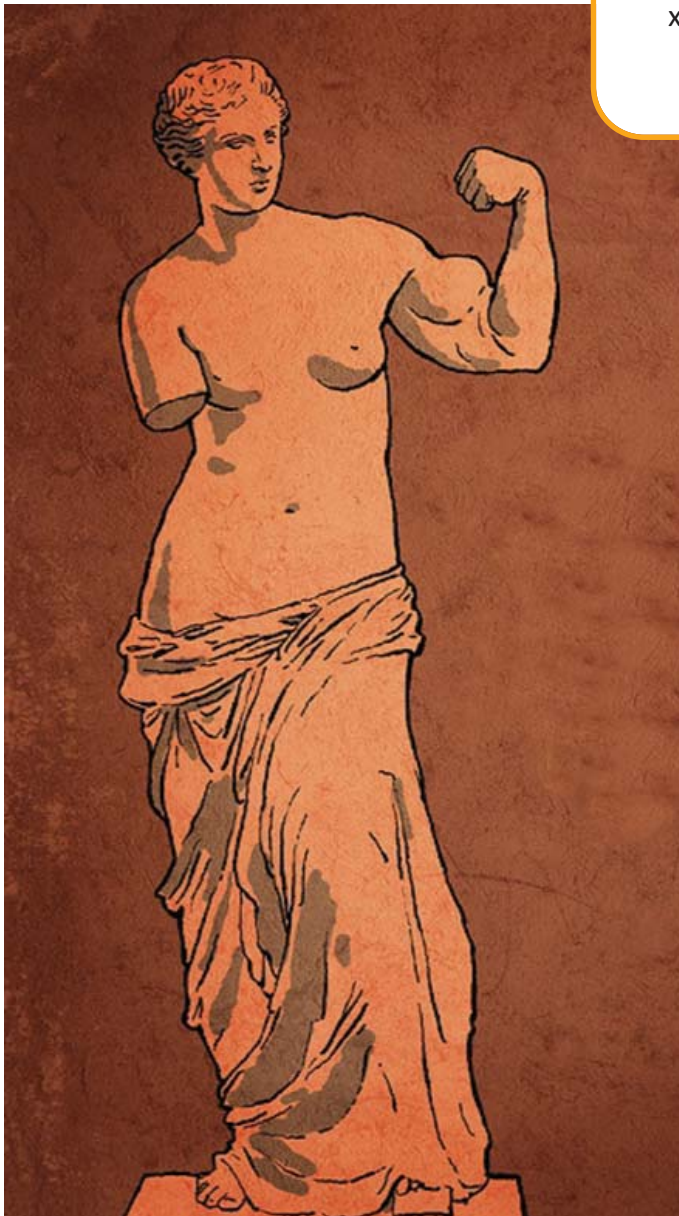
е) Я не маю часу.

5. Ви хочете поїхати на тиждень у санаторій. Напишіть заяву своєму начальникові з проханням надати вам відпустку.

Неозначені і заперечні займенники
Пряма / непряма мова

Розмовні теми: одяг, їжа, краса і
здоров'я

Мова на щодень: здорове
харчування

Частина А. Мовлення

1 Вінок із квітів є для українців символом краси та здоров'я.

а) Розгляньте малюнки, прочитайте назви рослин і їхні символічні значення.

б) Чи є у вашій культурі рослини-символи? Інші символи краси та здоров'я?

ромашка
здоров'я, добро і ніжність

барвінок
вічне життя, міцне кохання

калина
дівоча краса, чистота

червоний мак
дівоча краса, щирі почуття

чорнобривці
дівоча краса

волошка
краса, молодість, сила і здоров'я

НЕОЗНАЧЕНІ ЗАЙМЕННИКИ

- ✓ Значення:
вказують на неозначену (невідому) особу, предмет, ознаку чи кількість
- ✓ Написання:
через дефіс: *казна-, хтозна-, будь-, -небудь* ;
разом: *аби-, де-, -сь*

Зверніть увагу:

дехто - де **з** ким
будь-що - будь **для** чого

ЗАПЕРЕЧНІ ЗАЙМЕННИКИ

- ✓ Значення:
вказують на відсутність чогось
- ✓ Утворення:
ні- + питальні займенники:
ніхто, ніщо, ніякий, ніскільки
- ✓ Написання:
завжди разом

Зверніть увагу:

ніхто - ні **з** ким
ніщо - ні **для** чого

У групі 20 студентів.

Дехто сьогодні не прийшов на пари.
(2-3 студентів не прийшли; я знаю, хто)

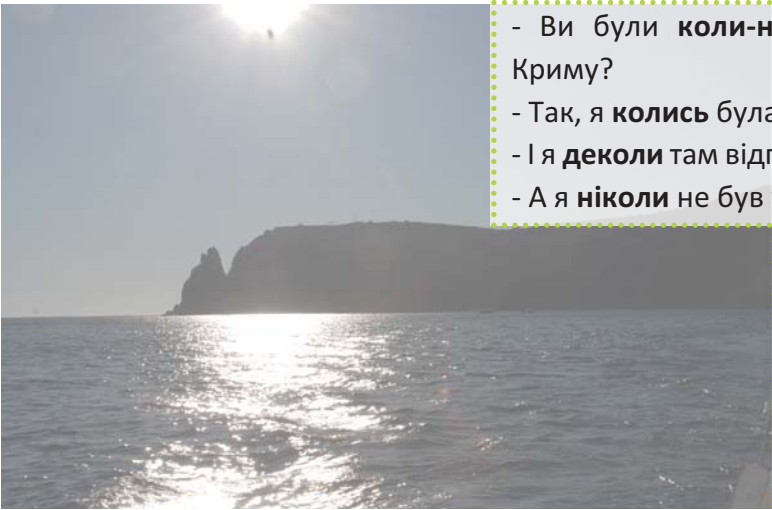
Хтось сьогодні не прийшов на пари.
(2-3 студентів не прийшли; я не знаю, хто)

Ніхто сьогодні не прийшов на пари.
(всі 20 студентів не прийшли)

Потрібно купити продукти. **Дещо** має купити Оксана, а все інше купить Остап.

Оксана **щось** купила у магазині. Треба подивитися, що саме.

Оксана **нічого** не купила. Усі продукти доведеться купувати Остапові.

-
- Ви були **коли-небудь** у Криму?
 - Так, я **колись** була.
 - І я **деколи** там відпочиваю.
 - А я **ніколи** не був у Криму.

- Скільки коштує ця книжка?
- **Ніскільки**, це подарунок.
- Ти не знаєш, скільки коштує квиток у музей?
- Думаю, недорого, **декілька** гривень.
- Так, ось ціна: п'ять гривень.

ВПРАВИ

2 Дайте відповіді на питання, використовуйте заперечні слова.

Зразок. Хто тобі подобається? - *Мені ніхто не подобається.*

- 1) Куди ти поїдеш відпочивати?
- 2) Кого ти запитаєш про дієту?
- 3) Коли ти запишешся у спортивний клуб?
- 4) Кому ти розкажеш, що хочеш схуднути?
- 5) Де ти займаєшся спортом?
- 6) Що ти робиш, щоб бути здоровим?

3 Оберіть відповідні займенники для кожної ситуації.

1) В Остапа сьогодні День народження. Він запросив своїх друзів, але (*хтось, дехто, ніхто*) не прийшов. Остапові було дуже сумно - він святкував сам.

2) А до Оксани на День народження прийшло багато друзів. (*Хтось, дехто, ніхто*) навіть прийшов зі своїми друзями, так що гостей було не десять, а чотирнадцять.

3) Напевно, і до Дена має (*хтось, дехто, ніхто*) прийти в гості. Я так думаю, бо він цілий ранок ходив по магазинах, а потім готував обід.

4) Ден (*колись, деколи, ніколи*) і мене запрошує в гості.

5) Але у нього (*колись, деколи, ніколи*) не буває багато гостей.

6) Ой, ні: (*колись, деколи, ніколи*) до нього приходила вся його група з університету.

4 Гра "Я ніколи не...".

Всі учасники групи сідають на крісла, поставлені у коло (крісел має бути на 1 менше, ніж учасників). Той, кому не вистачило місця, стає у центрі - він ведучий. Він говорить про те, чого він ніколи не робив, наприклад: "Я ніколи не був у Львові". Ті учасники групи, які робили це (наприклад, були у Львові), мають пересісти на інше крісло. Кому не вистачило місця, стає новим ведучим.

Пам'ятайте: у конструкціях з "не" слід використовувати родовий відмінок.

не їв вареників

не пив горілки

5 Поставте подані займенники у відповідні форми.

1) *дехто*

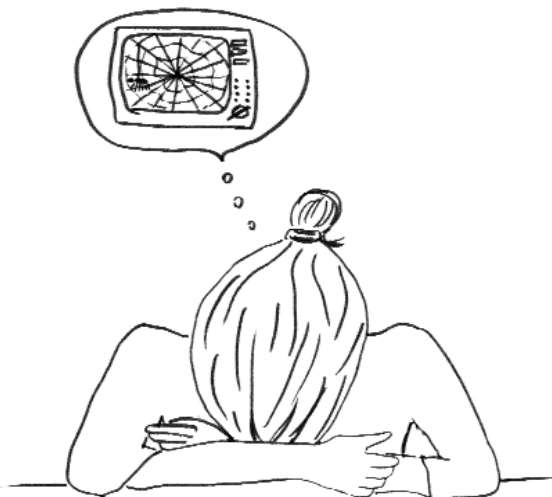
- a) (Хто?) _____ з моїх друзів має проблеми з вагою.
- b) (У кого?) _____ через це є проблеми зі здоров'ям.
- c) (Кому?) _____ з них треба сісти на дієту.
- d) (З ким?) _____ працює психолог.

2) *хтось*

- a) Я вчора дуже хотіла, щоб мені (хто?) _____ подзвонив.
- b) Або було би класно отримати (від кого?) _____ листа.
- c) Може, сьогодні сама напишу (кому?) _____ у соціальній мережі.
- d) Так хочеться (з ким?) _____ поговорити!

3) *ніщо*

- a) Мені (що?) _____ не допомагає.
- b) Я не хочу (чого?) _____ їсти.
- c) (Чим?) _____ не цікавлюся.
- d) (Чому?) _____ не радію.
- e) У мене нема інтересу (до чого?) _____.
- f) Тому що мій телевізор зламався і (що?) _____ не показує!

СЛОВНИК

6 Замкнуте коло дієти: прочитайте фрази, складіть їх по порядку.

- a) сидіти на дієті
- b) почувати себе краще
- c) хотіти мати гарну фігуру
- d) бути занадто повним
- e) відмовитись від дієти
- f) розтовстіти
- g) почувати себе гірше
- h) схуднути

7 Розділіть слова на дві групи: 1) краса; 2) здоров'я. Деякі слова можуть бути в обох групах.

бігати щоранку	пити натуральні соки
відвідувати стоматолога	плавати у басейні
відпочивати на морі	робити зарядку
засмагати	робити макіяж
займатися спортом	робити манікюр
їсти здорову їжу	робити масаж
купувати модний одяг	сидіти на дієті
носити зручне взуття	спати по 8 годин
пити багато води	фарбувати волосся

ЧИТАННЯ

8 Прочитайте текст. Поясніть значення поданих слів.

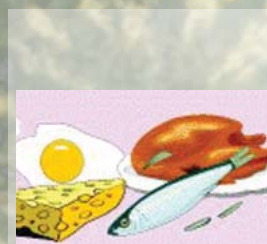
ФІГУРНА КОМПОЗИЦІЯ

У твоєму віці привести фігуру до бажаних об'ємів навіть за короткий час нескладно, головне - робити це грамотно і без фанатизму. Адже твоє завдання - повноцінно вчитися, підтримувати активний спосіб життя і не завдати шкоди здоров'ю, тому будь-які обмеження виключаються. Врахуй також, що для досягнення мети тобі доведеться дещо змінити режим харчування. Коли ти весь день проводиш в університеті, складно харчуватися за розкладом. Доведеться брати їжу з собою й тимчасово відмовитися від посиденьок у кав'ярні з подругами й (неодмінна умова!) фастфудного перекусу, зокрема чіпсами, горішками і батончиками. До речі, відмова від фастфуду - корисна звичка, яку варто набути зараз і не відмовлятися від неї надалі. У принципі, чим простіша їжа, тим вона здоровіша. Консерванти і барвники шкідливі для нашого організму.

(Зірка весни з Cosmopolitan. Весна 2011. с. 28-29).

- бажані об'єми фігури
- робити щось без фанатизму
- активний спосіб життя
- режим харчування
- посиденьки у кав'ярні
- фастфудний перекус
- помірне споживання

Навесні спостерігається дефіцит білка й вітамінів. Якщо хочеш зосередитися на цьому раціоні, пам'ятай, що різка зміна столу - стрес для організму, тому дотримуватися його більше 10 днів не варто. Повторити можна не раніше ніж за 2 тижні. Страви готуємо без соусів і приправ (кетчупу, майонезу, сметани тощо). Допускається помірне споживання солі. Пити без обмежень тільки негазовану мінеральну воду й чай без цукру. Споживати їжу потрібно чітко кожні 2,5 години. Із білкових продуктів можна вживати яйця, нежирне м'ясо, знежирений сир, нежирну дичину. У ролі вітамінних - такі фрукти й овочі, як буряк, морква, огірки, помідори, перець, апельсини, грейпфрути, яблука. Солодкі фрукти - виноград, банани, абрикоси і такі крохмалисті овочі, як картопля, взагалі вилучаються.

• білки

• жири

• вуглеводи

9 Продовжте речення, вибравши один з варіантів.

- 1) У молодому віці схуднути...
 - а) чисто
 - б) легко
 - в) дорого
- 2) Щоб не завдати шкоди здоров'ю, треба худнути...
 - а) фанатично
 - б) швидко
 - в) розумно
- 3) Не слід відмовлятися від звички нормально харчуватися і ...
 - а) надалі
 - б) подалі
 - в) назавжди
- 4) Навесні організм має дефіцит...
 - а) гормонів
 - б) вуглеводів
 - в) вітамінів
- 5) Мінеральну негазовану воду можна пити...
 - а) без обмежень
 - б) без фанатизму
 - в) без крохмалю

10 Як можна сказати по-іншому?

Зразок. Привести фігуру до бажаних об'ємів - покращити фігуру, схуднути

- а) харчуватися за розкладом - _____
- б) відмовитися від фастфуду - _____
- в) шкідливі для організму - _____
- г) допускається помірне споживання солі - _____
- д) солодкі фрукти вилучаються - _____

ГОВОРІННЯ

11 Що треба робити, щоб гарно виглядати і бути здоровим?

Використовуйте слова із впр. 7 на с. 109.
Додайте ваші варіанти.

12 Як ви розумієте подані фрази? Чи є схожі приказки у вашій рідній мові?

Без здоров'я ніщо людині не миле.
Бережи одягу знова, а здоров'я - змолodu.
Все можна купити, тільки здоров'я - ні.
Держи голову в холоді, а живіт в голоді - будеш здоровий.
Їж - не переїдайся, пий - не перепивайся, говори - не переговорюйся, то будеш здоров.
Як хочеш здоров'я мати, мусиш рано вставати, а звечора рано лягати.

13 Робота у парах. Поговоріть один з одним про те, що ви робите, щоб бути гарними і здоровими.

Розкажіть, про що ви дізналися, іншим членам групи.

- Алло, привіт!
- Привіт.
- Ти що робиш?
- Прес качаю.
- А що це?
- Корисно для здоров'я і для фігури.
- О, скинь лінк - і я собі скачаю!

СЛУХАННЯ

8.01

14

Що буде модним цього сезону? Послухайте поради дизайнерів.

Головні тенденції моди осінь 2011 – зима 2012: найважливіші деталі гардеробу

Плаття

Взуття

Модний словник:

- сукня / плаття
- вовна, кашемір, хутро, шкіра
- каблуки / підбори
- аксесуари
- ланцюжки, бантики
- ремінець / пояс
- рукав: довгий, короткий, три чверті
- міні, максі
- шовкові шарфи, шийні хустки
- капелюх
- трикотажна шапка

Куртки

Пальта

Шарфи

Головні убори

Матеріали з сайту:
<http://la-bella.co.ua/tendentsiji-mody-osin-2011-zyma-2012-onovlyujemo-harderob.html>

ГРАМАТИКА

Пряма і непряма мова

Пряма мова точно передає слова того, хто говорить.

- Наприклад:
Дизайнери стверджують: **“У цьому сезоні модна шкіра”**.
- **“У цьому сезоні модна шкіра”**, - стверджують дизайнери.
- **“У цьому сезоні**, - стверджують дизайнери, - **модна шкіра”**.
- Ми запитали у популярного дизайнера:
 - Що буде модним у цьому сезоні?
 - Найбільш модною буде шкіра, - відповів він.

Пряму мову можна передавати непрямою:

Дизайнери стверджують, **що** у цьому сезоні модна шкіра.

Дизайнери стверджують: у цьому сезоні модна шкіра.

За словами дизайнерів, у цьому сезоні модна шкіра.

15 Прочитайте розмови з дизайнерами. Передайте їх непрямою мовою.

Зразок:

- Який колір модний цієї осені?
- У моді яскраві кольори.

Журналіст запитав, який колір модний цієї осені. Дизайнер відповів, що у моді яскраві кольори.

- a) - Яке взуття модне цього сезону?
- У моді елегантна класика та ретро-стиль.
- b) - Чи є якісь поради щодо каблук?
- Актуальними є і каблук-шпилька, і товстий стійкий каблук.

- c) - Чому плаття знову в моді?
- Вони легко, швидко і просто зроблять вас елегантною, кокетливою, жіночною.

- d) - Що Ви порадите жінкам, які не люблять капелюхів?
- Сміливо носіть трикотажну шапку- вона теж модна.

16 Замініть непряму мову прямою.

- a) На думку модних експертів, у моді будь-яка довжина, зручна для вас.

- b) Відомий модельєр сказав, що хіт цього сезону - шарф із натурального хутра.

- c) Пальто овальної форми, за словами представника модельної агенції, підійде струнким дівчатам.

- d) Дизайнери говорять: сьогодні модна не тільки краса, а й зручність і комфорт.

Частина Б. Проект

Обговорення

Тема: здорове харчування

З життя: рецепти страв

СЛОВНИК

харчування
харчуватися
харчовий баланс

ГМО (генетично модифіковані організми)

калорійність
висококалорійний
низькокалорійний

ПІДГОТОВКА ДО ПРОЕКТУ

1 Чи турбуєтеся ви про здорове харчування? Прочитайте етикетки, поговоріть про те, чи безпечні ці продукти для здоров'я.

Вафлі з какао

Склад: борошно пшеничне, жир кондитерський, фруктоза, сироватка молочна суха, какао- порошок, олія соняшникова, молоко сухе знежирене, крохмаль картопляний, барвник натуральний "карамель", емульгатор - E322, ароматизатор ідентичний натуральному "шоколад", сіль кухонна, розпушувач - бікарбонат натрію.

Поживна (харчова) цінність 100 г продукту: білки - 6,1 г; жири - 28,4 г; вуглеводи - 60,2 г. Енергетична цінність (калорійність) 100 г продукту - 527 ккал / 2205 кДж

Паштет м'ясний вищого сорту

Склад: жир свинячий, печінка свиняча або яловича, борошно пшеничне, перець чорний, сіль кухонна, гірчиця, цибуля, імбир, кардамон, підсилювач смаку E624 (глутамат амонію), декстроза, загущувач харчовий (E407a, E412, E415, E410, E508), мальтодекстрин, ароматизатор м'яса ідентичний натуральному, антиоксидант - аскорбінова кислота, фіксатор кольору нітрит натрію (E250).

Харчова (поживна) цінність 100 г продукту: білки - 8 г, жири - 29 г, вуглеводи - 2,4 г, калорійність (енергетична цінність) 100 г продукту 302 ккал / 1264 кДж. Без ГМО.

Цукерки з горіхами

Склад: цукор білий, сироп глюкози, молоко сухе незбиране, молоко сухе знежирене, цілі обсмажені лісові горіхи, рослинні жири (суміш пальмової олії та олії горіхів ши), какао терте, молочний жир, білок яєчний сухий, емульгатор лецитин соєвий E476, ароматизатори натурально-ідентичні (фундук, ванілін). Без ГМО.

2 Що треба їсти, щоб бути здоровим?
Чого їсти не можна?
Заповніть таблицю, використовуйте слова з малюнка-піраміди.

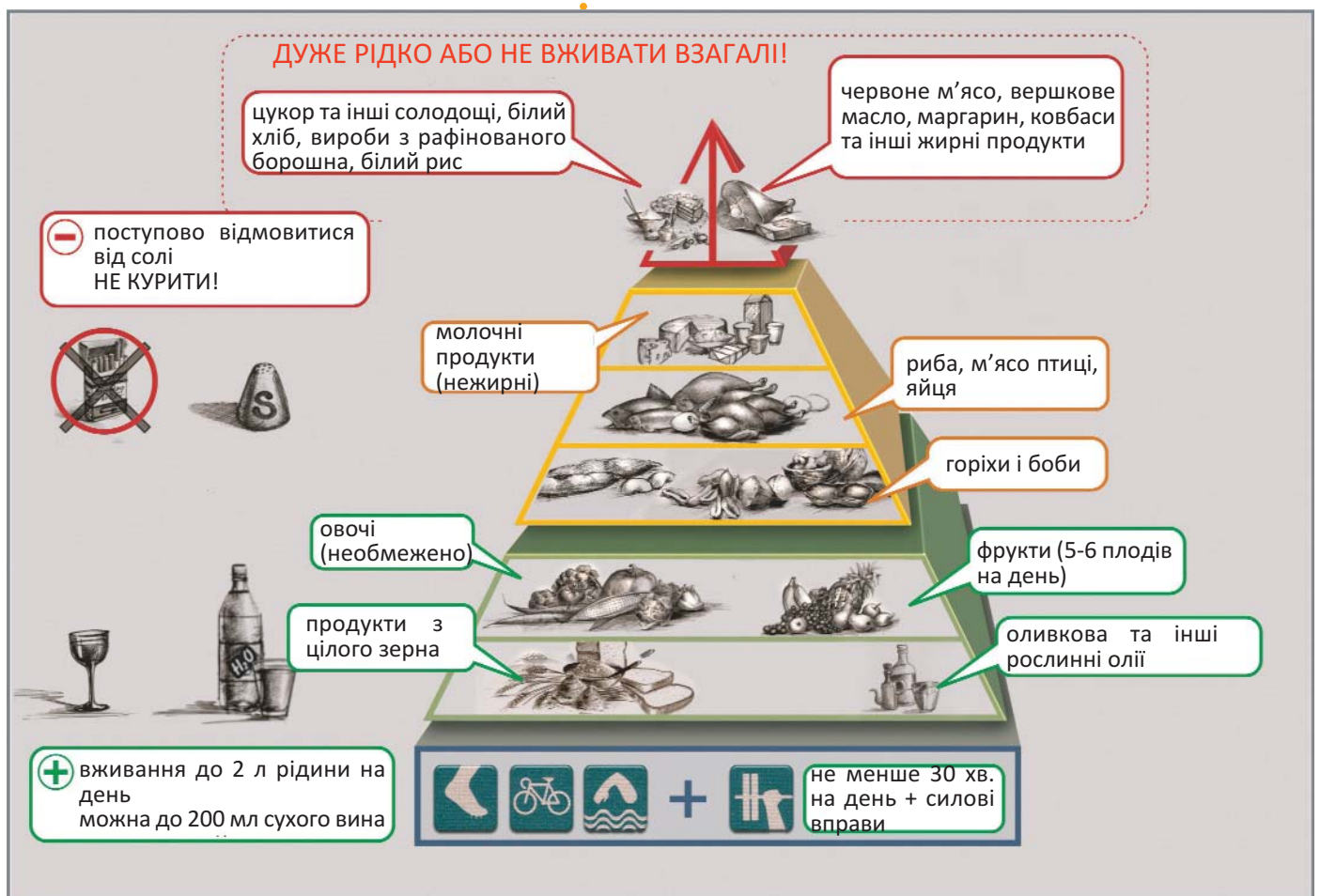
3 Робота у парах.
Дискусія про здорову їжу.

Чи можливе здорове харчування у сучасному світі?

Поговоріть про таке:

- Чи можна їсти здорову їжу, живучи у великому місті?
- Чи можна нормально харчуватися, працюючи або навчаючись цілий день?
- Чи можна їсти смачну їжу і разом з тим зберегти фігуру і здоров'я?

треба їсти	можна їсти	не можна їсти
овочі	горіхи	маргарин

4 Виробники турбуються про ваше здоров'я! Прочитайте напис на пляшці вина.

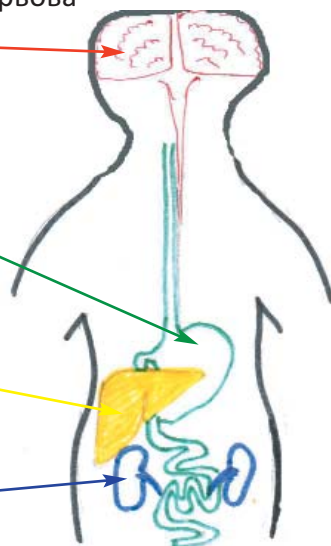
Алкоголь протипоказаний дітям та підліткам до 18 років, вагітним та жінкам, що годують немовлят, особам з захворюванням центральної нервової системи, нирок, печінки та органів травлення, літнім людям, спортсменам, алергікам, а також особам, які працюють з машинами та механізмами.

центральна нервова система

система травлення

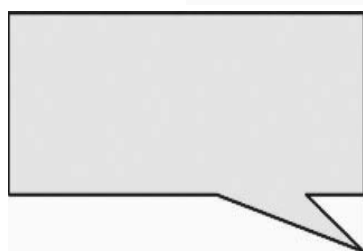
печінка

нирки

Кому не можна пити алкоголь? Чому?

Зразок. Алкоголь протипоказаний вагітним, тому що це шкідливо і для мам, і для дитини.

5 Прочитайте рецепти страв. Як ви вважаєте, це здорова їжа? Чому?

Котлети з моркви

Інгредієнти:

морква: 5-6 шт. (приблизно 1 кг)

тертий сир: 4-5 ст. ложок

манка: 4-5 ст. ложок

яйця: 2 шт.

сіль, оливкова олія для смаження

Приготування:

За допомогою блендера зробити морквяне пюре, вилити сік. Додати манку, сир, яйця і сіль. Зробити круглі котлети, смажити з двох сторін до рум'яного кольору. Подавати до столу зі сметаною, йогуртом або розтопленим вершковим маслом.

6 Хотите бути здоровими? Харчуйтеся правильно!

8.02

Послухайте поради дієтолога про здорове харчування. Запишіть основні тези.

Продукти з цілого зерна:

Яйця:

Риба:

Фрукти та овочі:

Горіхи:

Борщ з порічками

Інгредієнти:

2 л води, 1 морквина, 1 корінь петрушки, 1/4 середньої селери, стебла кропу, 1 червоний буряк, 1 кисле яблуко, 1/2 середньої капусти, 10 г сушених грибів, сік з порічки, сухе червоне вино до смаку, сіль, цукор, лавровий лист

Приготування:

Порізані великими шматками моркву, петрушку, селеру, добре промиті і попередньо замочені сушені гриби, стебла кропу кладемо в окріп. Згодом додаємо порізану капусту і яблуко. Окремо варимо червоний буряк. Зварені овочі виймаємо і відвар зливаємо через сито. Додаємо до відвару зварений і натертий на тертці буряк. Приправляємо до смаку цукром та сіллю, соком із червоної порічки, вином.

Даємо трохи настоятися.

Цей борщ не можна кип'ятити, щоб не втратив свого кольору і смаку.

Борщ заправляють олією з часником.

7 Створіть концепцію здорового життя!

Якби ви були власником ресторану здорової їжі, які страви ви б готували для своїх гостей? Складіть меню вашого ресторану.

Не забувайте, що їжа має бути різноманітною: перші та другі страви, закуски, десерти, напої.

Контролюйте свої знання!

Модуль 8

1. Дайте заперечну відповідь.

Зразок. Де ви працюєте? - *Я ніде не працюю.*

а) Кого ти вчора зустріла у парку?

б) У кого сьогодні День народження?

с) Що ти любиш дивитися по телевізору?

д) Кому Ден подарував квіти?

е) З ким Оксана ходила в кіно?

2. Оберіть відповідний займенник до кожної ситуації.

а) (Дехто / ніхто) з моїх друзів вважає, що у мене проблеми з фігурою.

б) (Хтось / дехто) навіть намалював карикатуру - шкода, що я не знаю, хто.

с) Але ж я не їм (дечого / нічого) шкідливого!

д) Хоча, напевно, (деякі / ніякі) проблеми все ж таки є.

е) Чесно кажучи, фігура у мене (деяка / ніяка).

3. Що треба робити, щоб гарно виглядати? Напишіть 5 речей.

4. Замініть пряму мову непрямою.

- Оксано, купи продукти!

- Остапе, я сьогодні не зможу.

- Але я купував вчора!

- Будь ласка, купи ще сьогодні.

- Тоді ти будеш купувати продукти цілий наступний тиждень!

5. Напишіть, що потрібно їсти, щоб бути здоровим (5 - 6 речень).

III, IV відміна іменників
Підрядні речення

Розмовні теми: сільське господарство, екологічні проблеми

Мова на щодень: охорона природи

Частина А. Мовлення

1 Чи знаєте ви про екологічні проблеми, зображені на фото? Які ще екологічні катастрофи вам відомі?

Аварія на АЕС Фукусіма
Японія

Виверження вулкана Ейяф'ятлайокюль
Ісландія

Затор на дорозі
Москва, Росія

Забруднення океану
Японський архіпелаг - США

Вирубання лісів Амазонії
Бразилія

Аварія на Чорнобильській АЕС
Україна

III ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

Іменники жіночого роду на приголосний + іменник *мати*

Відмінок	Однина	Множина	Однина	Множина
Н.	подорож	подорожі	любов	-
Р.	подорожі	подорожей	любові	-
Д.	подорожі	подорожам	любові	-
З.	подорож	подорожі	любов	-
О.	подорожжю	подорожами	любов'ю	-
М.	у подорожі	у подорожах	у любові	-
Кл.	подороже	подорожі	любове	-

Зміни в іменниках III відміни:

- подвоєння приголосних: *ніччю, тушшю, але шерстю, областю*
- апостроф після б, п, в, м, ф, р: *любов'ю, матір'ю*

- У вас є *сіль*?
- У якій *галузі* Ви працюєте?
- У мене алергія на *шерсть*.
- Ні, я готую без *солі*.
- Ми цікавимося різними *галузями*.
- У нас кіт з короткою *шерстю*.
- А я все їм із *сіллю*.
- У цих *галузях* є цікаві розробки.
- А у нас взагалі без *шерсті*.

IV ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

Іменники середнього роду, які називають:

- ✓ недорослих істот: *порося, теля, маля*
- ✓ маленькі предмети: *горня, коліща*
- ✓ деякі інші слова: *ім'я, плем'я*

При відмінюванні у них з'являється суфікс -ат- / -ят-, -ен-.

Відмінок	Однина	Множина
Н.	кошеня	кошенята
Р.	кошеняти	кошенят
Д.	кошеняті	кошенятам
З.	кошеня	кошенят
О.	кошеням	кошенятами
М.	на кошеняті	на кошенятах
Кл.	кошеня	кошенята

Відмінок	Однина	Множина
Н.	ім'я	імена
Р.	імені	імен
Д.	імені	іменам
З.	ім'я	імена
О.	іменем	іменами
М.	в імені	в іменах
Кл.	ім'я	імена

СЛОВНИК

2 Як називаються малята тварин?
Знайдіть відповідності між колонками,
користуйтеся словником.

1) кішка / кіт	a) гусеня
2) собака	b) каченя
3) корова / бик	c) козеня
4) свиня / кабан	d) кошеня
5) вівця / баран	e) курча
6) коза / цап	f) лоша
7) кобила / кінь	g) порося
8) курка / півень	h) теля
9) гуска / гусак	i) щеня
10) качка / качур	j) ягня

3 Чи знаєте ви “мову тварин”?
Здогадайтеся, хто як говорить.
“Перекладіть” рідною мовою!

	хто це?	“переклад”
1) ко-ко-ко (квохтати)		
2) кукуріку! (кукурікати)		
3) гав-гав (гавкати)		
4) няв-няв (нявкати)		
5) му-у (мукати)		
6) рох-рох (рохкати)		
7) ме-е-е (мекати)		
8) бе-е-е (бекати)		
9) ге-ге-ге (гелготати)		

ВПРАВИ

4 Поставте слова у потрібному відмінку.

щеня

У нашої собаки народилося троє _____.
Одне _____ чорне, а двоє білих.
Ми назвали чорне _____ Рексом, для
одного білого _____ придумали кличку
Альма, а як назвати третє _____ - не
знаємо. Здається, _____ не
подобається, що у нього нема імені.

порося

Жили собі троє _____. Побудували
_____ будиночки: у кожного
_____ - свій. Весело жити
_____ : можна ходити один до
одного в гості.

5 Батьки і діти: хто чие маля? Хто чий тато
(мама)? Утворіть назви малят,
використовуючи суфікс *-ен-*.

Зразок: *Лисеня - маля лиса.*

Лис - тато лисеняти.

лев
тигр
птах
слон
динозавр
вовк
миша
мавпа
білка

Зверніть увагу:
ведмідь - ведмежа
заєць - зайчєня

6 Дайте відповіді на запитання, використовуйте слова з дужок (у формі однини і множини).

Зразок. Хто це так голосно кричить? (порося)
порося / поросята

1. З ким хлопчик гуляє по парку? (щенья)
2. Кому господиня дала їсти? (курча)
3. У кого довга шерсть? (кошеня)
4. Кого ми побачили у лісі? (зайчєня)
5. Для кого ми насипали зерна? (пташеня)

7 Виконайте завдання за зразком.

Зразок. Дивитися + заздрість
дивитися з заздрістю

говорити + любов

бути задоволеним + подорож

поїхати + радість

смажене м'ясо + кров

салат + зелень

томатний сік + сіль

цікавитися + Північ

розмовляти + мати

8 Love story: поставте слово "любов" у потрібні форми.

Усім відомо: потрібно з _____ ставитися до природи.

Як ми можемо показати свою _____ до природи?

Передусім пам'ятати: вона потребує нашої _____ і турботи.

Кожне дерево, посаджене з _____, - це наша допомога природі.

9 Екологічна казка. а) Прочитайте текст, поставте слова з дужок () у потрібну форму.

Жили собі в одному лісі троє (порося). Завжди і всім вони з (гордість) говорили: "Наш ліс - найчистіший!" Але одного разу вони почули на (північ) лісу якийсь шум. "Що це?" - подумали (порося) і пішли подивитися.

Дорогою вони зустріли двох (зайчєня). "Що це за шум з (північ)?" - запитали (порося). "Не знаємо", - відповіли (зайчєня). "Підете з нам подивитися?" - "З (радість)!"

Ідуть вони - і бачать: серед лісової (зелень) - фабрика. І така велика, що своєю (тінь) півлісу накрила. "От люди! - сказали (порося) (зайчєня). - Немає у них (совість)!" "Правда! - відповіли (зайчєня). - Ми цей ліс з (любов) вирощуємо, а вони фабрику збудували!"

Але у (порося) вже була ідея. Разом із (зайчєня) вони зібрали усіх лісових (звіря) і (пташеня). "Захуйтеся до (ніч), - сказали вони усім, - А потім ми подамо вам сигнал..." І розповіли про свій план.

б) Як ви думаєте, чим закінчилася ця історія? Чи вдалося звірятам захистити ліс? У групах придумайте закінчення казки.

ЧИТАННЯ

10

Що ви знаєте про аварію на Чорнобильській АЕС?

- Коли вона відбулася?
- Що саме відбулося?
- Де знаходиться ця станція?
- Які наслідки аварії?

Поговоріть про це у парах, запишіть важливу інформацію.

11

Поясніть значення слів і висловів.

АЕС
техногенна катастрофа
забруднена територія
зруйнований блок
сталь
заввишки
завдовжки
радіоактивні плями
постраждати
поховання ядерних відходів
безпечний реактор

Екологічні наслідки Чорнобиля

Найбільша ядерна техногенна катастрофа у світі - аварія на Чорнобильській АЕС, розташованій на півночі Київської області, - сталася в ніч проти 26 квітня 1986 року.

Було забруднено територію площею 160 тисяч квадратних кілометрів. Постраждали північна частина України, захід Росії та Білорусь. 15 грудня 2000 року станція була зупинена.

На думку експертів, вирішити проблеми безпеки зруйнованого чорнобильського блоку може споруда "Укриття-2".

Згідно з проектом, це буде сталеve перекриття заввишки 100 і завдовжки 250 м. Термін служби такої споруди - 100 років, вартість проекту перевищує 1 млрд доларів.

Екологи повідомляють, що незалежні експерти фіксують наслідки чорнобильської катастрофи в багатьох регіонах світу. Не лише в Білорусі, Росії та Україні. У Швеції, у Великій Британії є місця, де заборонено вживати м'ясо. У Швейцарії в горах бігають радіоактивні кабани, якщо ви їх підстрелите і з'їсте, то отримаєте пристойну дозу радіації. Маловідомо, що насправді робиться за Уралом - там також було багато радіоактивних плям.

В екологічній організації "Екозахист" заявили, що внаслідок чорнобильської аварії постраждало більше 9 млн людей у десятках країн. На боротьбу з наслідками тільки в Білорусі, яка найбільше постраждала від вибуху, було витрачено понад 235 млрд доларів, а в усьому світі - близько 500 млрд доларів.

Чорнобильська аварія продемонструвала, якою небезпечною і руйнівною є атомна енергетика.

"За 60 років розвитку атомної енергетики так і не розроблено повністю безпечного способу поховання ядерних відходів, адже вони зберігають смертельно небезпечний рівень радіації впродовж сотень тисяч років. Повністю безпечних атомних реакторів також не існує", - сказав співголова "Екозахисту" Володимир Сливяк.

За матеріалами: <http://newsru.ua/ukraine/26apr2009/4orn.html>

12 Прочитайте текст. Дайте відповіді на запитання.

- 1) Де розташована Чорнобильська АЕС?
- 2) Коли відбулася аварія на ЧАЕС?
- 3) Які країни постраждали внаслідок аварії?
- 4) Що таке "Укриття-2"?
- 5) Де зафіксовані наслідки Чорнобильської катастрофи?
- 6) Скільки людей постраждало внаслідок цієї аварії?
- 7) Чи безпечна атомна енергетика?

13 Продовжте речення.

- 1) 26 квітня 1986 р. сталася _____
- 2) 15 грудня 2000 р. Чорнобильська станція _____
- 3) Для безпеки зруйнованого блоку збудовано _____
- 4) Більше 9 млн людей у десятках країн _____
- 5) За 60 років існування атомної енергетики все ще _____
- 6) Ядерні відходи багато років зберігають _____

ГОВОРІННЯ

15 Які екологічні проблеми є у вашій країні? Поговоріть про це у парах.

Чи є у вашій країні такі проблеми:

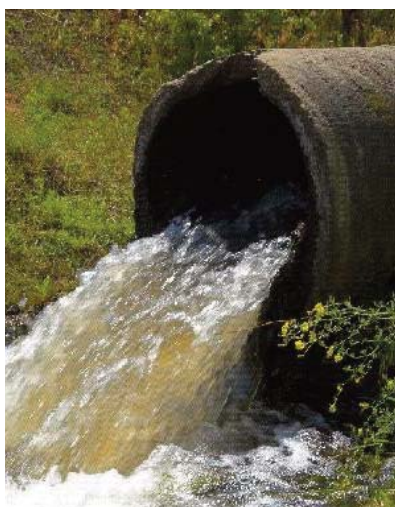
- ✓ забруднення води
- ✓ забруднення повітря (промисловістю, транспортом ...)
- ✓ забруднення ґрунтів
- ✓ вирубування лісів
- ✓ проблема утилізації сміття
- ✓ шкідливе виробництво
- ✓ руйнування рельєфу
- ✓ знищення рослин і тварин

Чи існують державні програми для вирішення цих проблем?

16 Як ви думаєте, що потрібно для вирішення екологічних проблем?

Обговоріть екологічну програму для вашого регіону. Врахуйте такі чинники:

- законодавчі
- економічні
- політичні
- роль громадськості

СЛУХАННЯ

17 Забруднення довкілля шкідливо впливає на здоров'я людей.

9.01

Послухайте інтерв'ю з експертом з екологічних проблем.

Що нового ви дізналися? Запишіть основні тези.

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

Поясніть, що це за речовини, де і для чого їх використовують:

нітрати
пестициди
гормони
антибіотики

Якщо потрібно, користуйтеся словником.

Розмовляють троє крокодилів:
– Пам'ятаєте, до екологічної катастрофи ми, здається, зеленими були?
– Так, а ще, здається, плавати вміли?
– Гаразд, досить балакати – летимо мед збирати!

ГРАМАТИКА

Підрядні обставинні речення

- вказують, як, за яких обставин відбувається дія в головному реченні
- поділяються на типи:

Тип підрядного речення	значення	питання	сполучники / сполучні слова
місця	місце або напрям дії	де? куди? звідки?	де, куди, звідки
часу	час дії	коли? відколи? доки? з якого часу? як довго?	як, як тільки, коли, поки, доти, під час того як, після того як
способу дії і ступеня	спосіб (характер) дії	як? яким способом?	як, що, щоб, ніж, чим...тим, наскільки
порівняльні	порівняння	як? як саме? подібно до чого?	як, ніби, наче, неначе, мов, немов
причини	причина	чому? через що? з якої причини?	бо, тому що, через те що, оскільки
мети	мета дії	для чого? з якою метою? навіщо?	щоб, для того щоб, з тим щоб, аби, хай
умовні	умова	за якої умови?	якщо, коли, коли б, якби, тільки б
допустові	всупереч чому відбувається дія	незважаючи на що?	хоч (хоча), дарма що, незважаючи на те що, хай (нехай)

ВПРАВИ

18

Утворіть складнопідрядні речення з простих, використовуючи сполучники і сполучні слова.

Зразок.

Я вивчаю українську. + тому що
Я хочу працювати в Україні.
Я вивчаю українську, тому що хочу працювати в Україні.

1) Ти прийдеш до мене в гості.
Я приготую смачний обід. + якщо... то

2) Вона на мене подивилася.
Вона мене вперше бачила. + ніби

3) Я поїду у Францію.
Я буду вивчати французьку. + щоб

4) Ти працюєш на цій фірмі.
Ти не маєш часу на друзів. + відколи

5) Ти мене запросиш.
Я прийду до тебе в гості. + коли

6) Ти мені подобається.
В тебе поганий характер. + хоча

7) Ти не йдеш на роботу.
Ти встав о сьомій. + якби... то

19

Доповніть речення.

Зразок. Ти не підеш гуляти, доки не повернеться твоя сестра.

1) Коли _____,
я поїду в Карпати.

2) Я допоможу тобі, якщо _____.

3) Щоб _____,
треба займатися спортом.

4) Якби я добре розмовляв українською, я б _____.

5) Ми гарно відпочили в Карпатах, хоча й _____.

20

Дайте відповіді на запитання, використовуйте підрядні речення.

Зразок. Відколи ти цікавишся екологією?
Я цікавлюся нею, відколи дізналася про проблеми у нашому регіоні.

1) Коли можна буде пити воду з річок?

2) За якої умови не буде екологічних катастроф?

3) Чому атомна енергетика небезпечна?

4) З якою метою існує екологічний центр?

5) Для чого потрібно берегти природу?

Частина Б. Проект

Обговорення

Тема: охорона природи

З життя: екологічна експедиція

СЛОВНИК

охорона довкілля
природні ресурси
заповідник
ботанічний сад
дендропарк
Червона книга

ПІДГОТОВКА ДО ПРОЕКТУ

1 Охорона довкілля - важлива проблема сучасності.

Дайте відповіді на запитання:

Що ви знаєте про охорону природи?

Які міжнародні природоохоронні організації вам відомі?

Яка мета їхньої діяльності?

Які результати?

2 Прочитайте інформацію про Червону книгу України.

Червона книга - перелік рідкісних видів та видів, що знаходяться під загрозою зникнення на території України і підлягають охороні; основний документ, в якому узагальнено матеріали про сучасний стан рідкісних і таких, що знаходяться під загрозою зникнення, видів тварин і рослин, на підставі якого розробляються наукові і практичні заходи, спрямовані на їх охорону, відтворення і раціональне використання. Занесені до Червоної книги України види тварин і рослин підлягають особливій охороні на всій території України.

3 Прочитайте про екологічну проблему. Чи є схожі проблеми у вашій країні? Які є способи їх вирішення?

Перші весняні квіти, занесені до червоної книги України, масово знищують заради наживи. Тому у Закарпатській області почалася операція “Первоцвіт” – правоохоронці та лісівники штрафуватимуть продавців та збирачів весняних квіток. Посилено контроль і на пунктах пропуску через державний кордон. Першоцвіти – ходовий товар і за межами країни.

Ніжні шафрани, різнокольорові проліски, рябчики та підсніжники неминуче зникнуть! Ці червонокнижні весняні квіти уже продають на вулицях, ринках та трасах. Люди навіть не підозрюють, якої шкоди завдають природі. Тринадцятирічна Іванна Гусар із села

Підсніжник білосніжний
Galanthus nivalis L.

Білоцвіт весняний
Leucojum vernum L.

Велика Копаня навіть назви рослини, яку продає, не знає. Разом із подругами у період цвітіння перших весняних квіток до школи не ходить – зранку дівчата прямують до лісу. А вдень продають шафрани водіям на дорозі.

Іванна Гусар, мешканка села Велика Копаня: «Один букетик продаю по 5 гривень. Нащо гроші? Мамі на їду».

Щороку першоцвітів у природі меншає. Якщо люди й надалі їх масово зриватимуть, вони можуть взагалі зникнути. Екологи пояснюють: якщо рослину зірвати, вона увійде у фазу спокою непідготовленою і до наступної весни загине. Без квітки не

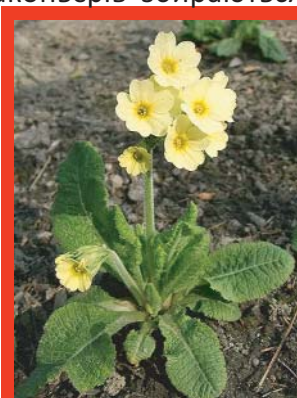
сформується насіння. Порушується процес її розмноження. Тому браконьєрів збираються штрафувати. Часто продавці цибулинок і букетів виправдовуються, що квіти виростили вдома. Від відповідальності це їх не звільняє.

Ігор Дяченко, головний спеціаліст Державної екологічної інспекції у Закарпатській області: «Навіть якщо ці рослини зростають на власній земельній ділянці або вирощуються в теплицях або парниках, це однозначно потребує для реалізації дозвільної документації від органів мінприроди України».

Ті, хто нищить першоцвіт, за одну квітку сплатуватимуть від 9 до 15 гривень. Плюс ще півтисячі гривень адміністративної відповідальності. Поки на Закарпатті нікого не штрафували, лише попереджають. Карати гривнею почнуть у період масового цвітіння ранньовесняних квітів.

Світлана Ковбиця, Вадим Шишканич, «Факти», ICTV

<http://ua-reporter.com/novosti/82373>

Первоцвіт весняний
Primula veris L.

9.02

4 Журналістка львівського радіо запитала у перехожих, чи купують вони весняні квіти.

Послухайте відповіді людей. Про що вони свідчать?
Як ви ставитеся до цієї проблеми?

5 Ще один спосіб охороняти природу - створення природних парків і заповідників.

Запрошуємо на віртуальну екскурсію у найбільший і найвідоміший заповідник України - "Асканія-Нова".

Прочитайте інформацію про заповідник, розгляньте фото.

Коні Пржевальського

У заповіднику "Асканія-Нова" є науково-степова станція, зоотехнічна станція, фітотехнічна станція, ботанічний сад, акліматизаційний зоопарк, дендропарк, 12 відділів, 9 лабораторій, науковий музей.

Тюльпан Шренка

У заповіднику є не менше 1155 видів членистоногих, 7 видів земноводних та плазунів, 18 видів ссавців, в різні пори року пролітає більше 270 видів птахів, з яких 107 видів залишаються на гніздування. Крім того, тут ростуть 478 вищих рослин. У "Червону книгу України" занесено 13 видів вищих рослин, 3 види грибів та 4 — лишайників.

"Асканія-Нова" — державний біосферний заповідник

Рік заснування: 1874

Засновник: Фрідріх Фальц-Фейн

Місце: смт Асканія-Нова Чаплинського району Херсонської області

Площа: 33 307,6 га

У 1984 р. заповідник включено до Міжнародної мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО.

Асканія-Нова вийшла у півфінал всесвітнього конкурсу "Сім нових чудес природи"

Завдання: зберігати і вивчати природу цілинного степу, а також акліматизувати та вивчати можливо більше число видів тварин і рослин, які мають народногосподарське значення.

Дрохва

6 Допомогти природі може кожен!

Проблема утилізації сміття у всьому світі стає екологічною проблемою № 1.

Чи ваажлива ця проблема для вашої країни? Як її вирішують?

Чи прийнято у вашій країні сортувати сміття?

Посортуйте сміття, перелік якого подано нижче. На які групи його можна поділити?

папір	пачка від соку	скляна пляшка
зів'ялі квіти	пластиковая пляшка	
картон	акумулятор	дерев'яний вішак
старий одяг	цемент	сухе листя
коробки від апаратури	старий телевізор	
розбите горня	рештки овочів	
чайний пакетик	упаковка від чіпсів	
яєчна шкаралупа	розбитий термометр	
баночка з-під пива	пластиковий пакет	
старе взуття	ліки	поламаний замок

7 Дайте відповіді на запитання:

- Про які заповідники ви знаєте?
- Чи є заповідники у вашій країні? Чим вони відомі?
- На вашу думку, чи допомагає створення заповідників берегти природу? Чому?

8 Дискусія у групах.

Які є інші способи захистити природу, окрім створення заповідників?

Кожна група називає 5-6 природоохоронних заходів, показує їхні переваги і недоліки.

9 Ідеальний світ можливий!

Яким ви уявляєте ідеальне місце на землі? Створіть концепцію ідеального з точки зору екології місця. Подумайте:

- ✓ де воно знаходиться?
- ✓ який там ландшафт?
- ✓ які там є рослини і тварини?
- ✓ яким чином там вирішені екологічні проблеми людства?

Представте свою концепцію у групі.

Сашко Васильєв, 12 років

Контролюйте свої знання!

Модуль 9

1. Поставте слова у дужках у правильні форми.

- а) Ми замовили у ресторані біфштекс з (кров). _____
- б) Я люблю томатний сік без (сіль) _____.
- с) У кінці підручника немає (відповіді) _____ до задач.
- д) Потрібно з (любов) _____ ставитися до природи.
- е) У мене є кішка з довгою (шерсть) _____, а у мого друга - без (шерсть) _____.

2. Оберіть правильну форму іменників.

- а) троє кошенятів / кошенят
- б) ми бачимо порося / поросяти
- с) малюнок на горня / горняті
- д) у щеняті / щеняти немає хвоста
- е) кішка з кошеняті / кошеням

3. Напишіть 5 назв тварин, їхніх малят і їхні "мови".

Зразок: *Кішка – кошеня – няв*

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

4. Замініть прості речення складними, використовуйте сполучники з довідки.

- а) Атомні відходи утилізують.
Радіаційний фон буде у нормі. +коли

- б) В озері можна купатися.
Там немає сміття. +якщо

- с) Ми сортуємо сміття.
Його можна повторно переробляти. +щоб

- д) Завод закривають.
Він забруднює довкілля. +якщо... то

- е) У нашому місті є хімічний завод.
З заводу скидають відходи в річку. +звідки

5. Напишіть про екологічні проблеми вашого регіону і способи їх вирішення (5 - 6 речень).

Прислівники: утворення, ступені порівняння

Підрядні означальні та з'ясувальні речення

Розмовні теми: культурні надбання України

Мова на щодень: дискусія про роль культури в суспільстві

Частина А. Мовлення

1 Чи знайомі ви з українською культурою? Що зображено на фотографіях? Назвіть відомі вам культурні об'єкти, спробуйте не користуватися довідкою.

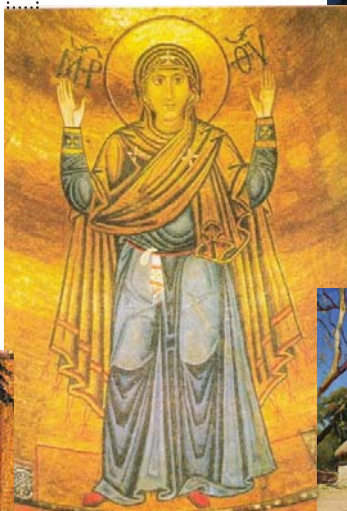
1

2

3

5

4

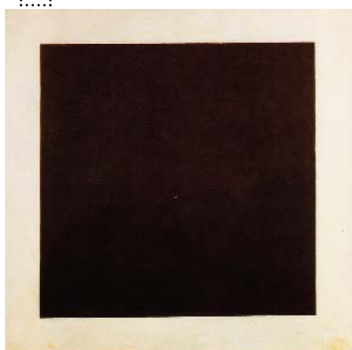
6

7

8

Довідка

- а) Мозаїка "Богоматір Оранта" з собору Софії Київської
- б) "Козак Мамай". Картина невідомого автора
- с) Казимир Малевич. "Чорний квадрат"
- д) Сергій Васильківський. "Козацький двір"
- е) Іван Айвазовський. "Порт Одеси на Чорному морі"
- ф) Руїни Херсонеса
- г) Київ, Києво-Печерська лавра
- х) Львів, театр опери та балету ім. С. Крушельницької

ПРИСЛІВНИК

- незмінна частина мови
- значення: ознака дії, стан предмета або ознака якості
- відповідає на питання: як? де? звідки? наскільки? якою мірою?
- може мати різні форми:

добре	поволі
гаряче	навесні

вдало	вголос
приємно	гуртом

по-нашому
по-домашньому
по-українськи

Ступені порівняння

- ✓ прислівники, утворені від прикметників зі значенням якості

- ✓ вищий і найвищий ступінь

Утворення:

- **вищий ступінь, проста форма**

суфікси -ш-, -іш- та суфікс -е:

холодно — холодніше, весело — веселіше

- **вищий ступінь, складена форма**

додавання до звичайного прислівника слів *більш, менш*:

більш холодно, менш весело

- **найвищий ступінь, проста форма**

префікс най- + вищий ступінь:

холодніше — найхолодніше, веселіше — найвеселіше

- **найвищий ступінь, складена форма**

додавання до звичайного прислівника слів *найбільш, найменш*:

найбільш холодно, найменш весело

Зміни у формах вищого ступеня

г + ш → жч

дорого — дорожче

з + ш → жч

вузько — вужче

коли є суфікси -к- / -ок- / -ек-, відбуваються зміни:

високо — вище, далеко — далі, глибоко — глибше

від деяких прислівників ступені порівняння утворюємо, використовуючи інші корені:

погано — гірше, багато — більше, добре — краще, мало — менше

ВПРАВИ

2 Утворіть прислівники від поданих слів.

а) Зразок: веселий - *весело*

сумний -

добрий -

поганий -

актуальний -

грамотний -

б) Зразок: зима - *взимку*

день -

гора -

низ -

осінь -

літо -

голос -

3 Прочитайте текст, впишіть прислівники, утворені від числівників у дужках ().

- ☐ Прислівники, утворені від числівників:
- ☐ *вдруге (другий раз)*
- ☐ *двічі (два рази)*
- ☐ *удвічі (у два рази)*
- ☐ *надвоє (на дві частини)*
- ☐ *по-друге*

(1) _____ я почула про українську культуру, коли у Канаді проходив міжнародний фестиваль. Я (3) _____ ходила на виставку картин українських художників, бо мені дуже сподобалось. Я побачила ці картини (2) _____ вже в Україні, куди приїхала, (1) _____, навчатися, і (2) _____, вивчати українську мову. Це був великий виставковий зал, розділений (2) _____, і в ньому були всі мої улюблені картини. Я вирішила: (3) _____ ми зустрінемося на спільній українсько-канадській виставці.

4 Доповніть речення, використовуйте ступені порівняння прислівників.

Зразок. (холодно)

У Львові сьогодні холодно, але у Києві холодніше, а найхолодніше у Карпатах.

1) (дорого)

На базарі купувати яблука _____, в супермаркеті ще _____, а в біо-крамниці _____.

2) (мало)

До Остапа приходять _____ гостей, до пана Миколи ще _____, а _____ до пані Марії - тільки її подруга.

3) (весело)

У Карпатах відпочивати _____, ніж у Криму, а за кордоном _____.

4) (добре)

Ден знає українську мову _____, ніж французьку, а англійську - _____.

5) (високо)

_____, де ми були у Карпатах - це гора Піп-Іван. Вона знаходиться _____, ніж Петрос, але не _____ в Карпатах.

5 Від яких прислівників можна утворити ступені порівняння? Утворіть їх, де це можливо.

вголос	завжди	темно
вдало	здалеку	тихо
весело	колись	тепер
вниз	легко	тепло
гаряче	навесні	угорі
гуртом	по-нашому	учора
двічі	приємно	холодно
добре	радісно	щороку
дуже	сумно	ясно

СЛОВНИК

6 Розгляньте схему, знайдіть невідомі слова у словнику. Що можна додати до цієї схеми?

МИСТЕЦТВО

7 Хто є хто в українській культурі?
Знайдіть відповідники між колонками.

1) Іван Котляревський (драматург)	а) колядка “Щедрик” (обробка)
2) Іван Пінзель (скульптор)	б) вірш “Заповіт”
3) Марія Примаченко (художниця)	с) головна будівля “Львівської політехніки”
4) Микола Гоголь (прозаїк)	д) п’єса “Наталка Полтавка”
5) Олександр Довженко (режисер)	е) пісня “Я їду додому”
6) Микола Леонтович (композитор)	ф) повісті “Вечори на хуторі біля Диканьки”
7) Святослав Вакарчук (співак)	г) скульптура “Святий Юрій”
8) Тарас Шевченко (поет)	h) фільм “Земля”
9) Юліан Захаревич (архітектор)	і) цикл картин “Людам на радість”

ЧИТАННЯ

8 Ви цікавитесь сучасним мистецтвом? У Києві є культурний центр, який популяризує сучасне мистецтво. Прочитайте про нього.

PinchukArtCentre представляє групову виставку 20-ти номінантів Премії PinchukArtCentre 2011 – першої приватної загальнонаціональної премії в галузі сучасного мистецтва для молодих українських художників до 35 років. В рамках експозиції молоді митці представляють 20 своїх нових проектів. Виставка триває з 27 жовтня 2011 до 8 січня 2012 року.

Жанна Кадірова

Головну Премію PinchukArtCentre 2011 отримав Микита Кадан.

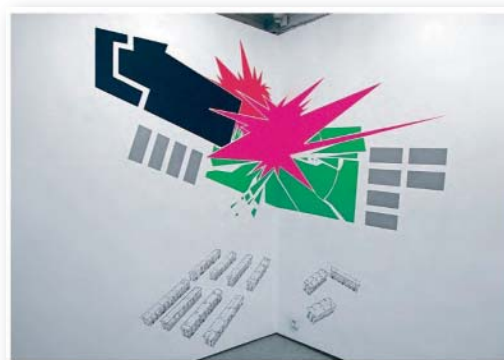
Жанна Кадірова та Сергій Радкевич отримали дві Спеціальні премії PinchukArtCentre 2011, Микита Шаленний – Приз громадськості.

Переможець в номінації «Приз громадськості» був визначений за результатами голосування відвідувачів виставки, яке пройшло в PinchukArtCentre з 27 жовтня до 4 грудня 2011 року.

PinchukArtCentre

Міжнародний центр сучасного мистецтва XXI сторіччя, відкрита платформа для митців, мистецтва та суспільства.

Новаторський підхід арт-центру спрямований на динамічне комбінування створення нових робіт, їх представлення та збирання витворів мистецтва, поєднуючи національну ідентифікацію та міжнародні виклики. Це ідеальне місце для представлення персональних та групових виставок видатних митців сьогодення, які відображають та репрезентують складність світу, наділяючи його унікальною новою формою.

Микита Кадан

Номінанти на Премію PinchukArtCentre 2011 були відібрані членами Експертної комісії з 1100 осіб, які подали заявки на участь у конкурсі.

Виставка номінантів представляє понад 60 робіт, розташованих на 3-му та 4-му поверхах арт-центру.

Микита Шаленний

9 Дайте відповіді на запитання.

- 1) Що таке “сучасне мистецтво”?
- 2) Де знаходиться PinchukArtCentre?
- 3) Хто взяв участь у виставці?
- 4) Хто визначив переможців конкурсу?
- 5) Де розташована виставка?
- 6) Хто визначив переможця у номінації “Приз громадськості”?
- 7) Чи сподобались вам роботи переможців? Чому?

10 З'єднайте частини речень.

- 1) У роботах, представлених у новому центрі сучасного мистецтва,
- 2) Сучасні художники відображають складність світу,
- 3) Перша приватна загальнонаціональна премія в галузі сучасного мистецтва
- 4) Члени Експертної комісії відібрали номінантів
- 5) Відвідувачі виставки голосували з 27 жовтня до 4 грудня
- 6) На виставці можна було оглянути 20 нових проектів,

-
- а) з 1100 осіб, які подали заявки на участь у конкурсі.
 - б) і визначили переможця в номінації “Приз громадськості”
 - с) наділяючи його унікальною новою формою.
 - д) поєднані національна ідентифікація та міжнародні виклики.
 - е) призначена для молодих українських художників до 35 років.
 - ф) які представили молоді митці.

ГОВОРІННЯ

11 Чи подобається вам сучасне мистецтво? Чому? Поговоріть про це у парах.

Використовуйте фрази:

- я (не) цікавлюся мистецтвом
- я захоплююся музикою (малярством...)
- мені близький конструктивізм (реалізм...)
- я (не)байдужий до музики (малярства...)
- я не розумію сучасного мистецтва

12 Поговоримо про прекрасне...

Сучасне мистецтво в основному абстрактне. Митці запрошують нас до співпраці, до співтворення. Кожен бачить в абстрактному живописі щось своє, унікальне.

Олег Мелух. З циклу
“Створення світу”. 2000 р.

Подивіться на картину сучасного художника. Як ви думаєте, що на ній зображено? Який настрій передав автор? Які асоціації вона викликає у вас?

Дайте назву картині, поясніть, чому ви її так назвали.

СЛУХАННЯ

13 Послухайте інформацію про зразки української культури. Почуту інформацію запишіть у таблицю.

10.01	1	2	3
Що? / Хто?			
Де?			
Коли?			
	4	5	6
Що? / Хто?			
Де?			
Коли?			

14 Який малюнок до якого тексту? Знайдіть відповідники. Поясню, чому ви так вважаєте.

ГРАМАТИКА

Підрядні означальні речення

- відповідають на питання який? яка? яке? які?
- сполучні слова який, чий, котрий, що, де, куди, звідки, коли

До нас приїхав поет. Його вірші ми знаємо.
До нас приїхав поет, **чий** вірші ми знаємо.

Ти принесла цукерки. Вони дуже смачні.
Ті цукерки, **що** ти принесла, дуже смачні.

Батьківщина - це країна. Тут ми народилися.
Батьківщина - це країна, **де** ми народилися.

- сполучні слова який, чий, котрий дублюють форму слова, яке замінюють:

Я вчора почув пісню. Я не чув її (Р.в.) давно.
Я вчора почув пісню, **якої** (Р. в.) не чув давно.

Підрядні з'ясувальні речення

- відповідають на питання відмінків
- сполучні слова хто, що, який, чий, котрий, де, куди, звідки, коли, відколи, як; сполучники що, як, щоб, ніби, мов, наче, неначе.

Я не знаю (чого?), **чи** він прийде.
Батьки говорять дітям (що?), **що** треба робити.
Ми допомогли (чим?), **чим** могли.
Викладач попередив (про що?), **що** завтра контрольна.

ВПРАВИ

15 Замініть прості речення складними, використовуйте сполучне слово “який” у потрібній формі.

Зразок. Ми прийшли в музей. У музеї (М. в.) відкрилася виставка. - *Ми прийшли в музей, у якому (М. в.) відкрилася виставка.*

- 1) Я піду на вернісаж з друзями. Вони вчаться у художній академії.
- 2) Я піду на вернісаж з друзями. Я з ними був на концерті.
- 3) Я хочу подивитися фільм. Я його ще не бачив.
- 4) Я не хочу дивитися фільм. Я його вже бачив.
- 5) Ми слухали оперу. У ній є відома арія.
- 6) Художниця отримала гран-прі конкурсу. Вона живе у Львові.
- 7) Пісня всім сподобалася. Ми виступали з нею на фестивалі.
- 8) Люди не обов'язково найгарніші і найрозумніші. Ми їх любимо.

16 Продовжте речення.

- 1) Я зустрів подругу, з якою...
- 2) Мені подзвонив товариш, до якого...
- 3) Книжка, яку... , мене дуже зацікавила.
- 4) Сьогодні захворів актор, без якого...
- 5) У супермаркеті ми зустріли чоловіка, чий...
- 6) Пісні, що... , були дуже гарні.
- 7) Ходімо сьогодні в те кафе, де...

17 Доповніть речення, уточнивши значення дієслова.

Зразок. Я не розумію, що ти мені кажеш.

- 1) Під час екскурсії ми побачили, _____.
- 2) А ви вже чули, _____?
- 3) Люди, які дивилися новий фільм, думали, _____.
- 4) Під час телешоу відомий політик сказав, _____.
- 5) На запрошення піти в кіно вона відповіла, _____.
- 6) Я дуже хочу, _____.
- 7) Місцеві жителі вимагають, _____.
- 8) Вже всі у нашому місті знають, _____.

18 Замініть пряму мову непрямою, використовуйте складні речення.

- 1) Батьки мені сказали: “Час думати про майбутнє”.
- 2) Російський письменник Достоевський писав: “Краса врятує світ”.
- 3) У відомій пісні співають: “Без верби і калини нема України”.
- 4) Мій друг часто говорить: “Мовчання - золото, а я чоловік бідний”.
- 5) Викладач каже студентам: “Оцінки - не зірки, з неба не падають”.

Художня виставка в Парижі. Пікассо забув своє запрошення. Організатор каже: “Доведіть, що Ви Пікассо”. Він малює голуба миру, і його пропускають. Міністр культури СРСР також забув запрошення.
 – Доведіть, що Ви міністр культури! Ось Пікассо довів, що він – це він.
 – А хто такий цей Пікассо?
 – Все гаразд, пане міністре, можете заходити!

Частина Б. Проект

Обговорення

Тема: культурні об'єкти

З життя: презентація про Україну для іноземців

СЛОВНИК

культурна подія
культурний об'єкт
культурний десант
культурна спадщина
культурна пам'ятка

сучасна культура
альтернативна культура
традиційна культура
народна культура
субкультура

ПІДГОТОВКА ДО ПРОЕКТУ

1 Як ви вважаєте, чому людям подобається туризм?

Туризм виконує такі функції:

- ✓ рекреаційну
- ✓ соціальну
- ✓ культурну
- ✓ екологічну
- ✓ економічну
- ✓ просвітницьку
- ✓ виховну
- ✓ релігійну

Поясніть кожну з цих функцій.

2 Багато країн і міст мають традиційну туристичну спеціалізацію.

Куди ви поїдете, якщо ви хочете:

- 1) провести романтичні вихідні з коханим / коханою
- 2) купити модний одяг
- 3) взяти участь в екзотичному полюванні
- 4) побачити мальовничі краєвиди
- 5) здійснити релігійну подорож
- 6) відвідати спортивні події
- 7) відпочити на морі?

Поговоріть про це у парах. Порадьте один одному гарні місця для туризму.

3 Чи завжди туризм безпечний? Прочитайте фактори небезпеки:

- непорядність туристичних фірм, що організовують відпочинок
- вулична злочинність, масові заворушення у місцях перебування туристів
- дорожньо-транспортні пригоди (ДТП) на дорогах
- небезпечні природні фактори у місцях перебування туристів (неякісна питна вода, урагани, землетруси, небезпечні тварини, риби тощо)

Які ще фактори небезпеки ви можете назвати? Як можна уникнути небезпеки?

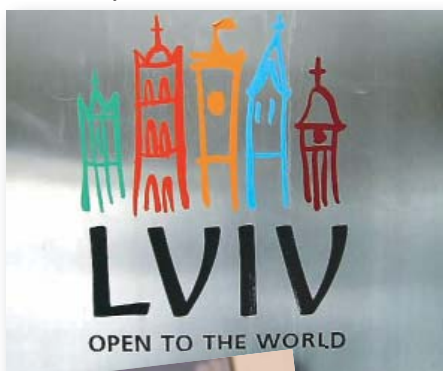
4 В Україні є багато місць, цікавих для туристів.

Які туристичні об'єкти України вам відомі?

Назвіть місця, які підходять для:

- а) романтичних;
- б) етнографічних;
- в) релігійних
- г) культурно-мистецьких;
- д) екологічних поїздок?

Поясніть, чому.

5 Прочитайте текст про культурний обмін між сходом і заходом України.

Львівський культурний десант на Сході

11 і 12 листопада в Луганську пройдуть «Дні Львова». Львів'яни підготували понад десяток заходів, покликаних продемонструвати потенціал міста мешканцям Луганщини.

11 листопада львівська делегація зустрінеться з керівництвом Луганська, а також поспілкується з туроператорами міста. О 12.00 на центральній площі Луганська відбудеться офіційне відкриття «Днів Львова в Луганську». У ньому візьмуть участь представники Луганської і Львівської міських рад, а також актори львівського театру «Воскресіння» та музиканти джазового ансамблю «Lviv Jazz Quartet».

Гості зі Львова проведуть відкриті лекції у двох луганських ВНЗ, властують різноманітні презентації. Театр «Воскресіння» покаже одну зі своїх найвідоміших вуличних вистав «Глорія», а джазовий гурт «Lviv Jazz Quartet» дасть концерт в Інституті внутрішніх справ. Окрім того, протягом двох днів на головній площі міста працюватимуть рекламні павільйони зі львівською продукцією. А на вулицях та в університетах Луганська розповсюджуватимуть листівки «Запрошуємо до Львова» з анонсами найближчих подій у Львові, які варто відвідати.

Дайте відповіді на питання:

- які сфери туризму представляють львів'яни у Луганську?
- що нового ви взнали про Львів?
- на вашу думку, чи ефективна така реклама міста?

6 Прочитайте інформацію про Львів - місто, яке вважають культурною столицею України. Про що ви вже чули раніше? Що хотіли б відвідати?

Фестивалі

Щороку у Львові проходять музичні фестивалі: «Велика коляда» (колядки), «Флюгери Львова» (етно-джаз), «Віртуози» (класична музика), «Львів стародавній» (фестиваль середньовічної культури), «Діапазон» (органна музика), «Етновир» (етно), «Контрасти» (сучасна класична музика), Фестиваль давньої музики, «Jazz Bez» (джаз), «Stare Misto» (рок).

Література

З містом пов'язані імена Івана Франка, Богдана-Ігоря Антонича, Марії Конопницької, Єжи Яницького, Олександри Мариніної, Ванди Василевської, Леопольда фон Захер-Мазоха, Бруно Шульца, Станіслава Лема, Шолом-Алейхема, Оноре де Бальзака, «Руської Трійці» та інших. Серед відомих сучасних українських письменників у Львові мешкають Ігор Калинець, Наталка Сняданко, Ігор Павлюк, Юрій Винничук, Віктор Неборак, Любо Дереш, Василь Габор, Марія Матіос. Щовересня в місті проходить Форум книговидавців — найбільша культурна подія України.

Традиції

Наприкінці 19 - на початку 20 століття розповсюдженою у Львові була субкультура батярів — авантюристів і гульвіс, які з часом набули кумедних рис. З 2000-х років для відродження батярських традицій у Львові щорічно 1 травня проводять День батяра. Давньою міською традицією є споживання кави. В центрі міста безліч кав'ярень, щороку проводиться міське свято «На каву до Львова», на якому визначають кращу

Театри

У місті діє 7 професійних театрів: опери та балету, драматичний імені Марії Заньковецької, драматичний імені Леся Курбаса, драматичний імені Лесі Українки, «Воскресіння», «І люди, і ляльки», для дітей та юнацтва і ляльковий. Щороку тут проходять два театральні фестивалі: «Золотий лев», найбільший театральний фестиваль країни, та «Драбина», фестиваль молодого аматорського театру.

Музеї

Для відвідувачів у місті відкриті двері понад 40 музеїв. Серед них: Львівський історичний музей, Національний музей, Львівська галерея мистецтв, Етнографічний музей, Національний меморіал «Тюрма на Лонцького», перша в Україні в'язниця-музей. Популярними у туристів є також «Шевченківський гай», Аптека-музей, «Арсенал», Палац Потоцьких, а також музеї пива, пошти, друкарства, скла, релігії тощо.

Релігія

Сьогодні місто є центром єпархій Української греко-католицької церкви, Української автокефальної православної церкви, Української православної церкви (Київського патріархату), Української православної церкви (Московського патріархату), Римокатолицької церкви та Вірменської апостольської церкви. Крім того, в місті діють протестантські, іудаїстські та мусульманські громади.

кав'ярню міста. Іншим продуктом, з яким часто ідентифікують Львів, вважається шоколад. Щороку у місті проходить традиційне Свято шоколаду.

Особливим є святкування Різдва у Львові, під час якого в місті відбувається різдвяний ярмарок.

7 Що зображено на фото? Користуйтеся довідкою. Що ви знаєте про ці об'єкти?

1

2

3

4

5

Довідка: а) Домініканський собор, б) фестиваль "Етновир" у Шевченківському гаю, в) Форум книговидавців, г) День батьра, е) Львівський оперний театр.

8 Підготуйте презентацію про Україну для мешканців вашої країни.

У презентації зверніть увагу на такі моменти:

- а) географія України (клімат, рельєф, моря і річки, великі міста...)
- б) населення, мова
- в) історія
- г) економіка
- д) культура:
 - література
 - образотворче мистецтво
 - театр
 - кіно
 - музика...

е) "ваша" Україна (найбільш цікаві враження)

Зробіть презентацію у програмі PowerPoint або будь-якій аналогічній, використовуйте фотографії, аудіозаписи.

9 Створіть рейтинг "Топ-10" найкращих і найгірших, на вашу думку, місць України.

Якщо ви були в Україні, скористайтесь своїми враженнями.

Якщо ні - використовуйте інформацію з підручників, довідників, з інтернету.

10 Порівняйте Україну і вашу рідну країну. Що спільного? Що відрізняється? Для допомоги користуйтеся таблицею.

	Україна	ваша країна
частина світу		
погода (влітку, взимку)		
економіка		
політика		
мова		
історія		
музика		
кіно...		

Контролюйте свої знання!

Модуль 10

1. Утворіть ступені порівняння за зразком:

весело - веселіше, найвеселіше

- a) багато -
- b) голосно -
- c) холодно -
- d) тихо -
- e) швидко -
- f) добре -
- g) темно -
- h) погано -

2. Утворіть всі можливі прислівники від числівника *три*.

Зразок: два - удвічі, по-друге...

3. Хто що робить? Продовжте речення.

Зразок: художник малює картину

- a) поет _____
- b) режисер _____
- c) архітектор _____
- d) співак _____
- e) композитор _____
- f) драматург _____
- g) скульптор _____
- h) продюсер _____

4. Утворіть складні речення з простих.

- a) Ми сьогодні читали поему.
Її написав Іван Франко.

- b) Поему написав Іван Франко.
Вона нам дуже сподобалася.

- c) Ця поема увійшла до збірки "З вершин і
низин".
Франко пишався цією поемою.

- d) У цій збірці багато віршів.
Вірші стали народними піснями.

5. Напишіть про культурно-мистецьку подію, яку ви відвідали (5-6 речень).

Модуль 1

с. 10, впр. 5

а) ким ти працюєш? б) де ти живеш? в) де працюють твої батьки? д) де живе твоя сестра? е) які хобі ти маєш?

с. 11, впр. 11

а) прізвище, ім'я; б) місце народження; с) місце проживання; д) номер телефону; е) професія; ф) місце праці

с. 14, впр. 18

а) червоний б) Великдень в) тітка Оля д) дітей е) не працює ж) їздив и) року к) футбол

с. 15, впр. 19

а) їздили / їздимо; б) читав / читала; с) подорожує / подорожувала; д) відпочивали, їздимо; е) їздить / їздила; ф) їхала; г) їде / їхала

Модуль 2

с. 22, впр. 1

зразок: я прокидаюся о сьомій годині, коли дзвонить будильник «Casio»

с. 24, впр. 2

думати головою, їздити трамваєм, писати ручкою, малювати фарбою, платити карткою, чистити зуби щіткою, мити руки милом, мити голову шампунем

с. 24, впр. 4

із задоволенням, за роботою, з родичами і друзями, за чашечкою, з коханим / -ою, чаєм, з цукром, з лимоном, з м'ятою, з молоком, з вершками, зі спеціями, кардамоном, корицею, з малиною, полуницями, вишнями, з екзотичними фруктами, з чаєм, з тістечком, з печивом, з несподіваними продуктами, м'ясом, рибою, гострими приправами

с. 27, впр. 10

користувачі, електронною, грає, повідомленнями, мережі, типів, порталів, інформацію

с. 29, впр. 13

1) скажеш, 2) подумаю, 3) працюю, 4) поговорю, 5) подзвоню, 6) допоможеш

Модуль 3

с. 38, впр. 2

Миколі Симоненкові, Оксані, адміністраторові, Денові, Денові, пасажирові, лікареві,

Симоненкам, господареві, Остапові, Оксані, пані Марії, Денові

с. 38, впр. 4

а) 1) їй; 2) йому; 3) йому; 4) мені; 5) тобі; 6) їм; 7) нам; 8) вам

б) 1) йому; 2) йому; 3) собі; 4) йому; 5) собі; 6) йому

с. 40, впр. 7

3 – 9, 7 – 12

С. 41, впр. 9

1 – А, 2 – В, 3 – жоден, 4 – А, 5 – В, 6 – жоден, 7 – В, 8 – А

с. 43, впр. 11

а) написаний, б) прочитана, с) помитий, д) подарований, е) накриті, ф) вкрадене

с. 43, впр. 12

надрукована, описані, запаленою, розкладена, розставлені, зварені, смажені, переодягнені, замотані, вдягнені, розказані, принесена, посіяним

с. 43, впр. 13

2 – а, 4 – б, 1 – с, 5 – d, 6 – е, 3 – f

с. 43, впр. 14

А – 5, В – 1, С – 4

Модуль 4

впр. 1

1 – В, 2 – D, 3 – Н, 4 – G, 5 – А, 6 – С, 7 – F, 8 – E

впр. 2

на домашньому комп'ютері
у моєї найкращої подруги
цього високого чоловіка
ось цю веселу дівчину
фарбовану блондинку
талановитому акторові
симпатичній акторці
моєму улюбленому режисерові

впр. 3

розкішних букетів, великих грошей, чарівний світ, гарних жінок, сильних чоловіків, великого кохання, вірної дружби, фантастичних пригод, у цьому світі, казкову принцесу, злого чарівника, в далеке майбутнє, до минулих століть, прекрасні мрії, маленькою дитиною, у чарівну казку

впр. 4

1 - екран, 2 - місце, 3 - ряд, 4 - сектор, 5 - балкон, 6 - вихід

впр. 6

думати - думаючи, придумати - придумавши, нести - несучи, принести - принісши, хотіти - хочачи, захотіти - захотівши

впр. 7

- а) Оксана чекала на нього, читаючи афіші.
б) Зайшовши в кінотеатр, вони сіли на свої місця.
с) - (різні сосби виконують дії)
д) Потім Оксана з Деном дивились фільм, п'ючи воду.
е) Подивившись фільм, вони пішли в кафе.

впр. 9

- А - "Вечірня казка", "Перший національний"
В - 17:25, "1+1"
С - "Історія кохання", 16:05
D - Співає Василь Зінкевич, 22:30, "Культура"

впр. 17

- 1 - D, 2 - F, 3 - A, 4 - B, 5 - E, 6 - C

проект**впр. 8**

- А - "Дім біля озера", В - "12", С - "Біжи, Лоло, біжи", D - "Амелі"

Модуль 5**впр. 3**

- а) Остапові / йому, б) Симоненків / вас, с) з Деном / зі мною, d) до подруги / до неї, е) з сусідами / з нами, f) Остапа й Оксану / їх, g) мишей / їх

впр. 7

- 1) їхатимемо, будемо їхати, поїдемо
2) писатимуть, будуть писати, напишуть
3) купуватиме, буде купувати, купить

впр. 9

- 1 - с, 2 - d, 3 - а, 4 - b

впр. 15

- 1) так, 2) ні, 3) так, 4) так, 5) ні, 6) так, 7) ні, 8) ні

Модуль 6**впр. 2**

Дмитра, його, біля кінотеатру, фільмів, людних місць, у батьків, біля парку, до батьків, якого, батька, Дмитра, Оксани, друзів, подруг, батьків,

шефа, колишнього хлопця

впр. 3

хлопця, з Єгипту, з Каїра, з континенту, Нілу, Бугу, директора, заводу, Львова, з Китаю, з Києва, Берліна, друга

впр. 8

А: кіт лежить під столом, фіранка висить на вікні, склянки стоять на столі, пляшка стоїть на столі, картина висить на стіні, книжка лежить на дивані, газета лежить на дивані, кактус стоїть на підвіконні, печиво стоїть на столі (лежить у вазі)
В: кіт висить на лампі, фіранка лежить на столі і на підлозі, склянки лежать на дивані, пляшка лежить на дивані, картина лежить на дивані, книжка лежить під столом, газета лежить на дивані (з неї зробили кораблик), кактус лежить на столі, печиво з'їли :)

впр. 9

1. а) побачення, б) побаченні, 2. а) у бібліотеку, б) у бібліотеці, 3. а) за кордон, б) за кордоном, 4. а) в клуб, б) у клубі

Модуль 7.**впр. 2**

а) о п'ятій годині, б) на площі Митній, с) по правій стороні, d) в ремонтній майстерні, е) на штрафному майданчику, f) на лівому крилі, g) на п'яту, h) у своїй машині, i) у міліцейському протоколі

впр. 7

заяву, довідку, угоду, наказ, розписку, звіт, протокол

впр. 14

- 1) придумано, 2) зроблено, 3) намальовано, 4) пройдено, 5) заборонено, 6) підписано, 7) вирішено, 8) вбито, 9) вчеплено, 10) створено

впр. 15

а) план підписано, б) лавку пофарбовано, с) рішення прийнято, d) програму написано, е) третій рівень пройдено, f) викидати сміття заборонено, g) новий роман екранізовано, h) ремонт дороги завершено

проект**впр. 7**

кадрів, прийому на роботу, зарахування, цього, списку, новим розпорядженням, доходи, відділу

Модуль 8.

впр. 2

1) нікуди, 2) нікого, 3) ніколи, 4) нікому, 5) ніде, 6) нічого

впр. 3

1) ніхто, 2) дехто, 3) хтось, 4) деколи, 5) ніколи, 6) колись

впр. 5

1) а) дехто, б) у декого, с) декому, d) з деким
2) а) хтось, б) від когось, с) комусь, d) з кимось
3) а) ніщо, б) нічого, с) нічим, d) нічому, e) ні до чого, f) нічого

впр. 6

d), c), a), h), b), e), f), g)

впр. 9

1 - b, 2 - c, 3 - a, 4 - c, 5 - a

Модуль 9.

впр. 2

1 - d, 2 - i, 3 - h, 4 - g, 5 - j, 6 - c, 7 - f, 8 - e, 9 - a, 10 - b

впр. 3

1) курка, 2) півень, 3) собака, 4) кішка, 5) корова, 6) свиня, 7) коза, 8) вівця, 9) гуска

впр. 4

щенят, щеня, щеня, щеняти, щеня, щеняті;
поросят, поросята, поросяти, поросятам

впр. 5

левеня, тигреня, пташеня, слоненя,
динозавреня, вовченя, мишеня, мавпеня,
білченя

впр. 6

1) зі щеням / щенятами, 2) курчаті / курчатам, 3) у кошеняти / кошенят, 4) зайченя / зайченят, 5) для пташеняти / пташенят

впр. 7

з любов'ю, подорожжю, з радістю, з кров'ю, з зеленню, з сіллю, Північчю, з матір'ю

впр. 8

з любов'ю, любов, любові, з любов'ю

впр. 9

поросят, з гордістю, на півночі, поросята, зайченят, з півночі, поросята, зайченята, з радістю, зелені, тінню, поросята, зайченят, совісті, зайченята, з любов'ю, у поросят, із

зайченятами, звірят, пташенят, до ночі

впр. 18

1) Якщо ти прийдеш до мене в гості, то я приготую смачний обід.
2) Друзі подарували мені книжку, яку я хотіла прочитати.
3) Я поїду у Францію, щоб вивчати французьку.
4) Я знаю, що ти мені допоможеш.
5) Коли ти мене запросиш, я прийду до тебе в гості.
6) Я зустрів подругу, якої не бачив два роки.
7) Якби ти йшов на роботу, то ти встав би о сьомій.

Модуль 10.

впр. 1

1 - f, 2 - g, 3 - a, 4 - b, 5 - d, 6 - e, 7 - , 8 - c

впр. 2

a) добре, погано, актуально, грамотно
b) вдень, вгору, вниз, восени, влітку, вголос
впр. 3

вперше, тричі, вдруге, по-перше, по-друге, надвоє, втретє

впр. 4

1) дорого, дорожче, найдорожче
2) мало, менше, найменше
3) веселіше, найвеселіше
4) краще, найкраще
5) найвище, вище, найвище

впр. 5

вдаліше, найвдаліше; веселіше, найвеселіше;
гарячіше, найгарячіше; краще, найкраще;
легше, найлегше; приємніше, найприємніше;
радісніше, найрадісніше; сумніше, найсумніше;
темніше, найтемніше; тихіше, найтихіше;
тепліше, найтепліше; холодніше, найхолодніше;
ясніше, найясніше

впр. 7

1 - d, 2 - g, 3 - i, 4 - f, 5 - h, 6 - a, 7 - e, 8 - b, 9 - c

впр. 10

1 - d, 2 - c, 3 - e, 4 - a, 5 - b, 6 - f

впр. 14

A - 2, B - 3, C - 5

впр. 15

1) Я піду на вернісаж з друзями, які вчаться у художній академії.

- 2) Я піду на вернісаж з друзями, з якими я був на концерті.
- 3) Я хочу подивитися фільм, якого я ще не бачив.
- 4) Я не хочу дивитися фільм, який я вже бачив.
- 5) Ми слухали оперу, в якій є відома арія.
- 6) Художниця, яка живе у Львові, отримала гран-прі конкурсу.
- 7) Пісня, з якою ми виступали на фестивалі, всім сподобалася.
- 8) Люди, яких ми любимо, не обов'язково найгарніші і найрозумніші.

впр. 18

- 1) Батьки мені сказали, що час думати про майбутнє.
- 2) Російський письменник Достоевський писав, що краса врятує світ.
- 3) У відомій пісні співають, що без верби і калини нема України.
- 4) Мій друг часто говорить, що мовчання - золото, а він чоловік бідний.
- 5) Викладач каже студентам, що оцінки - не зірки, з неба не падають.

Проект

впр. 7

- 1 - е, 2 - а, 3 - d, 4 - b, 5 - с

Модуль 1

с. 11

1. Напиши ім'я свого найкращого друга.
2. Ти часто дзвониш своїм однокласникам або однокурсникам?
3. У тебе є двоюрідні брати і сестри? Скільки їх?
4. Яку музику слухають твої сусіди? Напиши назви груп.
5. Подруга запрошує тебе на вечерю, а ти не хочеш іти. Напиши причину, чому ти не прийдеш.
6. На яку тваринку схожий твій коханий / твоя кохана? Намалюй.
7. Де ти хотів би відпочивати? Напиши назву країни і міста (села).

с. 14

- Це ми їздили на Великдень до бабусі...
- Так, це твоя мама... Їй дуже пасує червоний колір.
- Вона раніше не любила червоного, хоча їй справді гарно.
- А це хто?
- Татова сестра, тітка Оля. Бачиш, вони схожі.
- Ага... Очі, і волосся... Вона також вчителька, як твоя мама?
- Ні, вона колись працювала у туристичній фірмі, а зараз не працює.
- Чому?
- У неї маленькі діти, ось – Оленка і Сергійко.
- А її чоловік?
- Роман, ось, біля неї. Він працює юристом. Минулого року їздив на стажування до Канади.
- А це?
- Це бабуся Ганна. Пам'ятаєш, ми були в неї минулого літа?
- Так, ми тоді варили вареники з вишнями... Я її не впізнав.
- Ну, тата і Остапа ти знаєш.
- Остап і далі грає у футбол?
- Угу... У квітні вони виграли кубок міста. Він був такий радий!
- Молодець!
- Ага... Ми всі за нього дуже раді.

с. 17

- Христіно? Привіт!
- О, привіт, Марічко. Сто років тебе не бачила!
- Так, ще з університету. Це твої діти? Які великі!
- Так, у мене син і донька. Олексієві десять, а Мар'яні вісім.
- А моєму синочку, Дмитрику, тільки чотири.
- О, то ти вийшла заміж? Не знала... Вітаю!
- Та ні, я незаміжня.
- Ой, вибач...
- Ну, що ти? Я думаю, це нормально.
- Ти сама виховуєш сина? Напевно, важко...
- Трохи... Але, я думаю, і тобі нелегко... Ти, напевно, ще й працюєш?
- Та ні. Я весь час вдома, з дітьми. Чоловік має добру роботу, так що я можу не працювати. А ти?
- У мене чудова робота, я працюю у рекламній фірмі. Недавно стала директором відділу!
- Класно! Марічко, ти молодець! Але ж це займає багато часу?
- Ну так... Дмитрика бачу тільки на вихідних.
- О, це погано...
- Чому? Я думаю, робота і кар'єра у житті не менш важливі, ніж сім'я.
- Ну не знаю... Я не уявляю свого життя без чоловіка і дітей. Це нормально для жінки.
- Батько Дмитрика теж так вважає. Тому я й не одружена.
- Ні, все-таки це погано... Я виросла у неповній сім'ї, і мені було важко без батька. Думаю, було би краще, якби ти одружилася.
- Ти говориш, як моя мама... Можливо, я й вийду заміж, але тільки якщо зможу і далі працювати. Це для мене важливо.
- А для мене важливо - діти, чоловік, сім'я. Кар'єра не має для мене значення.

Модуль 2

с. 25

Зручно сядьте на кріслі. Увімкніть ритмічну музику. Починаємо вправи!

Вправа 1. поверніть голову праворуч і знову прямо. Тепер поверніть голову ліворуч і знову прямо. Повільно повторіть вправу п'ять разів.

Вправа 2. Витягніть руки прямо, в сторони, прямо, вгору. Повторіть вправу п'ять разів.

Вправа 3. З'єднайте руки за спиною. Нахиляйте тільки спину по п'ять разів назад і вперед.

Вправа 4. Заплющте очі, розслабтесь і одну хвилину думайте про щось приємне.

Вправа 5. Встаньте з крісла, підіть в кабінет до шефа і побажайте йому гарного дня. Якщо у вас немає шефа - підійдіть до вікна і подивіться на дерево або будинок.

с. 30

- Як багато часу ви проводите за комп'ютером щодня?

- Ну, приблизно 8-10 годин на день. Я цілий день працюю на комп'ютері, ну і вдома - пошту переглянути, фільм якийсь подивитися... Ну, так і виходить, часом навіть більше.

- А інтернет? Ви користуєтесь інтернетом для роботи чи для розваги?

- Ну по-різному... По роботі дуже багато - завжди треба якусь інформацію, не бігти ж у бібліотеку... Ну і вже заодно то новини якісь, то щось цікаве...

- Ви змогли би жити без комп'ютера та інтернету?

- Ну, жити, напевно, зміг би (сміється) ... а от працювати було би складно. Та і крім роботи дуже багато всього на комп'ютері... Ні, напевно, було б дуже важко.

Модуль 3

с. 43

В ефірі інформаційна програма «Акценти».

У Львові презентували символи Євро-12 і визначили друга Чемпіонату. Львівщина наближається до епідемії грипу. Ремонт на вулиці Липинського триватиме ще приблизно до кінця місяця. На Львівщині стартує ялинкова кампанія. У Львові гастролюватиме Київський національний театр оперети. Безвізовий режим між Україною і Європейським Союзом стає все Ближчим.

Це заголовки, далі – детальніше.

1. Ділянку оновленої дороги на вулиці Липинськового відкрили для транспорту, але тривають роботи зі заміни інженерних мереж, зокрема водопровідних, та облаштування тротуарів, - повідомив керівник управління капітального будівництва Ігор Фалюта. Ремонт триватиме до кінця місяця.

2. Символи до Євро-2012 презентували у Львові – першому серед українських міст. Наступним їх побачить Донецьк. Це два футболісти-близнюки, одягнені в костюми національних кольорів, орієнтовані насамперед на дитячу аудиторію.

Поки що символи Євро-12 - безіменні. Назвуть їх вболівальники. Другом Євро-12 у Львові став футболіст Степан Юрчишин. Йому вручили відповідний значок і диплом від УЄФА.

3. ЄС заявив про погодження плану дій щодо безвізового режиму, - сказав Президент Єврокомісії Жозе Мануель Бароззу. За його словами, Україна є важливим партнером для ЄС і серйозним регіональним гравцем. Тому важливо, що буде підписано протокол, який дає їй доступ до програм Євросоюзу, - наголосив Бароззу. Нагадаємо, сьогодні у Брюсселі стартує саміт Україна-ЄС. Участь у ньому братиме Президент Віктор Янукович.

4. Готовність Міністерства охорони здоров'я до сезону епідемій незадовільна. Таким є вердикт комітету Верховної Ради з питань охорони здоров'я. Нагадаю, Львівщина наближається до масового захворювання на грип і ГРЗ. Епідпоріг перевищено вже у восьми районах.

5. Свята не за горами... Цьогоріч лісівники заготували 30 тисяч ялинок, які продаватимуть на львівських ринках..

За словами начальника обласного управління лісового господарства Анатолія Дейнеки, зараз ліси посилено охоронятимуть, щоб недобросовісні мешканці не вирубували ялинок. Ціна ялинки залежить від розміру. Торік вони коштували в середньому 20 гривень. Цього року подорожчають, але не суттєво – запевнив Анатолій Дейнека.

6. Київський театр оперети сьогодні – це не тільки оперета. До репертуару вводять нові жанри. На його сцені можна побачити мюзикли, камерні вистави. Також сучасні танцювальні постановки. Головне, щоб було свято. Адже гасло театру – «крок до свята». „Оперета – так званий антидепресант. Вона приносить настрій. Людина йде з якимись проблемами, попадає на виставу і просто відпочиває”, - розповідає представник дирекції цього театру Оксана Когут.

с. 46

а) Дмитро, 35 років, бізнесмен

У мене виникають деякі проблеми з веденням бізнесу через політичну нестабільність у державі. Законодавство так часто змінюється, що ми просто не встигаємо за ним. От тепер знову прийняли новий закон – для великого бізнесу він, звичайно, дуже вигідний, а от для таких, як я, власників малих підприємств, це просто катастрофа. Хотілось би більше стабільності і більш відповідальних політиків, більш професійних, чи що. Хоча, зрештою, ми самі їх обрали.

б) Оксана, 21 рік, студентка

Люди часто говорять, що політики погані – того не зробили, того не зробили... Але ж політик – це не фокусник, він не повинен за одну ніч виконати всі наші бажання. Якщо ми хочемо жити краще, то кожен має працювати на своєму місці. І політики, звичайно, також. Вони такі ж самі люди, як і ми, тільки на них більша відповідальність.

в) Ганна, 68 років, пенсіонерка

А я казала і буду казати: порядних людей при

владі нема і не буде! Одні злодії позбиралися. Ну як так можна: тут рахуєш кожную копійку від пенсії до пенсії, не знаєш, чи їсти купити, чи за світло заплатити, а в них мільйони! Купують собі будинки, машини, а потім ще й розказують по телевізору. Тільки й думають, як більше вкрати, а хоч би хтось про людей подумав!

г) Віктор, 42 роки, вчитель

Я не цікавлюся політикою. Як, до речі, і більшість українців. Зараз люди дуже сильно розчаровані, ніхто нікому не вірить. Раніше на вибори, наприклад, всі йшли як на свято, а тепер багато хто взагалі не приходить, особливо молодь. Коли учні питають мене про політиків, я відповідаю: не слухайте, що вони говорять, дивіться краще на те, що вони роблять. Адже часто за політичними деклараціями немає конкретних справ.

Модуль 4

с. 53

Шановні глядачі!

Будь ласка, дотримуйтесь правил поведінки у кінотеатрі.

Просимо вас без крайньої потреби не ходити по залу, не розмовляти голосно - це заважає іншим глядачам дивитися фільм.

У нашому кінотеатрі заборонено курити, а також пити міцні алкогольні напої.

Аварійний вихід знаходиться у кінці залу зліва.

Просимо вас на час перегляду фільму вимкнути мобільні телефони або переключити їх у беззвучний режим.

Нагадуємо, що відеозйомка у кінотеатрі заборонена.

Бажаємо вам приємного перегляду!

с. 46

1) Одрі Тоту в романтичній комедії «Амелі». Фільм французького кінорежисера Жана-П'єра Жене.

Дитячі роки Амелі проходять у вигаданому світі і самотності. Ставши дорослою, Амелі покидає батьківський дім. Несподіваний випадок приводить до того, що вона вирішує все життя

присвятити турботі про щастя інших людей. В нашому світі така мета життя здається дивною ... Але не у світі Амелі. Маленькі повсякденні радощі, історія кохання і романтика Монмартру – усе це наповнює незвичайний світ Амелі.

Стрічка завоювала кілька нагород, включно з преміями «Сезар», «BAFTA» і номінацією на премію «Оскар».

2) Кінокомпанія «ТриТ». Сергій Маковецький, Сергій Гармаш, Олексій Петренко у детективній драмі Нікіти Михалкова «12».

Дванадцять чоловіків. Дванадцять присяжних. Справа про вбивство чеченським юнаком прийомного батька. Фільм-роздум про те, що таке свобода, співчуття, здатність допомогти чужій людині, що потрапила в біду, серйозна розмова про те, що хвилює сьогодні кожного.

3) Життя – це гра. Час безцінний. Доля зробить свій вибір. Тільки треба бігти. Бігти, щоби встигнути. Франка Потенте і Моріц Бляйбтрой у гостросюжетному фільмі Тома Тиквера «Біжи, Лоло, біжи». Найвідоміший німецький фільм, знятий у формі комп'ютерної гри, де героєві дається декілька життів або спроб. Але на відміну від гри, тут ні героїня, ні глядач не знають про це наперед. Лола тричі проживає напружений 20-хвилинний епізод свого життя. Весь сюжет фільму рухається від егоїзму до співчуття і любові до ближніх.

4) Кінокомпанія «Уорнер Бразерс» представляє: Відчувши потребу змінити своє життя, лікар Кейт Форестер залишає свій незвичний дім біля озера у передмісті Іллінойсу і переїздить до Чикаго. Вона залишає у поштовій скриньці листа, якого має отримати новий мешканець дому.

Алекс, талановитий архітектор, також живе у цьому дивному домі. Він пише листа у відповідь Кейт, і з'ясовується, що він живе у 2004 році, а не у 2006, як Кейт. І лише загадкова поштова скринька, ніби місток, з'єднує їх.

Кейт і Алекс прагнуть зустрітися. Вони йдуть на все, щоб досягти неможливого, ризикуючи назавжди втратити одне одного...

Кіану Рівз і Сандра Баллок у романтичній мелодрамі Алехандро Агresti «Дім біля озера».

Модуль 5

с. 69

1. Перед будь-якою важливою подією я починаю нервувати.

2. Я працюю нерівномірно, уривками.

3. Я швидко переходжу від однієї справи до іншої.

4. Якщо треба, я можу спокійно чекати.

5. Мені потрібні співчуття і підтримка, особливо якщо виникають труднощі і нічого не виходить.

6. З іншими людьми я нестриманий і часто сварюся.

7. Мені не важко зробити вибір.

8. Мені не доводиться стримувати свої емоції, це відбувається само собою.

http://psychologists.pp.ua/view_post.php?%20id=23

с. 74

Чому я працюю у школі? Напевно, тому, що дуже люблю дітей. Діти дарують оптимізм, заради них хочеться жити, робити щось нове. З дітьми ніколи не буває нудно. І я ніколи не вважаю час, який я проводжу з дітьми, витраченим даремно.

Що я найбільше ціную в людях? Найбільше я ціную відповідальність. На відповідальних людях тримається світ. Якщо людина щось обіцяє – це обов'язково треба виконати, навіть якщо буде важко.

З чим мені важко змиритися? З несправедливістю. З нечесністю,

безвідповідальністю. Дуже не люблю нечесних, непорядних людей, тому і сама намагаюся не робити людям нічого поганого.

Яка моя найбільша мрія? Хочу, щоб моя родина, мої діти були щасливими. А ще – щоб мої учні вирости хорошими, порядними людьми, щоб у них у житті все вдалося.

Модуль 6

с. 85

Кожній людині, яка щиро хоче зрозуміти свою «другу половинку» і віднайти гармонію в стосунках, корисно знати про «П'ять мов любові», про які розповідає американський

психолог Гері Чепмен.

Для того, щоб любов не згасала довгі роки, треба працювати 24 години на добу, не покладаючи рук. Але буває так: ви намагаєтесь показати партнерові, що любите його, а він нічого не помічає. Можливо, ви просто розмовляєте різними мовами? Можливо, ваш чоловік хоче, щоб ви його вислухали, а ви замість цього готуєте смачну вечерю. Можливо, вашій дружині хочеться проводити з вами більше часу, а прекрасні букети квітів, які ви їй даруєте щовечора, їй ні до чого.

До речі, ви вже визначилися зі своєю основною мовою любові? Якщо ні, то час приділити цьому максимум уваги. Бо далі перед вами стоїть ще складніше завдання – визначити, яка мова любові є основною для вашого партнера.

Отже, існує п'ять основних мов любові:

- Мова підтримки – похвала, компліменти, схвалення
- Мова якісного часу – це той час, який ви безроздільно і безкорисливо віддаєте партнерові
- Мова подарунків – видимі символи любові
- Мова служіння – все те, що ми хочемо, можемо і робимо для нашого партнера
- Мова дотиків – прогладжування, пощипування і просто добрі милі руки партнера.

Щоб визначити, яка мова любові – ваша, проаналізуйте, від яких з п'яти мов ви легко можете відмовитися, а без яких взагалі не відчуваєте, що вас люблять. Якщо визначитися складно, зробіть навпаки – подумайте, що вам найважче перенести? Відсутність добрих слів, допомоги, розуміння? А може, для вас важливі одразу дві мови любові?

Визначити мову любові партнера також не складно. По-перше, спостерігайте, якою мовою він виявляє свою любов, і, по-друге, звертайте увагу, які прояви любові йому особливо приємні. Кожна людина хоче, щоб їй виявляли любов її мовою!

с. 88

А. - Вибачте... Можна тут сісти?

- Так, звичайно.

- Яка гарна погода сьогодні!

- Так, просто диво. Осінь, а так тепло.

- Так, осінь... І у природі, і в житті.

- Ви часто тут буваєте?

- Так, гуляю майже щодня. Вдома нікого, а тут так гарно.

- І я також самотня. А так хочеться іноді поговорити з кимось...

- Або разом погуляти, подивитися на дерева, на пташок...

- Справді. То, може, трохи прогуляємось?

- Із задоволенням! Чому б не пройтися з цікавим кавалером.

В. - Кльово танцюєш!

- Я з п'яти років займаюся танцями. А ти теж непогано!

- Просто люблю танцювати. Я тебе раніше тут не бачив!

- А я тут ніколи і не була. Це сьогодні подружки витягнули. А ти?

- А я тут часто, мене всі знають. Може, вип'ємо коктейлю?

- Можна. Тільки я не п'ю алкоголю.

- А, ну так, ти ж спортсменка. Ну, тоді безалкогольний. Фруктовий коктейль і «Криваву Мері», будь ласка.

- І як, тобі тут подобається?

- Як коли. Тут буває нудно. А от сьогодні зустрів тебе – і зразу стало веселіше.

С. - Сумуєте?

- Та ні, просто книжка серйозна.

- О, така чарівна пані – і читає серйозні книжки. Та ще й сама. Не розумію, куди дивиться Ваш чоловік?

- Єдиний чоловік мого життя грається он там, на дитячому майданчику.

- О, то це Ваш синок? Скільки йому?

- Скоро буде чотири.

- О, вже зовсім дорослий! І такий схожий на Вас. Я також завжди мріяв про родину, дітей, але...

- Не склалося?

- Можна й так сказати. Ну, але що ж це ми про сумне? Краще познайомте мене зі своїм сином – ми зможемо разом пообідати в кафе.

Модуль 7

с. 98

- А. - Добрий день!
- Ваш талончик, будь ласка.
 - Ось, прошу. І документи.
 - А де закордонний паспорт?
 - Ой, вибачте. Ось він.
 - Так. Копії, медичне страхування, довідка з місця роботи... Все гаразд. Яка мета Вашої поїздки?
 - Я їду на конференцію в Берлінський університет.
 - А, так, ось запрошення. Добре, коли Ви плануєте їхати?
 - 26-го квітня. 28-го вже починається конференція.
 - Добре, прийдіть завтра з паспортом і цим талончиком, у третьому віконечку зможете отримати візу.

- В. - Добрий день!
- Доброго дня.
 - Ось мої документи – атестат про середню освіту, медична довідка, фотографії...
 - Гаразд. Пишіть заяву, будь ласка, ось зразок.
 - На чие ім'я писати?
 - Як у зразку – на ім'я ректора. Вкажіть факультет і спеціальність, на які хочете вступати.
 - Ось так?
 - Добре, тільки поставте підпис і дату.
 - Коли я буду знати, чи мене прийняли?
 - Дивіться інформацію на сайті. Після 25-го вже мають бути списки.
 - Дякую!
 - На все добре.

- С. - Скажіть, будь ласка, де я можу оплатити квитанції?
- П'яте або шосте віконечко.
 - Добрий день! Чи можна оплатити квитанції?
 - Так, що у Вас?
 - За телефон, газ і квартплата. І подивіться за електрику, будь ласка.
 - Добре, яка Ваша адреса?
 - Весняна 4, квартира 27.

- Так... Разом це буде 147 гривень 29 копійок. Ось Ваші квитанції і чек.

- Дякую!
- Будь ласка.

с. 103

- Добрий день!
- Добрий день. Чим можу допомогти?
- Я влаштовуюся до вас на роботу. Не підкажете, що я маю робити?
- А на яку посаду?
- Інженера, у відділ технологій.
- Гаразд. У Вас документи з собою?
- Ні, я власне прийшов запитати. Які саме документи потрібні?
- Диплом, трудова книжка, паспорт, медична довідка...
- Ой, хвилинку, я запишу.
- Ось Вам список, не турбуйтеся.
- Гаразд, документи я принесу. Що далі?
- Далі пишете заяву.
- На ім'я начальника відділу?
- Ні, на ім'я директора. У нас на сайті є зразок.
- І з заявою приходжу до Вас?
- Ні, спочатку Вам потрібно буде підписати заяву у начальника відділу. Він проводив з Вами співбесіду?
- Так, він.
- Ну от. А потім йдете з цією заявою у відділ охорони праці...
- Вибачте, де це?
- Ось тут, сусідній кабінет. Там пройдете інструктаж з техніки безпеки.
- І це вже все?
- Майже. Потім йдете з цією заявою у приймальню директора. Директор Вам підпише заяву, секретарка поставить печатку.
- І я можу виходити на роботу?
- Ще ні. Віднесете заяву у відділ кадрів, приблизно за тиждень отримаєте наказ про зарахування. І тоді вже можете працювати.
- Дякую!
- На все добре!

Модуль 8

с. 112

Головні тенденції моди осінь 2011 – зима 2012: найважливіші деталі гардеробу

Взуття

Тут ваша фантазія обмежується лише лімітом вашої банківської картки. У моді елегантна класика та ретро-стиль: і каблук-шпилька, і товстий стійкий каблук дозволять виглядати модною в будь-яку погоду і в будь-якій ситуації. Колір – будь-який, відповідний до вашого одягу або контрастний. Декор також досить різноманітний: ланцюжки, бантики, ремінці – все модно і все красиво.

Плаття

У гардеробі кожної модниці обов'язково повинні бути сукні. Вони легко, швидко і просто зроблять вас елегантною, кокетливою, жіночною, сексуальною. Забарвлення будь-які, а ось принти краще вибирати квіткові – вони найбільш актуальні. Підкресліть талію тонким витонченим ремінцем або поясом.

Куртки

Одна з головних тенденцій моди осінь 2011 – це куртка білого кольору. Її без проблем можна поєднувати з одягом будь-яких інших кольорів або доповнити аксесуарами та предметами гардероба також білого кольору.

Тренд сезону – мегамодна молодіжна куртка з короткими рукавами. Куртки в стилі ретро, особливо із замші або вельвету, повинні зайняти своє гідне місце в гардеробі кожної модниці.

Пальто

Кольори найрізноманітніші, довжина будь-яка, зручна для вас – від суперміні до пояса до мегамаксі до підлоги. Актуальний рукав три чверті, прямокутна форма, що підходить всім без винятку, і пальто овальної форми, яке підійде струнким дівчатам і буде зручно для вагітних модниць.

Шарфи

Для теплої погоди підійдуть шовкові шарфи і шийні хустки, для холодної будуть актуальні кашемірові. Але справжній хіт цього сезону –

шарф з натурального хутра.

Головні убори

Непокрита голова в цьому сезоні вважається поганим тоном. У моді ретро-капелюхи з широкими полями актуальних кольорів, особливо беж і шоколад. Не любите капелюхів? Сміливо носіть трикотажну шапку, – вона в цьому сезоні теж в моді.

Дуже актуальні в цьому сезоні хутряні сумки, а також двоколірні рукавички.

Підводячи підсумок, варто віддати належне дизайнерам, які нарешті зробили модний акцент не тільки на красу, а й на зручність і комфорт. Як бачите, вибір великий, якщо не сказати нескінченний. Для будь-якого випадку, під будь-який настрій ви з легкістю зможете підібрати собі відповідний одяг. Головне – експериментуйте і дивуйте!

с. 117

Збалансована дієта дає можливість забезпечити ваш організм всіма необхідними речовинами і разом з тим ви не відчуваєте голоду. Їжа має мати достатню кількість білків, води та різноманітних поживних речовин. Це допоможе зберегти красу та здоров'я.

Продукти з цілого зерна. Вівсянка, ячмінь, пшениця містять багато необхідних для організму речовин. Поївши білого хліба, ви скоро знову захочете їсти, а хліб з грубо меленого зерна або висівок дасть змогу довше не бути голодним і разом з тим забезпечить вас всіма необхідними мікроелементами.

Яйця – це один з найкращих продуктів для того, щоб не відчувати голоду. Щоправда, у жовтку підвищений вміст холестерину, але білок містить багато протеїну, мінералів, вітамінів, необхідних для нашого організму. Корисно їсти легкі салати з яйцями або омлети. При приготуванні використовуйте як можна менше олії.

Риба. Різні види риби, зокрема лосось, тунець і скумбрія, корисні у вашому щоденному раціоні. У них є здорові жири, які додають калорійності вашим стравам і не дають вам відчувати голоду. Разом з тим вони містять життєво важливі

речовини, зокрема вітаміни. Вони знижують рівень шкідливого холестерину і допомагають роботі серця.

Фрукти та овочі дають можливість надовго позбутися голоду, а також вони багаті на вітаміни, мінерали й антиоксиданти. Також вони містять багато води, необхідної для нашого організму. Поєднуйте їх з білковою їжею – це і смачно, і корисно.

Горіхи містять багато корисних жирів, а також білки та інші важливі для організму речовини. Також вони забезпечують вас антиоксидантами, які допомагають у боротьбі зі шкідливими вільними радикалами.

Модуль 9

с. 126

- Сьогодні багато говорять про те, що ми майже не вживаємо екологічно чистих продуктів харчування. З чим це пов'язано?

- Насамперед слід сказати, що про здорову їжу, яку їли наші предки, нам, на жаль, доведеться забути. У сучасному світі отримати абсолютно екологічно чистий харчовий продукт практично неможливо, оскільки забруднення довколишнього середовища має глобальний характер.

- Тобто забруднення води, повітря...

- Саме так. Шкідливі речовини постійно циркулюють у довкіллі, іноді навіть важко передбачити, як саме вони вплинуть на рослинний чи тваринний світ.

- Чи є якісь особливо шкідливі речовини?

- Розумієте, часто це залежить від концентрації цих речовин. Так, внаслідок життєдіяльності людини з часом як у рослинах, так і у тваринних організмах накопичуються такі речовини, як нітрати, пестициди, гормони, антибіотики... У малих дозах вони безпечні, деякі навіть застосовують у лікувальних цілях, але великі дози небезпечні для здоров'я людини.

- То що ж робити? Відмовитися від рослинної і тваринної їжі?

- Звичайно, ні. Сьогодні є можливість купувати

продукти з екологічним маркуванням, де вміст шкідливих речовин, що надходить з довкілля, мінімальний.

- Але все-таки вони там є?

- Очевидно. Ми не можемо поставити парасольку над нашим городом, щоб захистити його від шкідливих домішок, які є в дощі, чи зробити загорожу від ґрунтових вод, які приносять отрутохімікати чи мінеральні добрива з сусідніх полів. Але також слід врахувати, що людство поступово адаптувалося до патогенного оточення. У наших організмах виробилися механізми, які роблять можливим життя саме в такому оточенні.

- Тобто стовідсоткова екологічна безпека у сучасних умовах була би стресом для організму?

- Парадоксально, але це так.

с. 129

Щовесни на львівських вулицях, як тільки зникає сніг, з'являються перші весняні квіти: проліски, первоцвіти, шафрани... Їх можна купити і на ринку, і просто на вулиці. Такі собі весняні зірочки серед холоду і сірості. Але ж більшість цих квітів потребують захисту, занесені до Червоної книги. І от сьогодні я запитувала в перехожих: а ви купуєте первоцвіти?

- Ну, так, звичайно, купуємо...

- Так, моя дівчина їх дуже любить.

- Треба ж собі зробити весну, коли так холодно...

- Так, завжди купую, як тільки з'являються... Просто для душі.

Отакої. І ніхто навіть не згадує про охорону природи. А якщо нагадати?

- Ну, так... Але їх так багато - не видно, щоб їх меншало.

- Я як їду за Львовом маршрутною, то там весь ліс білий, їх там мільйони, тих квітів... Що їм буде...

- Ну то що, за бабцями з рушницею по лісу бігати? Все одно будуть рвати і продавати!

Ну, здається, екологічна культура львів'ян таки ще низька. Ростуть – та й будуть рости, що їм буде. І вже коли я втратила всяку надію достукатися до свідомості пересічних громадян, почула таке:

- Це насправді питання вибору кожного. Сьогодні ми знищимо рідкісний вид квітів – ну, і ніби нічого, ніхто і не помітить. Завтра так само знищимо інші рослини, тварин... А потім і нас самих хтось знищить, або, скоріше всього, ми самі себе знищимо. Все починається з малого. Навчимося берегти квіти – зуміємо зберегти і всю екологію і себе самих.

Ось так. Так що мудрості вам, дорогі мої. Бережіть природу – і бережіть себе.

Модуль 10

с. 140

1. Найвідоміший музикант Київської Русі – співець XI ст. Боян, який жив при дворі Святослава Ярославовича і якого згадує автор “Слова о полку Ігоревім”.
2. Найдавнішою скульптурою, знайденою в Україні, є кам’яна баба з кургану поблизу с. Нововасилівки Миколаївської області, яка належить до V-IV ст. до н.е.
3. Ансамбль унікальних фресок у Софійському соборі в Києві є найдавнішим зразком українського монументального живопису. Цим фрескам вже майже 1000 років. Загальна їхня площа становить 3000 кв. м.
4. Найдавніший міст знаходиться у м. Феодосії. Цей грецький міст, що функціонує ще й сьогодні, збудований генуезцями в XIII ст. Довжина його 10 метрів.
5. Найбільші сходи в Україні – Потьомкінські сходи в Одесі – одна з видатних кам’яних споруд 1-ої половини XIX ст. Це складна інженерна споруда висотою 24 м і довжиною 142 м має 142 кам’яних сходинки і 10 площадок. Ширина нагорі – 125 м, внизу – 21 м. В її спорудженні взяли участь архітектори Ф.К. Бофф, Г.І. Торрічеллі та ін. Матеріал – цегла, черепашник, камінь.
6. Найвидатнішою архітектурної спорудою Київської Русі, що збереглася до нашого часу, є Софійський собор у Києві, “руська митрополія”, зведена у 1037 році в центрі верхнього міста. Він має змінений зовнішній вигляд – був добудований у XVIII ст.